

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра німецької та французької філології

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ДІЛОВА ОІМ (НІМЕЦЬКА)

Освітньо-професійна програма:	<u>Мова і література (німецька)</u>
Спеціальність:	<u>035 Філологія, 014 Середня освіта</u>
Спеціалізація:	<u>035.04 Германські мови та літератури</u> <u>(переклад включно),</u> <u>014.02 Мова і література (німецька)</u>
Курс:	<u>4 (ОС «Бакалавр»)</u>
Факультет	<u>іноземних мов</u>

Автори: доцент кафедри німецької
та французької філології Гутнікова А.В.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «17» вересня 2019 р.

2019

Зміст КНМЗНД

1. Робоча програма навчальної дисципліни	3
2. . Навчальний контент	15
3. Методичні рекомендації до проведення практичних занять.....	46
4. Дидактичне забезпечення самостійної роботи.....	53
5. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів	92
6. Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо	93
7. Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни	94

Маріупольський державний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра німецької та французької філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІЛОВА ОІМ (НІМЕЦЬКА)

Освітньо-професійна програма:	<u>Мова і література (німецька)</u>
Спеціальність:	<u>035 Філологія, 014 Середня освіта</u>
Спеціалізація:	<u>035.04 Германські мови та літератури</u> <u>(переклад включно),</u> <u>014.02 Мова і література (німецька)</u>
Курс:	<u>4 (ОС «Бакалавр»)</u>
Факультет	<u>іноземних мов</u>

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «17» вересня 2019

Робоча програма з дисципліни Ділова ОІМ (німецької) для студентів:

Освітньо-професійна програма: Мова і література (німецька)

Спеціальність: 035 Філологія, 014 Середня освіта

Спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), 014.02
Мова і література (німецька)

Курс: 4 (ОС «Бакалавр»)

Розробник: доцент кафедри німецької та французької філології Гутнікова А.В.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від “17”вересня 2019_року № 2

Завідувач кафедри німецької та французької філології

 (Кажан Ю.М.)

(підпис)

Ó GUT, 2019 рік

Ó GUT, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	<u>035 Філологія, 014 Середня освіта</u>		
Змістовні модулі:	Спеціальність <u>035.04</u> <u>Германські мови та літератури (переклад включно), 014.02</u> <u>Мова і література (німецька)</u>	Рік підготовки:	
Модулів		4-й	-й
Ділова іноземна мова		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		7-й	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента 6	<u>ОС «Бакалавр»</u>	год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год. 30	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год. 59	
		Індивідуальні завдання: год. 1	
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття складають 20%, самостійна і індивідуальна роботи складають 80%.

Опис навчальної дисципліни

Модель професійної підготовки філологів відображена в нормативних документах міністерства освіти та науки України з урахуванням європейських загальноосвітніх рекомендацій, та складає основу для організації навчання у педагогічних та гуманітарних ВУЗах України, забезпечуючи, таким чином, всеукраїнський освітній стандарт.

Освітня програма визначає мету практичного курсу німецької мови та його структуру, зміст процесу навчання, кінцеві вимоги до рівня сформованості професійно важливих умінь та навичок, форми і методи контролю успішності у студентів.

Головна практична мета цього курсу полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції. *Лінгвістична компетенція* включає знання мовної системи і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; *комунікативна компетенція* передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливим серед яких є сфери комунікації ситуації спілкування з урахуванням адресата і характеру взаємодії партнерів; *лінгвокраїнознавча компетенція* включає в себе знання про головні особливості соціокультурного розвитку держав, мова яких вивчається, а також вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку у відповідності до них. Таким чином, практична мета цього курсу полягає в тому, щоб забезпечити досить вільне, нормативно правильне і функціонально адекватне володіння усіма видами мовленнєвої діяльності німецькою мовою.

Лінгвістична (або мовна) компетенція - це знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця. *Мовленнєва компетенція* - це автоматичне вміння мовця користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову в різних ситуаціях, що зумовлює інтеграцію між навчальними предметами.

У відповідності з поставленою метою ця програма передбачає засвоєння студентами певної суми знань у галузі фонетики, орфографії, лексики, граматики та країнознавства, необхідної для розвитку у них комунікативних навичок німецької мови. Для цього необхідно студентів навчити вільно розмовляти, розуміти мовлення на слух, читати і писати німецькою мовою. Студенти повинні вміти перекладати з німецької мови на рідну будь-які тексти, що відносяться до їх спеціальності, а також одержати навички перекладу з рідної мови на німецьку.

На основі вимог ступеневої освіти та положень діалогічної освітньої концепції, яка передбачає рівномірну і рівноправну взаємодію усіх учасників навчального процесу, програма спрямована на досягнення *наступних рівнів* професійного володіння іноземною

мовою і містить конкретні вимоги щодо знань та комунікативних умінь студента після кожного курсу навчання (див. табл. 5.1):

1. мінімальний (або за шкалою Ради Європи A1.1-A1.2 , що відповідає першому курсу);
2. пороговий (A2.1-A2.2., що відповідає другому курсу);
3. просунутий (B1.1-B1.2, що відповідає третьому курсу);
4. професійно достатній (B2.1-B2.2, що відповідає четвертому курсу і рівню бакалавра);

Програма складена на основі *Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* та побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною Системою (ECTS).

Практичний курс навчання німецькій мові організовується як взаємопов'язане і взаємообумовлене навчання усім видам мовленнєвої діяльності, що здійснюється в контексті діалогу культур.

Мовний курс має міжкультурну спрямованість, змістовну основу якого складають культури як німецькомовних країн, так і українського народу.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

1. Поглиблення мовного рівня всіх студентів завдяки вдосконаленню всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності до просунутого рівня B1 при особливій увазі до вмінь письма (для загальних комунікативних цілей).
2. Розвиток лінгвістичної компетенції через розвиток і поглиблення/ вдосконалення лексичних, граматичних та фонологічних знань, які є необхідними при комунікації про теми і проблеми, що вони є визначені програмою для III курсу.
3. Розвиток соціокультурної компетенції у студентів через поглиблення країнознавчих та соціокультурних знань та вмінь, виховання позитивного ставлення, толерантності та емпатії до німецькомовних країн та культур.
4. Розвиток учбової компетенції завдяки усвідомленню студентами власного процесу вивчення/ навчання, спонуканню студентів до рефлексії, повідомлення стратегій регулювання власним процесом вивчення/ навчання і стратегій запам'ятовування та опанування лексику, граматику та фонетику, які відповідають умовам навчання у ВЗН.
5. Поглиблення професійно спрямованої комунікативної компетенції через презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення.
6. Уміння граматично коректно оформляти своє висловлювання німецькою мовою; розрізняти нормативні і варіативні форми граматики; розуміти і вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

Завдання:

Наприкінці курсу студенти повинні:

знати:

- відповідні фрази та структури, необхідні для того, щоб представити інформацію про себе, свої навички, вміння, тощо в усній та письмовій формах;
- лексичні одиниці та мовні структури, достатні щоб описати компанію, її структуру, посади та посадові обов'язки, товари та послуги;
- структуру та зміст німецькомовної особистої ділової документації;
- необхідні лексичні одиниці та мовні структури для продукування німецькою мовою особистої ділової кореспонденції (резюме, автобіографія, заявка на участь у конкурсі на заміщення вакантної посади);

вміти:

- вільно та впевнено користуватись мовою під час співбесіди, ділових зустрічей, переговорів;
- презентувати компанію, її структуру, філософію, історію розвитку, місце компанії на ринку, товари та послуги, посади та посадові обов'язки;
- укладати німецькою мовою анкети, резюме, заявки;
- продукувати усні монологічні повідомлення за тематикою модуля (співбесіда, конкурс на заміщення вакантної посади);
- складати та відтворювати діалоги за зразком;
- здійснювати пошук нової текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації фахового спрямування, що міститься в німецькомовних матеріалах (як у надрукованому, так і в електронному вигляді);
- презентувати інформацію відповідно до тематичного наповнення модуля з наочною підтримкою в програмі PowerPoint.

Кожний студент зобов'язаний мати зошит з ділової іноземної мови, в якому він проводить роботу над лексичним і тематичним матеріалом. Активний вокабуляр слід заучувати напам'ять і використовувати у відповідях на питання з перевірки розуміння змісту тексту. Студент повинен вміти висловити особисту думку.

Лінгвосоціокультурна компетентність реалізується у наступних знаннях та вміннях:

- розуміти, як ключові цінності, переконання та поведінка в академічному і професійному середовищі України відрізняються при порівнянні однієї культури з іншими (міжнародні, національні, інституційні особливості);

- належним чином поводити себе й реагувати у типових академічних і професійних ситуаціях повсякденного життя, а також знати правила взаємозв'язків між людьми у таких ситуаціях (розпізнавання відповідних жестів, спілкування очима, усвідомлення значення фізичної дистанції та розуміння жестикуляції у кожній з таких ситуацій).

Професійно орієнтована компетенція включає формування у студентів наступних навичок та умінь:

- уміння складати та поповнювати власний словник лексики власного вжитку;

- уміння слухати та сприймати та виправляти чужі помилки на слух;
- аналітичні уміння щодо власного досвіду навчання іноземної мови;
- навички та уміння саморефлексії щодо змісту, процесу та результатів власного навчання;
- навички та уміння методичної рефлексії щодо навчальних прийомів та стратегій, що використовуються в процесі засвоєння іноземної мови;
- уміння складати за аналогією, варіювати, складати без зразка власні вправи на формування мовних компетентностей;
- уміння комплексного аналізу засобів та методів навчання, що використовуються в процесі викладання та навчання з використанням професійних знань, отриманих впродовж вивчення курсів педагогіки, методики викладання іноземної мови, психології;
- уміння відбивати набуті комунікативні та професійні уміння у рольових іграх «дій як вчитель».

Формування професійних умінь реалізується через оволодіння студентами стратегіями навчання та самоконтролю, ознайомлення студентів із сучасними форматами тестових завдань, навчання студентів прийомам роботи із тестовими завданнями, самостійне укладання студентами типових тестових завдань (множинний вибір, множинне зіставлення, заповнення пропусків, лексико-граматична трансформація), оволодіння студентами прийомами самостійної роботи із готовими навчаючими програмами, оволодіння студентами способами використання відео матеріалів з метою вивчення іноземної мови, ураховуючи такий компонент, як засоби невербальної комунікації, навчання студентів правилам використання мультимедійної презентації, навчання студентів аналітично підходити до вибору додаткового лексичного матеріалу, критично ставитись до продукту свого мовлення та мовлення одногрупників, оцінюючи його лексико-граматичну наповненість та відповідність заданому формату.

Навчально-стратегічна компетентність реалізується у наступних уміннях:

Інтелектуальні уміння:

- спостерігати за мовними явищами у мові що вивчається, зіставляти їх з явищами у рідній мові;
- класифікувати, систематизувати отриману інформацію у відповідності до поставленої задачі;
- передбачати, оцінювати інформацію;
- складати план, формулювати ідею тексту, оцінювати вчинки персонажів.

Організаційні включають такі уміння:

- працювати з довідковою літературою;
- використовувати технічні засоби і сучасні технології;
- укладати таблиці, схеми, фіксувати інформацію у вигляді плану, конспекту.

Володіння **компенсаційними** уміннями надає учням можливість:

- використовувати лінгвістичну і контекстуальну здогадку;
- звертатися до співрозмовника з проханням повторити, уточнити свою думку;

- використовувати міміку, жести для вираження комунікативного наміру;
- переключати розмову на іншу тему.

На вивчення навчальної дисципліни на III курсі відводиться 90 годин/ 3 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світ професій

Тема 1. Види професій

Тема 2. Вибір професії

Змістовий модуль 2. Працевлаштування

Тема 1. Конкурс на заміщення вакантних посад. Особисті ділові папери. Резюме, заявка на участь у конкурсі на заміщення вакантної посади.

Тема 2. Співбесіда.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ІНД	с.р.		л	п	лаб	ІНД	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Світ професій												
Тема 1. Види професій	18	-	4	-	-	14						
Тема 2. Вибір професії	21	-	6	-	-	15						
Разом за змістовим модулем 1	39	-	10	-	-	29						
Змістовий модуль 2. Працевлаштування												
Тема 1. Конкурс на заміщення вакантних посад. Особисті ділові папери. Резюме, заявка на участь у конкурсі на	30	-	10	-	-	20						

заміщення вакантної посади.												
Тема 2. Співбесіда.	20	-	10	-	-	10						
Індивідуальне завдання	1	-	-	-	1	-						
Разом за змістовим модулем 2	51	-	20	-	1	30						
Усього годин	90	-	30	-	1	59						

5. Теми семінарських занять -

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1		
1.	Види професій	4
2.	Вибір професії	6
Змістовний модуль 2		
1.	Конкурс на заміщення вакантних посад. Особисті ділові папери. Резюме, заявка на участь у конкурсі на заміщення вакантної посади.	10
2.	Співбесіда.	10
	Разом	30

7. Теми лабораторних занять -

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1		

1.	Види професій	14
2.	Вибір професії	15
Змістовний модуль 2		
1.	Конкурс на заміщення вакантних посад. Особисті ділові папери. Резюме, заявка на участь у конкурсі на заміщення вакантної посади.	20
2.	Співбесіда.	10
	Разом	59

9. Індивідуальні завдання

1. Складення лексичного мінімуму до кожної теми
2. Підготовка, написання та виконання творчих робіт.
3. Підготовка проектів та презентацій.

Теми для ІНДЗ

№ з/п	Назва теми для ІНДЗ	Кількість годин
1.	Складання резюме та заявки на участь у конкурсі на заміщення вакантної посади або Участь у рольовій грі «Співбесіда»	1

10. Методи навчання

Граматико-перекладний метод, аудіолінгвальний і аудіовізуальний та комунікативно-орієнтований підходи у навчанні німецької мови.

11. Методи контролю

Експрес-контроль підготовки студента до заняття, оцінка роботи студента протягом заняття; виконання домашнього завдання; поточне опитування, оцінка за самостійну та індивідуальну роботу, оцінка модульних та поточних контрольних робіт

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				ІНДЗ	Сума
ЗМ I		ЗМ II			
T 1	T 2	T 1	T 2		
15	15	25	25	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Навчальний план, робоча програма навчальної дисципліни, підручники і навчальні посібники, словники, методичні вказівки, схеми, таблиці, електронні носії інформації, персональні комп'ютери, Інтернет, контрольні та тестові завдання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Ганжело С.М. «Шлях до професії. Співбесіда. Робота» Методичні рекомендації з розвитку навичок усного та писемного мовлення (для студентів IV курсу ОС «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (англійська)» – Маріуполь: МДУ 2019.–55 с.

Допоміжна

1. Aufderstraße H., Bock H. Themen neu. Kursbuch 2 (Arbeitsbuch 2) – Berlin: Max Hueber Verlag, 1998. – 160 с.
2. Becker Braunert Einfeld Dialog Beruf 2 Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe – Düsseldorf: Max Hueber Verlag – 1997. – 175 S.
3. Borisko N., Gutnik W. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen – K.: Ленвіт – 2004. – 256 с.

4. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. / Dudenverlag, Mannheim, 2001
5. Langenscheidts Großwörterbuch. Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt, München, 1998.
6. Manfred Brauneck. Autorenlexikon deutschsprachiger Literatur des 20. Jahrhunderts, - Rowohlt, 1995.
7. Meyers Jugendlexikon. Red. Leitung: Eberhard Anger. Mannheim; Wien; Zürich: Meyers Lexikonverlag, 1989.

15. Інформаційні ресурси

1. Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
2. Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
3. Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
4. Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
5. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
6. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
7. Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
8. Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
9. Словники. / Pons. – Режим доступу: <http://www.pons.de>
10. Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org/http://2cu.at/liebesbrief/>
11. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Мультимедійні та аудіовізуальні засоби

1. CD-ROM „Einblicke 1-10“.
2. CD-ROM „Talk to me - Deutsch 1“.
3. CD-ROM „Echtes Deutsch 1“.

Навчальний контент

ТЕКСТИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ (аудиторна робота)

Text 1.

Jugendliche fit machen für den Umgang mit Geld im Alltag

Die eva (Evangelische Gesellschaft Stuttgart e.V.) engagiert sich in verschiedenen Projekten und Workshops für chancenarme Jugendliche. Dazu zählen in diesem Jahr auch Angebote, die die Jugendlichen fit im alltäglichen Umgang mit Geld machen. Die CreditPlus Bank unterstützt 2012 die eva mit einer Spende aus ihrem Weihnachtskartenprojekt – und zudem mit aktivem Engagement: Mitarbeiter der Bank schulen in den Workshops die Jugendlichen zu grundlegenden Finanz- und Konsumthemen. Sie vermitteln Jugendlichen, die nach der Schule oder Berufsvorbereitung noch keine Ausbildungsstelle gefunden haben, den Zusammenhang von Bildung, Ausbildung und dem späteren Leben. Wie tun Sie das?

Die chancenarmen jungen Menschen, die zu uns kommen, sind etwa zwischen 17 und 25 Jahren alt. Meist werden sie vom Jobcenter oder der Agentur für Arbeit an uns vermittelt. Viele haben zu diesem Zeitpunkt gar keine Vorstellung davon, wie ihr weiteres Leben verlaufen soll. Aber sie wissen, dass eine Ausbildungsstelle wichtig für sie ist. Zu allererst geht es für uns darum, die Jugendlichen ernst zu nehmen. In intensiven Berufsberatungsgesprächen oder Tests versuchen wir herauszufinden, welche Berufe infrage kommen und zu den Fähigkeiten, Neigungen und Eigenschaften des jungen Menschen passen. Dabei sehen sie auch direkt, wie viel Geld sie in den jeweiligen Berufen verdienen können. Es genügt aber nicht, nur den Arbeitsplatz und damit die finanzielle Grundlage zu sichern. Vielmehr geht es darum, die Jugendlichen für den Alltag fit zu machen. Daher machen wir viele praktische Übungen, die den Jugendlichen helfen sollen, sich alleine mit ganz alltäglichen Situationen wie kochen, einkaufen, Wohnung suchen und so weiter zurecht zu finden.

Wie viele Jugendliche betreuen Sie im Durchschnitt pro Jahr? Wie viele davon schaffen den Sprung zu einem Ausbildungsplatz?

Im Bereich Arbeit, Beschäftigung und Ausbildung vermitteln wir jährlich etwa 1.000 junge Leute in einen Beruf. Dazu kommen über unser offenes Bewerbungscenter JobConnections weitere 6.000 Jugendliche. Wir bieten sehr verschiedene Programme und Möglichkeiten an. Dazu zählen etwa Kurse für Jugendliche mit Migrationshintergrund oder Kurse, die zuerst einmal die Grundlagen vermitteln, damit die Jugendlichen überhaupt ausbildungsfähig sind. Ein weiteres Projekt ist die assistierte Berufsausbildung, bei der im letzten Jahr 150 Plätze zur Verfügung standen. Hierbei erhalten die Jugendlichen gezielte Bewerbungstrainings, lernen, wie man sich im Beruf verhält oder was bei einem telefonischen Vorstellungsgespräch wichtig ist. Zudem absolvieren sie vorab ein vierwöchiges Praktikum. 40 Prozent schafften nach der sechsmonatigen Vorbereitungsphase den Einstieg in eine betriebliche Ausbildung. Dabei unterstützen wir die Auszubildenden und Betriebe auf jeden Fall in der Anfangsphase und bei Bedarf auch noch darüber hinaus.

Ihr Programm „assistierte Berufsausbildung“ beinhaltet dieses Jahr einige Workshops zum „Umgang mit Geld“. Was wird in den Workshops vermittelt?

In den Workshops geht es um die Fragen: Was kostet mein Leben wirklich? Was kann ich mir leisten? Wie halte ich Einnahmen und Ausgaben im Blick? Viele Jugendliche haben wirklich keine Vorstellung davon, wie viel Geld sie wofür benötigen. Sie wissen nicht, dass sie bei einer Wohnung nicht nur den monatlichen Mietpreis, sondern auch Nebenkosten einplanen müssen oder wie sie nach einer geeigneten Wohnung suchen können. Das üben sie bei uns. Weitere praktische Übungen bestehen darin, einmal das eigene Telefonverhalten genau unter die Lupe zu nehmen und dann einen passenden Handyvertrag abzuschließen. Dazu zählt auch, die Vertragsdauer, Kündigungsfristen und das Kleingedruckte zu beachten. Außerdem lernen sie, sich selbst besser einzuschätzen. Nach dem Motto: Brauche ich das wirklich? Daher ist ein zentraler Bestandteil die Budgetplanung mit Einnahmen- und Ausgabenrechnung.

Welchen Bezug haben die Jugendlichen zu Geld? Wo sehen Sie den größten Nachholbedarf?

Geld ist bei vielen jungen Menschen negativ behaftet. Das heißt: Entweder haben sie in der Familie gelernt, dass nie genug Geld da ist und es deswegen oft zu Problemen oder Streit kommt oder Geld ein

Tabuthema ist, über das man nicht spricht. Wir versuchen ihnen zu vermitteln, wie sie Schulden vermeiden, welche Rolle die Bildung spielt, was Geld mit Lebensqualität zu tun hat oder was Zinsen bedeuten. Vertrauen ist daher die Grundlage, damit die jungen Menschen offen mit uns über das Thema Geld und auch ihre finanziellen Schwierigkeiten reden. Ich denke, ohne professionelle Unterstützung würden viele der jungen Leute ihre Ausbildung abbrechen, um einfach und schnell Geld zu verdienen. Sie würden dann nicht darüber nachdenken, dass sie später nur Hilfsarbeiterjobs bekommen, die unsicher und schlecht bezahlt sind.

Einige der jungen Leute haben bereits Schulden. Was motiviert sie, ihre finanzielle Situation wieder ins Lot zu bringen?

Zuerst versuchen wir herauszufinden, wie die Schulden zustande kamen, wie sie abgebaut werden können und was geschehen muss, damit keine neuen Schulden mehr dazu kommen. Manchmal stellt sich heraus, dass die Jugendlichen für einen Freund gebürgt haben, ohne genau zu wissen, was das für sie bedeutet. Bei Bedarf arbeiten wir mit Schuldnerberatern zusammen. Manchmal helfen auch ganz praktische Spartipps, die wir im Zuge der Einnahmen- und Ausgabenrechnung geben können. Die Wünsche und Träume der chancenarmen Jugendlichen überraschen Außenstehende oft: Sie wollen eine Familie gründen, ein ganz normales Leben führen, akzeptiert und beachtet werden oder einmal verreisen. Ein Netbook oder ein teures Auto stehen recht weit unten auf der Wunschliste. Wir zeigen ihnen daher, wie das ganz normale Leben gelingen kann.

Welchen Nutzen sehen Sie konkret in dem Workshop-Teil, den Mitarbeiter der CreditPlus Bank halten werden?

Inhaltlich ist es für die Jugendlichen natürlich sehr interessant zu hören, wie man einen Kredit aufnimmt, welche Voraussetzungen man dazu erfüllen muss, welche Konditionen üblich sind, was zu tun ist, damit man nicht über den Tisch gezogen wird oder wie man Schulden vermeidet. Daneben ist es aber besonders wichtig, dass die Mitarbeiter von CreditPlus aus der Praxis kommen und glaubhaft berichten, wie es im Tagesgeschäft bei ihnen wirklich zugeht. Zum einen wird so das Thema möglichst anschaulich vermittelt. Zum anderen bauen wir so die Angst vor Institutionen ab und zeigen, dass Banker ganz normale Menschen sind. Die Jugendlichen erfahren, dass sie nicht Bittsteller sind und auch Fragen stellen dürfen.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

Fit, Engagement, Spende, Workshop, Konsum Jobcenter, Neigung, Migrationshintergrund, Einstieg, Bedarf, unter die Lupe nehmen, Vertragsdauer, Kündigungsfrist, Hilfsarbeiterjob, Lot, Einnahmen- und Ausgabenrechnung, Außenstehende, Workshop-Teil, Tagesgeschäft, Bittsteller, Motto.

2. Finden Sie Synonyme zu den Wörtern:

pro Jahr, absolvieren, beinhalten, Bezug haben, vermeiden.

3. Was ist das Gegenteil? Finden Sie im Text entsprechende Wortverbindungen:

negativ, chancenarm, direkt, verdienen, sichern, aufnehmen.

4. Ersetzen Sie die bestimmten Artikel durch Demonstrativpronomina:

die chancenarmen jungen Menschen, den Arbeitsplatz, im Bereich, in den Workshops, die jungen Menschen, Träume der chancenarmen Jugendlichen, aus der Praxis.

5. Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen.

- a). Viele Jugendliche haben wirklich keine Vorstellung davon, wie viel Geld sie wofür benötigen.
- b). Sie wissen nicht, dass sie bei einer Wohnung nicht nur den monatlichen Mietpreis, sondern auch Nebenkosten einplanen müssen oder wie sie nach einer geeigneten Wohnung suchen können.

6. Gebrauchen Sie die unterstrichenen Verben im Perfekt:

a). Inhaltlich ist es für die Jugendlichen natürlich sehr interessant zu hören, wie man einen Kredit aufnimmt, welche Voraussetzungen man dazu erfüllen muss.

b). Daneben ist es aber besonders wichtig, dass die Mitarbeiter von CreditPlus aus der Praxis kommen und glaubhaft berichten, wie es im Tagesgeschäft bei ihnen wirklich zugeht.

c). Zum anderen bauen wir so die Angst vor Institutionen ab und zeigen, dass Banker ganz normale Menschen sind.

d). Die Jugendlichen erfahren, dass sie nicht Bittsteller sind.

7. Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.

8. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Text 2.

10 порад, як поліпшити свій фінансовий добробут

У наш час для досягнення фінансового добробуту простої економії на продуктах і одязі вже недостатньо. Щоб прийти до довгострокової фінансової стабільності, необхідно дотримуватися певних правил, які охоплюють різні грані нашого життя. Для вас ми підготували 10 простих порад щодо поводження з особистими фінансами, з яких можна почати діяти.

1. Диверсифікуйте фінанси

Простий, універсальний, а головне, безвідмовний спосіб щодо поліпшення свого фінансового стану.

Диверсифікація – розподіл на рівні частки своїх заощаджень, доходів по різних інструментах з метою збереження стабільності в кризових ситуаціях. При цьому диверсифікацію можна застосувати не тільки до грошей, а й до життя взагалі: роботи, відпочинку, освіти.

Наприклад, розділіть великий депозит на частини і покладіть в кілька банків. Якщо в одному банку щось піде не так, можна буде вивести гроші з іншого.

Розвивайте професійні навички в різних сферах. Можна самостійно підвищити свою кваліфікацію або знайти підробіток – так ви при будь-якому форс-мажорі будете більш впевнено стояти на ногах.

Таким чином, як і в історії, краще програти одну битву, ніж війну повністю і швидко. Диверсифікація для фінансиста – це найважливіше в будь-який час.

2. Заплатіть собі

Звичайна людина при отриманні еної суми доходу, наприклад зарплати, відразу віднімає всі свої поточні витрати (комуналку, телефон, термінові покупки) і планує закупівлі, а про власний розвиток згадує в останню чергу, якщо взагалі згадує. Уявіть, що ви отримали зарплату не 3,5 тисяч гривень, а 3,2 тисячі, а сума в 300 гривень відразу йде до фонду формування активів.

Прагматична людина намагається відокремити від прибутку суму, щоб її або відразу інвестувати, або відкласти на свій розвиток і нові ідеї. Зазвичай це 5-10%. У підсумку завжди залишаються кошти на нові проекти, освіту, тренінги – рух вперед, а вже потім закриваються витрати рештою суми.

Тут добре працює психологічний ефект усвідомлення, що дані кошти ви готові вкласти в щось, готові піти на свідомий ризик, втрата їх для вас не буде трагедією. І ви таким чином купуєте гігантський досвід.

Це і є правило «заплати собі»: при отриманні доходу відкладіть 5-10% на свій розвиток, на ідеї. Тут головне – розуміти, що це не те ж саме, що відкласти на автомобіль, меблі чи відпустку. Це гроші саме на ідею, коли вона дозріє.

Начебто просте правило, але як складно його дотримуватися! Потрібен дуже хороший навик самодисципліни і вміння відмовляти собі багато в чому.

3. Уникайте комісій

Намагайтеся уникати сплати комісій з різних операцій: телефон, банківські послуги, страхові внески, додаткові гарантії тощо. Вмійте розбиратися в таких дрібницях, вмійте відмовлятися від додаткових необов'язкових послуг, не лінуйтеся.

У перспективі це дуже хороший капітал. Не вірите? Спробуйте шість місяців не платити комісії та пені і подивіться, яка сума накопичиться.

Приклади комісій: чужі банкомати, мобільний банк, додаткова гарантія на товари, покупка непотрібних знижкових карт, оплата електронними грошима через термінали, додаткові послуги

при сервісі. Навіть покупку дрібних товарів на касі в супермаркеті теж можна вважати комісією – за стояння в черзі.

4. Не давайте в борг друзям

На основі свого життєвого досвіду і спостережень за іншими людьми скажу: ніколи не давайте в борг близьким друзям, яка б сума не була. Якщо хочете допомогти, просто подаруйте ту суму, яку можете віддати. В майбутньому більше віддачі буде.

5. Беріть з собою обмежену суму грошей

Якщо ви йдете в магазин або збираєтеся скористатися якоюсь послугою, тобто потрапите в місця з великою кількістю спокус, не беріть з собою карту (хоча б на перших порах), а візьміть певну суму готівки, яка покриває ваші витрати, і ні гривнею більше. Працює безвідмовно, але треба виробити звичку.

Так, ця порада може здатися безглуздою, але згодом, застосовуючи цей метод на практиці регулярно, ви зможете захистити себе від імпульсивних покупок або придбання послуг, які вам не потрібні. Пластикова карта вводить вас в споживчий транс, як ніби все дозволено, а якщо ще є і кредитні карти або овердрафт – тут ваше розсудлива свідомість може зовсім не витримати.

Ще таке тренування допомагає говорити немає самому собі при придбанні непотрібних речей і послуг, що пропонуються різними способами. Все просто: у вас немає при собі необхідних коштів, щоб оплатити їх.

6. Створіть фінансову подушку безпеки

Незалежно від фінансової ситуації в світі і вдома, незалежно від усіх ваших знань, у вас повинен бути фінансовий резерв на випадок «посухи».

У книгах часто говорять про фінансовий резерв для мінімальної підтримки вашого життя протягом шести місяців. Я вважаю, що в наш швидко мінливий час це нереально. Та й не потрібно зовсім – досить 2-3 місяців. За цей час ви обов'язково вже придумаете, як вийти з будь-якої кризової ситуації, і влаштуєтесь на будь-яку роботу.

Це ваш резервний фонд (як в нашій державі). Якщо виникають форс-мажорні обставини: звільнення з роботи, крах бізнесу, криза, хвороба – на цей фонд ви повинні прожити протягом 2-3 місяців, поки не з'являться нові доходи.

7. Введіть систему штрафів

Як в дитинстві, пам'ятаєте? Нашкодив, приніс трійку, не виконав наказ батьків – штраф у вигляді позбавлення солодощів або кишенькових грошей, комп'ютера або просто відправки в кут. А чому б і зараз не застосовувати таке покарання, але вже до себе?

Витратився по-крупному – штраф зверху, витратив зайвого на відпочинок – штраф, втратив гроші – ще штраф, полінувався заробити більше – теж штраф. Кожна людина сама встановлює собі рамки дозволеного і розміри штрафу. Сума повинна бути невеликою, але відчутною для бюджету. А гроші що накопичилися в кінці місяця ви не повинні назад повертати собі ж, а то це буде не покарання. Подумайте, на що їх спрямувати. Наприклад, можна віддати своїй дитині, друзям, а найкраще – на благодійність. Але при цьому не треба нічого пояснювати нікому – віддали, і все. Кожен вчинок повинен мати ціну.

Можна грошовий штраф замінити на інше покарання, наприклад позбавлення солодкого або додаткові спортивні навантаження, але грошове покарання працює найкраще.

Хочете поводитися з фінансами розумно? Почніть з себе. Поки ви будете робити дурниці, гроші будуть ставитися так само і до вас – все просто.

8. Використовуйте принцип обґрунтування.

Сума, витрачена на що-небудь, повинна повністю задовольняти таким критеріям, як безпека, здоров'я і функціональність.

Не треба купувати щось зовсім недороге або отримувати послуги за копійки: це загрожує наслідками як для безпеки, так і для здоров'я. Але не варто думати, що найдорожче – найкраще. Потрібен грамотний підхід.

Можна скористатися принципом золотієї середини: дешеве відмітаємо, відмітаємо і дороге, а беремо середнє. Це правило відмінно працює при купівлі техніки: нове занадто дороге і не обкатане, дешеве майже гарантовано зламається – беремо перевірені моделі, які універсальні і відповідають всім нашим запитам. Краще вибирати просте і функціональне, ніж красиве і неймовірне.

9. Заплатіть фахівцю

Якщо є можливість заощадити собі час на більш важливі завдання, краще заплатити фахівцеві за вирішення проблеми.

Багато хто намагається економити на ремонті, здоров'ї, відпочинку, харчуванні. І часто намагаються зробити все самостійно. Але це не завжди краще. Така самостійність може відняти час, порядком потріпати нерви і призвести не до кращого результату.

Але якщо є варіант прискорити вирішення проблеми, а виграний час і енергію витратити на щось більш важливе і корисне, то краще заплатите. Скупий платить двічі.

10. Не живіть моментом

Найкорисніша порада і водночас найскладніша. Не потрібно жити моментом, інакше багато пропустите, велика частина пройде повз вас.

На жаль, багато людей намагаються задовольняти свої миттєві бажання: «хочу цього і цього», а для чого – незрозуміло. Які перспективи в майбутньому ці грошові витрати принесуть – часто не враховують. Так, корисно купити ноутбук для ведення блогу, написання книги або коду, але не корисно – для ігор, серіалів і соцмереж.

Вчіться направляти своє життя в майбутнє, а не на сьогоднішні бажання і пориви, найчастіше обумовлені навколишнього інформаційної обстановкою. Фінансово підкована людина володіє важливим навиком – умінням планувати. Так, плани не завжди здійснюються, але головний вектор розвитку зберігається.

Aufgaben zum Text:

1. *Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:*

фінансовий добробут, довгострокова фінансова стабільність, диверсифікація, безвідмовний спосіб, депозит, підробіток, енна сума доходу, поточні витрати, усвідомлення, гігантський досвід, благодійність, пеня, форс-мажорні обставини, кишенькові гроші, вчинок, принцип золотої середини.

2. *Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen.*

- a). Сума повинна бути невеликою, але відчутною для бюджету.
- b). А гроші що накопичилися в кінці місяця ви не повинні назад повертати собі ж, а то це буде не покарання.
- c). Наприклад, можна віддати своїй дитині, друзям, а найкраще – на благодійність.
- d). Кожен вчинок повинен мати ціну.

3. *Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes.*

4. *Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.*

Text 3.

Umgang mit Geld. Welcher Geldtyp bin ich? Wie sehen meine Einnahmen und Ausgaben aus?

Heute unterrichten statt der Lehrer die Bankmitarbeiter: Die Schüler der Stuttgarter Friedenschule und der Gablenberger Schule lernen von Mitarbeitern der CreditPlus Bank, was es bedeutet, täglich mit Geld umzugehen und welche Risiken es dabei gibt. Das Schulprojekt besteht seit 2007 und wird von Schülern und Bankmitarbeitern engagiert durchgeführt: Die Schüler lernen, sich besser einzuschätzen und Risiken im Umgang mit Geld zu erkennen. Die Mitarbeiter der Bank lernen, einmal eine ganz andere Perspektive einzunehmen, sich auf die Situation, die Schüler und deren Hintergrund einzulassen. In diesem Jahr folgt eine weitere Doppelstunde, die ein Präventionsbeauftragter einer Stuttgarter Schuldnerberatung abhalten wird. Es gab aber auch schon den Gegenbesuch der Schüler bei CreditPlus oder eine eigene Doppelstunde zum Thema Sparen.

Was bedeutet Geld für Jugendliche in der 9. Klasse einer Hauptschule?

„Geld brauche ich zum Leben.“ Das antworten die meisten Schüler. „Was gehört denn für Euch zum Leben?“ Jetzt schnappen die Finger hoch: Essen, Trinken, Wohnen und Kleider stehen im Mittelpunkt. „Playstation“, ruft ein Schüler dazwischen. Die anderen schmunzeln. Doch, das gehört auch dazu! Geld braucht man auch zum Spaß haben – und damit man unabhängiger ist. „Freundschaft ist viel wichtiger als Geld“, sagt eine Schülerin. „Was ist aber mit der Aussage gemeint: Beim Geld hört die

Freundschaft auf?“ fragt ihre Lehrerin zurück. So steigt die Klasse direkt in eine spannende Werte-Diskussion ein, die sich um Geld, Freundschaft und Macht dreht. „Das ist Euer Geld und auch Eure Verantwortung. Was Ihr damit macht oder wem ihr davon etwas ausleiht, müsst Ihr selbst entscheiden. Aber es sollte Euch auf jeden Fall klar sein, dass es Eure Verantwortung ist“, erklärt Michael Euler, Vorstand der CreditPlus Bank, den Schülern der 9a in der Friedensschule.

Das Geldproblem ist immer sehr aktuell. Die Rolle des Geldes ist sehr groß im Leben der Menschen. Ohne Geld kann man jetzt nicht leben, weil alles seinen Preis hat. Der Mensch muss essen, sich anziehen, lernen um zu leben. Dafür braucht man Geld. Man braucht Geld auch um zu reisen und die Welt zu sehen, um unabhängig zu sein. Ohne Geld kann der Mensch seine Arbeit nicht schaffen. Zum Beispiel, wenn der Künstler ein Bild malen will, braucht er Papier, Faber, einen Pinsel und s.w. Er will geistig schaffen, aber braucht materielle Sachen um seine Pläne zu verwirklichen. Das Geld hilft uns Güte schaffen, glücklich werden, deswegen sagen wir, daß das Geld das Wohl ist. Wenn der Mensch sehr viel Geld hat, fühlte er sich allmächtig. Er kann fast alles kaufen und machen: reisen, viel Wohnungen, Autos und viel anderes kaufen. Er kann schön leben. Aber solcher Mensch kann auch unglücklich sein, weil die Liebe und Freundschaft nicht kaufen kann. Geld verdirbt den Menschen, er fühlt sich allmächtig und leichtsinnig, er hat keine echten Freunde und andere Menschen wollen sich nicht mit ihm verkehren. Zum Schluss bleibt er mit seinen Geld allein. Das ist sehr traurig, deshalb schaut nie auf andere Leute und seid neidisch!

Ich bin der Meinung, daß Geld erwerben Klugheit erfordert. Man braucht eine gewisse Weisheit um Geld zu bewahren. Außerdem ist Geld ausgeben eine Kunst, die nicht jeder Mensch besitzt. Man muß sparsam sein um Schulden nicht zu machen. Heute gibt es viele Jugendlichen, die von ihren Eltern Geld geschenkt bekommen und als Ergebnis schätzen sie Geld nicht. Diese Jugendlichen können sich weiter dem Leben schwer anpassen um unabhängig zu wohnen. Ich glaube, daß die Eltern ihre Kinder finanziell unterstützen müssen, aber sie sollen nicht zu freigebig sein. Zum Beispiel, früher kriegte ich 200 Rubles Taschengeld im Monat. Ich hielt das Geld zusammen und gab es nur für Notwendiges aus. Jetzt drehe ich jeden Pfennig nicht um und es gelingt mir auch Geld zu sparen. Ich verstehe die Menschen nicht, die Geld für Alkohol ausgeben. Ich finde es absolut sinnlos. Es ist besser Geld für etwas Wichtiges auszugeben. Leider, habe ich unterdessen keine Lebensversicherung, keinen Bausparvertrag, kein fettes Konto, aber ich glaube, das alles erreichbar ist. Wenn ich eine Menge Geld hätte, möchte ich Asien und Afrika besuchen. Ich glaube, diese Orte sind magisch und geheim. Ich bin sicher, dass wenn man Asien und Afrika besucht, verkehrt man mit anderer Welt. Afrikas Geschichte ist sehr reich und hat viele interessante Tatsachen. Ich möchte, in erster Linie, Japan besuchen, weil die Kultur, Sitten und Traditionen dieses Landes mir sehr anziehen.

Aufgaben zum Text:

1. *Es ist wirklich interessant, was Geld für Jugendliche bedeutet. Und wie sieht das in Ihrer Familie oder im Freundeskreis aus?*

2. *Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:*

Präventionsbeauftragte, schnappen, schmunzeln, Wertediskussion, Faber, verderben, freigebig, kriegenich, Kultur anziehen.

3. *Finden Sie Synonyme zu den Wörtern:*

Engagiert, hoch, wichtig, spannend, klar, aktuell, groß, unabhängig, geistig, schön, echt, traurig, neidisch, schwer, freigebig, sinnlos, fett, magisch, geheim, reich.

4. *Ersetzen Sie die bestimmten Artikel durch Demonstrativpronomina:*

die chancenarmen jungen Menschen, den Arbeitsplatz, im Bereich, in den Workshops, die jungen Menschen, Träume der chancenarmen Jugendlichen, aus der Praxis.

5. *Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen.*

a). Ich glaube, daß die Eltern ihre Kinder finanziell unterstützen müssen, aber sie sollen nicht zu freigebig sein.

b). Das Schulprojekt besteht seit 2007 und wird von Schülern und Bankmitarbeitern engagiert durchgeführt.

6. *Gebrauchen Sie die Modalverben im Imperfekt:*

- a). Der Mensch muss essen, sich anziehen, lernen um zu leben. Dafür braucht man Geld.
- b). Diese Jugendlichen können sich weiter dem Leben schwer anpassen um unabhängig zu wohnen.
- c). Ich glaube, daß die Eltern ihre Kinder finanziell unterstützen müssen, aber sie sollen nicht zu freigebig sein.

7. *Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.*

8. *Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.*

Text 4.

Wie Kinder und Jugendliche mit Geld umgehen – und wofür sie es ausgeben „Mama, gibst Du mir noch Geld fürs Kino?“

Die offene hohle Hand und das lang gezogene „biiitte“ kennen viele Eltern. Manche kommen dann ins Grübeln: Was bedeutet Geld eigentlich für mein Kind? Glaubt meine Tochter, dass mein Geldbeutel ein Wunschbrunnen ist? Wie kann das Taschengeld von meinem Sohn schon wieder so schnell weg sein? Handy, Markenkleidung, Kosmetik, Disco, Roller, Bücher, Zeitschriften oder Sport – das Leben von jungen Menschen ist oft von sehr vielen Interessen geprägt und es gilt überall dazugehören, um nicht als „uncool“ abgestempelt und zum Außenseiter zu werden. Geld spielt daher in ihrem Leben meist eine wichtige Rolle.

In einer Studie von „Youngcom!“ wurden bundesweit insgesamt rund 1.000 Jugendliche zwischen 13 und 20 Jahren nach ihrem Kaufverhalten befragt. Über 60 Prozent der jungen Leute geben demnach ihr Geld fürs Kino, die Disco, Partys oder sonstiges Ausgehen aus. Etwa die Hälfte der Jugendlichen kauft Essen, Trinken oder Kleidung vom Taschengeld. Außerdem geben sie Geld für den Urlaub, Zeitschriften, Bücher oder Kosmetik aus.

Mit Geld umgehen lernen

Leider haben aber viele Jugendliche keinen **Überblick** über ihre Finanzen und leihen sich zudem regelmäßig von Freunden oder der Familie Geld. Einige Jugendliche sind bereits verschuldet. Je früher Kinder gelernt haben, verantwortungsvoll damit umzugehen, desto besser können sie später mit ihrem Geld haushalten.

Möglichkeiten dazu gibt es viele:

- Mit eigenem Taschengeld lernen junge Leute zu sparen und sich eigene Wünsche zu erfüllen. Jugendliche können im Ferienjob lernen, was es bedeutet, Geld zu verdienen. Dies werden sie sicher ganz anders ausgeben, als das Geld der Eltern.

- Es empfiehlt sich, eine Einnahmen-Ausgaben-Rechnung vorzubereiten, die Jugendliche ganz für sich ausfüllen dürfen. Dabei sehen sie genau, wie viel Geld sie wofür brauchen und wie viel am Monatsende übrig ist.

- Kleinere Kinder können dabei helfen, einen Einkaufszettel zu schreiben, mit einkaufen gehen, die Preise vergleichen, beim Bezahlen dabei sein und dann den Kassenzettel mit den Eltern anschauen.

Den Umgang mit Geld lernen

Hier ein neues Computerspiel, dort eine chice Haarspange. Die neueste Ausgabe der Lieblingszeitschrift ist auch soeben erschienen und eigentlich wäre es doch ganz toll, wenn man auch noch dieses eine so coole Spielzeugauto bekommen könnte...

In einer Zeit, in der es an jeder Ecke alles zu kaufen gibt, ist die Versuchung groß, mehr Geld auszugeben als man eigentlich zur Verfügung hat. Kindern geht es da nicht anders als uns Erwachsenen. Doch sie können oftmals den Preis einer Ware und deren Gegenwert noch gar nicht richtig einschätzen. Der Umgang mit Geld will gelernt sein und dieses Wissen unseren Kindern zu vermitteln ist eine sehr wichtige Aufgabe. Kinder lernen von den Eltern. Wie so oft im Leben haben auch beim Thema Geld wir Eltern eine große **Vorbildfunktion**. Noch lange bevor Kinder die einzelnen Münzen und Scheine auseinander halten und deren Wert einschätzen können, bekommen sie schon mit, wie die Eltern damit umgehen. Die finanzielle Situation ist in jedem Haushalt anders. In einigen Familien sind beide Elternteile voll berufstätig und verdienen gut. In anderen jedoch muss jeder Cent dreimal umgedreht werden und es bleibt kaum genügend Geld zum Leben. Wie dem auch sei - unabhängig vom Einkommen

der Eltern lernen Kinder vom Verhalten ihrer Bezugspersonen. Kaufen wir uns ganz selbstverständlich Dinge, die uns über den Weg laufen? Oder überlegen wir schon sehr genau, was wir brauchen und auf was wir verzichten können? Gehen wir wahllos einkaufen oder nutzen wir Sonderangebote, um die Haushaltskasse zu entlasten? Bekommt der Nachwuchs jeden Wunsch sofort erfüllt oder sagen Eltern diesbezüglich auch mal "Nein"? Unser eigenes Konsumverhalten trägt maßgeblich dazu bei, wie unsere Kinder später mit Geld umgehen.

Taschengeld - wichtiges Hilfsmittel für den Umgang mit Finanzen

Die meisten Kinder bekommen früher oder später **Taschengeld**. Und das ist auch gut so, denn nur indem sie selbst jede Woche beziehungsweise jeden Monat einen bestimmten Betrag zur Verfügung haben, lernen sie ganz konkret mit diesem Zahlungsmittel zu leben. Die Höhe des Taschengeldes richtet sich dabei nach dem Alter des Kindes und natürlich auch nach den Einkommensverhältnissen der Eltern. Ein erster Anhaltspunkt kann diesbezüglich das **Jugendamt** sein, welches Auskunft in dieser Angelegenheit gibt. Bekommt der Nachwuchs nun sein Taschengeld, so kann er überlegen, was er damit anstellen möchte. Sofort in den nächsten Supermarkt rennen und **Süßigkeiten** dafür kaufen? Oder doch lieber sparen und sich so im Laufe der Zeit vielleicht einen größeren Wunsch erfüllen? Haben Kinder selbst Geld in der Hand, so fängt auch das Überlegen und Vergleichen von Preisen an. Soll ich wirklich den Comic im Laden kaufen? Oder doch lieber im Second-Hand-Shop, wo er nur die Hälfte kostet? Ich könnte mir aber auch aus der Bücherei was zum Lesen holen, das kostet mich gar nichts... Selbstverständlich können Eltern ihre Kids im Umgang mit dem Taschengeld beraten und ihnen Hinweise geben. Doch Kinder brauchen auch die Erfahrung, wie schnell das Geld durch die Finger rinnt, wenn es wahllos ausgegeben wird. Sie müssen lernen, ihr Geld einzuteilen und zu haushalten. Darum sind Taschengeld-Vorschüsse genauso tabu wie vergessene Zahlungen seitens der Eltern. Denn wie sollen Kinder sonst lernen, mit einem bestimmten Betrag eine gewisse Zeit hinzukommen, wenn das Taschengeld unregelmäßig gezahlt wird oder es "Nachschlag" gibt?

Wo kommt das Geld nur her? Für viele Kinder völlig unverständlich ist die Tatsache, wie ihre Eltern eigentlich zu Geld kommen. Sie sehen Mama oder Papa am Geldautomaten vorfahren und wenig später mit einem Bündel Scheine die Bank verlassen. Doch wo kommt dieses Geld eigentlich her? Die wenigsten Kinder haben die Chance, ihre Eltern an ihrem Arbeitsplatz zu erleben und somit den Zusammenhang zwischen beruflicher Tätigkeit und finanzieller Entlohnung zu verstehen. Doch es gibt Möglichkeiten, dem eigenen Nachwuchs dieses Gefüge verständlich zu machen. Dazu ein Beispiel: das Kind wünscht sich eine Autorennbahn und die Eltern möchten, dass es sich das Geld dafür selber verdient. Nun, allein mit dem Taschengeld wird es lange dauern, bis der benötigte Betrag zusammengespart ist. Ein Zuverdienst muss her. Das Kind könnte nun etwa den Hund der Nachbarin ausführen und dafür einen kleinen Stundenlohn bekommen. Oder Papas Auto mal richtig gründlich putzen. Auch Papier kann gesammelt und anschließend zu einer Annahmestelle gebracht werden. Dafür gibt es zwar nur wenige Cent pro Kilogramm - und dennoch lohnt sich die Mühe, denn der Nachwuchs sieht: ich muss mich anstrengen, um an Geld zu kommen! Bei all dem ist jedoch wichtig, das Kind nicht für alltägliche Dinge zu entlohnen, die eigentlich in jedem Haushalt selbstverständlich sind.

Aufgaben zum Text:

1. *Ich habe bei uns in der Familie die Erfahrung gemacht, dass Kinder, die früh in das Thema Geld einbezogen werden, als Jugendliche ganz natürlich und vernünftig damit umgehen. Wie sieht es bei Ihnen in der Familie aus? Haben Sie ähnliche Erfahrungen gemacht?*

2. *Beantworten Sie Fragen:*

- Was ist heute eine Selbstverständlichkeit?
- Wer hat ta'glich mit Geld zu tun?
- Was kann man mit Geld machen?
- Was ist Geld?
- Wie verwenden die Haushalte das Einkommen?
- Welche Arten des Geldes gibt es?
- Wer gibt in der BDR Banknoten aus?
- Wann wurden erstmals Banknoten in Deutschland ausgegeben?
- Was sind Münzen?
- Wodurch erfolgt in der BDR die Münzprägung?

- Wie gelangen die Münzen in den Wirtschaftskreislauf?
- Wie gelangen die Münzen in den Wirtschaftskreislauf?
- Was versteht man unter Buchgeld?

3. Bilden Sie die Sätze:

1. Mit Geld, Mensch, taglich, zu tun, jeder, hat.
2. Funktionen, Geld, einige, errullt.
3. Wurden, im 18. Jahrhundert, ausgegeben, Banknoten, erstmals, in Deutschland.

2. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Text 5.

Fit für Europa. Fremdsprachenkenntnisse

Auch beim Fortschreiten des Einigungsprozesses wird Europa ein Kontinent mit vielen Sprachen bleiben. Welcher Däne, Ire, Andalusier oder Sizilianer wollte seine Muttersprache verlieren? Von den sieben Sprachen Europas (und abgesehen von den unzähligen Dialekten) werden Englisch, Französisch, Spanisch, Italienisch, Russisch und Deutsch die am häufigsten gesprochenen sein.

Man tut gut daran neben der Muttersprache gute Kenntnisse in mindestens einer, besser zwei dieser Sprachen zu besitzen. Keine Angst: es kommt nicht immer darauf an, dass man eine Fremdsprache fließend beherrscht. Oft genügt es schon, wenn man ein Telefongespräch führen kann oder sich irgendwie in einem anderen Land zurechtfindet. Im Ausland imponiert jeder Versuch eines Fremden, sich der jeweiligen Landessprache zu bedienen, und Gespräche, bei denen man die Arme und Beine zur Hilfe nehmen muss, sind trotz allem erfolgreich.

Wissen über Europa – Verständnis für andere Kulturen

Jedes Land unterscheidet sich von anderen in Lebensgewohnheiten der Menschen, der Sitten und Gebräuche.

Deutsche reichen sich die Hand zur Begrüßung, Briten tun dies in der Regel nicht, Franzosen, die miteinander gut bekannt sind, küssen sich auf die Wangen. Allerdings würde es auf Befremden stoßen, wenn ein deutscher Gast seinem französischen Gesprächspartner spontan um den Hals fällt. Wer in ein anderes Land reist, sollte sich vorher immer mit dessen Geschichte, Kultur und Traditionen beschäftigen.

Einfühlsame Menschen, die sich auf die Mentalität ihrer ausländischen Freunde einstellen können, werden mehr Erfolg haben als die berühmten Elefanten in den Porzellanläden.

Auslandsaufenthalte

Reisen bildet und Reisen bringt Menschen einander näher. Jugendliche sollten die vielfältigen Möglichkeiten vom Schüleraustausch bis zur privaten Ferienreise nutzen. Beispielweise bietet das „Inter-Rail“ Angebot der deutschen Bundesbahn Jugendlichen die Möglichkeiten, zu einem Festpreis einen Monat lang mit der Eisenbahn kreuz und quer durch Europa zu fahren. Für das Reisen gilt: ein vierzehntägiger Aufenthalt in einem Clubghetto an irgendeiner europäischen Küste - nur unter Landsleuten – bringt uns die fremden Menschen und Kulturen nicht näher, sondern fördert oft die nationale Überheblichkeit. Wer von Reise profitieren will, sollte auf die Menschen in einem anderen Land zugehen.

Bereitschaft, ständig Neues zu erlernen

Heute verändert sich die Welt um uns herum in einem rasanten Tempo. Neue Chancen tun sich auf; neue Probleme kommen hinzu. Wer heute glaubt, nichts mehr hinzulernen zu müssen, begibt sich selbst auf das Abstellgleis und versteht sehr schnell die Welt nicht mehr. Die europäische Geschichte seit 1945 und – vor allem – die fast unglaublichen Veränderungen der letzten Jahre auf diesem Kontinent, sind Beweis dafür, wie schnell sich die Welt dreht.

Deutsch ist eine lebendige Sprache - Deutsch lernen "aus Spaß an der Freude" und aus kulturellem, wirtschaftlichem und politischem Interesse! Persönliche Vorlieben und Hobbys beinhalten ein weites Feld verschiedenster Themen, zu denen Kenntnisse in Deutsch eine große Bereicherung sein können: Geschichte: Nicht erst seit dem großen Interesse der Weltöffentlichkeit an den Geschehnissen in Deutschland unter der Nazidiktatur ist Deutsch der Schlüssel, um die geschichtlichen Zusammenhänge in Mitteleuropa zu verstehen, die sooft bereits Ausgangspunkt für die Veränderungen der gesamten politischen Weltkarte war. Entdecken Sie die faszinierende Welt 2000jähriger deutscher Geschichte von

den Germanen über das Deutsche Reich bis in die jüngste Geschichte der Bundesrepublik Deutschland.

Wissenschaft: Viele wissenschaftlichen Abhandlungen werden nach wie vor zuerst in Deutsch veröffentlicht. Man betrachte dazu zum Beispiel auch die Publikationen im Internet: Deutsch ist die zweitwichtigste Sprache im Netz und nicht wenige Menschen erzielen einen Informationsvorsprung, indem sie Originaltexte auf Deutsch lesen.

Literatur: Die deutschsprachige Literatur ist berühmt und sehr reichhaltig. So widmet zum Beispiel die Encyclopedia Americana 14 Seiten der Deutschen Literatur, 13 der französischen, 8 der spanischen und 6 der japanischen. Viele der weltbekanntesten Autoren, wie Hesse, Kafka, Luther, Hegel, Nietzsche, Marx, Freud und die Nobelpreisträger Günther Grass (1999) und Thomas Mann sind Deutsche. Und zweifellos wirkt ein Buch um so faszinierender, wenn man es in der Originalsprache zu lesen vermag.

Popmusik: Musik von Falco, Kraftwerk, Nina Hagen, Nena oder Herbert Grönemeier - um nur einige Namen zu nennen - stehen auch international ganz oben auf den Hitlisten. Entdecken Sie jedoch auch die Interpreten anspruchsvoller Texte wie zum Beispiel von André Heller, Wolfgang Ambros, Haindling, Marius Müller-Westernhagen, Zupfgeigenhansl und Ulla Meinecke.

Klassische Musik: Mit Komponisten wie Bach, Beethoven, Mahler, Mozart, Strauß und Wagner nehmen die deutschsprachigen Komponisten eine dominierende Stellung innerhalb dieser Musikrichtung ein. Erschließen Sie sich die berühmtesten Operetten und Opern neu indem Sie die Originaltexte verstehen können.

Sprache & Kultur: Je dominanter die englische Sprache - nicht nur durch den vielschichtigen weltweiten Einfluss der Supermacht Amerika sondern auch durch die Verbreitung des Internet - desto wichtiger ist es, für die EnglischMuttersprachler eine fremde Sprache zu lernen. Denn das Verständnis für die Vielfalt der Kulturen ist eng verknüpft mit deren ursprünglicher Sprache. So bedeutet die englische Übersetzung wohl eine Universalisierung auf Weltniveau aber gleichzeitig auch einen enormen Sinn- und Bedeutungsverlust. Somit erschließt die Übersetzung vielfach nur oberflächlich und begrenzt die ursprünglichen Botschaften und Ziele. In folgenden kulturellen Bereichen ist die deutsche Sprache für viele kulturelle Bereiche besonders bedeutend: Literatur, Philosophie, Malerei, Architektur oder Musik. Sie werden erstaunt sein, wie viele der weltgeschichtlich bedeutendsten Werke im Original in deutscher Sprache verfasst sind. Versuchen Sie es auf Deutsch, wenn Sie in Europa auf Reisen gehen! Lernen sie Deutsch, um ihre Reise durch Mitteleuropa zu einem intensiven, persönlichen Erlebnis zu machen. Deutsch ist die in Europa am häufigsten und weit verbreitetsten gesprochene Sprache. Mit Kenntnissen der deutschen Sprache gestaltet sich das Reisen in Europa vieleinfacher. So werden Sie an den europäischen Urlaubsorten in Italien, Frankreich, Spanien, Portugal, der Türkei oder Griechenland sich häufig besser auf Deutsch verständlich machen können als auf Englisch. Dazu trägt bei, dass viele Südeuropäer in den 60er und 70er Jahren als Gastarbeiter in Deutschland, der Schweiz oder Österreich tätig waren, und dass die Deutschsprachigen als eifrige "Mittelmeertouristen" eine lange Tradition haben. Die dort ansässige Tourismusindustrie hat sich auf die deutschsprachigen Gäste eingestellt. Also, wenn Sie an Ihrem Urlaubsziel auf Englisch nicht verstanden werden, versuchen Sie es auf Deutsch: In Osteuropa lernen knapp 50% der Kinder bereits in der Grundschule Deutsch, in Japan 68% aller Studenten. Deutsch zur Verbesserung der Berufs- und Karrierechancen "Deutsch" ist die Muttersprache für mehr Europäer als etwa Englisch, Französisch, Spanisch oder Italienisch. In den Bereichen Wirtschaft, Tourismus und Diplomatie ist Deutsch - nach Englisch - heute die weltweit zweitwichtigste Sprache. In Mittel- und Osteuropa ist Deutsch die wichtigste Fremdsprache. Mit Deutsch als Fremdsprache können Sie Ihre Berufschancen entscheidend verbessern. Besonders in den Bereichen Biologie, Diplomatie, Finanzen, Elektrotechnik, Maschinenbau, Chemie, Pharmazie, Sport, Fahrzeugbau, Tourismus und dem gesamten Bildungsbereich ist Deutsch - nach Englisch - die wichtigste Sprache zur Qualifikation junger Menschen weltweit. Weltweit geben etwa 130 Millionen Menschen Deutsch als ihre Muttersprache an und etwa 15-18 Millionen lernen Deutsch. Gemäß einer Studie, die 1994 im Auftrag des German American Chamber of Commerce durchgeführt wurde, gaben rund 65% aller befragten Firmen an, dass bei der Suche nach neuen Mitarbeitern speziell bilingualen Fähigkeiten in Englisch und Deutsch ein wichtiges Auswahlkriterium sind. Dies betrifft in gleichem Masse viele weltweit bedeutende technische Entwicklungen und deren Bezeichnungen und Beschreibungen. Wettbewerbsvorteil international tätiger Unternehmen Deutsch ist die wichtigste Wirtschaftssprache in der Europäischen Union und eine Brücke zu den aufstrebenden Nationen Osteuropas. Hierzu einige Kennzahlen, welche die globale Stellung deutschsprachiger Märkte verdeutlichen: Deutschland hat mit einem Außenhandelsvolumen von rund 1013 Mrd. US\$ (1999) nach den USA den größten Anteil am Welthandel. Bezieht man diese Zahl auf pro Kopf der Bevölkerung, so ist Deutschland mit großem Abstand Spitzenreiter. Bei der Einfuhr hat Deutschland mit seinen knapp 82 Mio. Einwohnern ein Importvolumen, das bereits halb so groß ist wie das der USA mit seinen 270 Mio. Einwohnern. Betrachtet man die Ausfuhr, so wird das Gewicht Deutschlands im internationalen Handel noch deutlicher: Das Exportvolumen Deutschlands erreichte

1999 mit 541 Mrd. US\$ 77% des Volumens der USA, obwohl die Bevölkerung nur 1/3 so groß ist. Japan folgt an 3. Stelle mit Exporten von 417 Mrd. US\$. Der Blick auf einzelne Branchen zeigt Deutschland an 1. Stelle der globalen Mrd. US\$, Frankreich mit 300 und Großbritannien mit 268 Mrd. US\$. Exporte 1998 zum Beispiel bei ... o Kraftfahrzeuge: 19 % , vor Japan mit 15% und USA mit 12% o Chemikalien: 13,8% gleichauf mit USA vor Frankreich mit 7,7% o Eisen und Stahl: 11% vor Japan mit 10,5 und Belgien/Luxemburg mit 7% o Textilien: 8,8% vor Italien mit 8,6 und China mit 8,5% Darüber hinaus machen die hohen Auslandsinvestitionen und die große Zahl von Joint Ventures zwischen deutschen und ausländischen Unternehmen die Bedeutung der deutschen Sprache als Wirtschaftssprache deutlich. Innerhalb der europäischen Union sind die Deutschsprachigen mit rund 1/3 die größten Handelspartner. Auch spielt die deutsche Sprache bei Wirtschaftskontakten in den aufstrebenden Märkten Osteuropas oftmals eine größere Rolle als Englisch: In vielen Gebieten Polens, Ungarns, Rumäniens, Russlands, der Ukraine, den baltischen Staaten und der tschechischen Republik ist Deutsch eine wichtige Sprache. Daran lässt sich ersehen, welchen wichtigen Anteil, auf der einen Seite Fremdsprachen in Deutschland haben, und welchen großen Einfluss es auf den Marketingserfolg von nach Deutschland importierten Waren haben kann, wenn das Unternehmen die Sprache seiner Kundenzielgruppe spricht. Etwa 50% aller Deutschen kann sich in mindestens einer Fremdsprache verständlich machen, wenn es jedoch um den Verkaufserfolg von Produkten und Dienstleistungen geht, erwartet jeder Kunde, dass das Produkt in seiner Muttersprache angeboten wird. In diesem Umfeld sind die Vorteile bilingualer Kompetenz der Mitarbeiter exportorientierter Unternehmen offensichtlich. Jedem Unternehmen, das seine Zielmärkte in Europa sieht, wird die bilinguale Kompetenz seiner Mitarbeiter trainieren. Deutsch ist dabei die Sprache, hinter der die größten Abnehmermärkte stehen. Nicht zuletzt verdeutlicht auch die bedeutende Anzahl von deutschsprachigen Nobelpreisträgern den Stellenwert der deutschen Sprache in der wissenschaftlich-kulturellen Welt: 30 Nobelpreise in Chemie, 25 in Medizin, 21 in Physik, 10 in Literatur und 8 Friedenspreise. Ein dänisches Sprichwort sagt: "Die Deutschen verkaufen in Englisch, kaufen aber auch Deutsch" Lernen Sie Deutsch und sie erschließen sich einige der wichtigsten Märkte der Erde, denn nichts überzeugt die Kunden mehr, als wenn man ihre Sprache spricht! Deutsch lernen, um die Geschichte der Vorfahren kennen zu lernen. Während der letzten 4 Jahrhunderte sind aus Mitteleuropa besonders viele Menschen nach Nord- und Südamerika und auch nach Australien ausgewandert. Viele der Nachfahren interessieren sich heute für den Lebensraum und die Kultur ihrer Großväter und Urgroßväter. Wer dazu die alte Heimat besucht und wirklich kennen lernen will, kommt kaum daran vorbei, Deutsch zu lernen.

Aufgaben zum Text:

1. *Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:*

Einigungsprozesses, Däne, Ire, Andalusier, Sizilianer, imponieren, Sitten und Gebräuche, Befremde, um den Hals fallen, einfühlend, die berüchtigten Elefanten in den Porzellanläden, kreuz und quer, Clubgetto, Überheblichkeit, rasant.

2. *Markieren Sie die Bedeutung, in welcher die folgenden Wörter im Text gebraucht sind:*

Fortschreiten, unzähligen, fließend, beherrscht, bedienen, sich reichen, einstellen, profitieren, hinzulernen, Abstellgleis.

3. *Beantworten Sie die folgenden Fragen.*

Muster: Was können Sie über die gesprochene Sprache in Deutschland sagen?

(viele Dialekte sprechen) — Ich denke/ glaube/ meine/ nehme an, man spricht in Deutschland viele Dialekte.

Werden Englisch, Französisch, Spanisch, Italienisch, Russisch und Deutsch die am häufigsten gesprochenen sein?

4. *Bilden Sie Sätze, gebrauchen Sie dabei die Verbindung nicht nur..., sondern auch...*

a). Von den siebzig Sprachen Europas (und abgesehen von den unzähligen Dialekten) werden Englisch, Französisch, Spanisch, Italienisch, Russisch und Deutsch die am häufigsten gesprochenen sein.

b). Wer in ein anderes Land reist, sollte sich vorher immer mit dessen Geschichte, Kultur und Traditionen beschäftigen.

5. Wählen Sie die korrekte Variante des Satzschlusses:

Auch beim Fortschreiten des Einigungsprozesses wird Europa

- a). ein Kontinent mit mehreren Sprachen bleiben.
- b). ein Kontinent mit einer Sprache bleiben.
- c). ein Kontinent mit vielen Sprachen bleiben.

Keine Angst: Es kommt nicht immer darauf an, dass

- a). man eine Fremdsprache fließend beherrscht.
- b). man eine Fremdsprache einwandsfrei beherrscht.
- c). man eine Fremdsprache gut beherrscht.

Jugendliche sollten die vielfältigen Möglichkeiten

- a). vom Schüleraustausch bis zu privaten Ferien nutzen.
- b). vom Schüleraustausch bis zur privaten Ferienreise nutzen.
- c). vom Schüleraustausch bis zur privaten Reise nutzen.

6. Füllen Sie die Lücken aus:

- a). Welcher ____, ____, Andalusier oder Sizilianer wollte seine Muttersprache verlieren?
- b). Von den ____ Sprachen Europas werden ____, ____, ____, Italienisch; Russisch und Deutsch die am häufigsten gesprochenen sein.
- c). Oft genügt es schon, wenn man ein ____ führen kann oder sich irgendwie in einem anderen Land zurechtfindet.
- d). Deutsche ____ die Hand zur Begrüßung, Briten ____ dies in der Regel nicht, Franzosen, die miteinander bekannt sind, ____ auf die Wange.
- e). Wer vom Reisen ____ will, sollte auf die Menschen in einem anderen Land zugehen.
- f). Heute ____ die Welt um uns herum in einem rasanten Tempo.
- g). Die europäische Geschichte seit ____ und – vor allem – die fast unglaublichen Veränderungen sind ____ dafür, wie schnell sich die Welt dreht.

7. Wählen Sie die Sätze, die dem Inhalt des Textes entsprechen:

- a). Europa wird ein Kontinent mit vielen Sprachen bleiben.
- b). Es ist unsinnig, eine oder zwei am meisten gesprochenen Sprachen zu beherrschen.
- c). Im Ausland imponiert jeder Versuch eines Fremden, sich der jeweiligen Landessprache zu bedienen, und Gespräche mit Gestik sind auch erfolgreich.
- d). Jedes Land gleicht sich einem anderen in Lebensgewohnheiten der Menschen, Sitten und Gebräuche.
- e). Wer in ein anderes Land reist, sollte die Kultur dieses Landes kennen lernen.

8. Bilden Sie Sätze aus dem angegebenen Wortmaterial.

- a). Menschen – Reisen – näher – einander – Reisen – bildet – bringt – und
- b). Neue – tun sich auf – hinzu – kommen – Chancen – neue – Probleme
- c). Wissen – ist – Europa – Kulturen – Verständnis – über – für andere

9. Beantworten Sie folgende Fragen:

a). Warum sind Fremdsprachenkenntnisse so wichtig?

b). Wozu sollte man die Kultur anderer Länder kennen lernen?

10. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Text 6.

Добробут починається з духовності

Уже понад три роки минуло після перемоги революції гідності. Це достатній час для аналізу здобутків кривавого протистояння на майдані, коли цвіт української нації ціною власного життя зумів відстояти наш європейський вибір. Його втіленням тоді була угода про асоціацію України з європейським союзом. Таку угоду вже підписано, але її позитивні наслідки відчуються слабо. Ми завжди запізнюємось. У 2013-2014 роках Україна була єдиною державою, де люди виходили на демонстрації за європейський союз, а не проти нього.

Рівень життя

Період після Революції Гідності був найтяжчим у нашій новітній історії. З 2014-го по 2016 рік в Україні втричі зріс індекс споживчих цін, а мінімальна зарплата – лише на 31%. У грудні 2016-го вона не досягала й 50% фактичного прожиткового мінімуму. За рівнем оплати праці Україна посідає останнє місце в Європі. На пострадянському просторі гірші показники має лише Таджикистан. У нас найвищий рівень експлуатації найманих працівників серед європейських країн. Частка зарплати в собівартості продукції в кілька разів менша, ніж у розвинених європейських країнах. Згідно з даними ООН в Україні на межі бідності близько 80% населення.

У 1992 р. на теренах України проживало понад 52 мільйони наших громадян, на 1 жовтня 2016-го – 42 млн. 635,1 тис. осіб, або майже на десять мільйонів менше (без урахування Криму й окупованої зони АТО). Приблизно такі ж прямі людські втрати Української РСР були за роки Другої світової війни. Мільйони наших заробітчани перебувають за кордоном. Як не дивно, чи не найбільше їх у Росії – в нашого запеклого ворога.

Звісно, що негативний вплив на рівень життя українців має війна в «Лугандонії». Проте для кого війна, а для кого можливість нажитися на ній. Ця біда чомусь так і не стала єдиною для всіх, хоч гуртом легше терпіти біль.

Розподіл матеріальних благ

Нині основною загрозою для України є не війна із зовнішнім ворогом, а корупція в органах влади та її наслідок: величезний розрив у доходах бідних і багатих. Наша так звана політична еліта перебуває у неприпустимій для бідної країни розкоші. Прірва між нею і народом поглиблюється з кожним роком. Після отримання незалежності система привілеїв лише розширилася для представників української влади. Вона де-факто виконує функцію здирання грошей зі своїх громадян і перерозподіл таких коштів на користь багатих, тобто на свою користь. За СРСР теж була різниця в зарплатах і пенсіях, але вона вимірювалася разами, а не десятками чи сотнями разів. Наприклад, у 20—ті роки місячна зарплата гегемона (робітника) була у 2,5 рази вищою, ніж в академіка.

Тепер гегемонами стали переконані дарвіністи: олігархи, високопоставлені держчиновники, народні депутати, а також значна частина суддів, прокурорів. Вони на практиці довели, що в несприятливих умовах виживають найбільш пристосовані види, які для досягнення мети не перебирають засобами. Ці істоти з мільйонними статками вважають рядових українців лише засобом для особистого збагачення. Зростання рівня життя народу їм не вигідне, бо це може призвести до загострення в нього відчуття справедливості. А вона, як відомо, допускає помсту. Зрештою, бідний вірить скоріше, його легше обдурити.

Представникам влади занадто добре. Якщо вони будуть їсти, їздити, жити як усі, то стануть ближчими до людей. Покращиться охорона здоров'я, транспортне обслуговування, побут. В цивільній авіації пілотам, бортмеханікам і пасажиром не дають парашутів, бо все одно всі не вискочать. Від цього виникає взаємна довіра на борту. Такий парашутний пакт мав би бути між

народом і владою. Якщо погано, то всім. Хто не зможе довести законність походження своїх мільйонів – того треба викинути за борт.

Культура

Ще ніколи нація не виходила з кризи тільки завдяки економічним чинникам. Вирішальне значення тут має культура. В її основі лежить потужний моральний ідеал, сформований через систему заохочень і заборон. Сильна культура підкорює навіть переможців. Але вона приходить поступово. Якщо суспільство розвивається у правильному напрямку, то гіршим воно не стає ні духовно, ні на побутовому рівні. При зміні суспільного ладу традиції попереднього життя тримаються не більше як два покоління. Мойсей 40 років водив свій народ пустелею, тобто два покоління. Одне покоління ми вже втратили. Не ті Мойсеї нас водять.

Моральні авторитети у слов'ян завжди були далекими від влади. В наших умовах висока моральність людини зменшує її шанси на успіх (збагачення). Гідність людини нині визначається її багатством, а не заслугами перед суспільством. У 70-80-х злодійство вважалося ганьбою, тепер ним вихваляються. Порядність віталася – тепер висміюється. Реалізувати себе можна лише тоді, коли ти є гвинтиком такої несправедливої системи.

Ставлення до людської особистості для західної та східної культур неоднакове: для першої – людина є самостійною цінністю, для другої – окрема людина є лише засобом для досягнення мети державою, тобто владою. Тому в нас на кожному кроці порушуються права людини.

Релігія

Вершиною культури є віра. Християн у світі понад 2 млрд. З них найбільше протестантів, найменше православних. Якщо проаналізувати матеріальний рівень життя у християнських країнах, то він найвищий там, де більшість населення є протестантами. Це США, Канада, Швеція, Норвегія, Німеччина та ін. Трохи гірше живуть католики (Італія, Іспанія, Польща...). Найбіднішими є православні християни (Україна, Росія, Молдова, Болгарія, Сербія тощо).

Чому так сталося? В кожній країні, крім Бога, є ще влада і населення. Завдання населення змусити владу жити за Божими законами. Той, хто має владу, постійно здійснює вибір: добре чи зле, і здебільшого на користь зла. Істинність релігії (церкви) залежить від її наближеності до держави і до людини. Призначення релігії – формувати світогляд людини, робити її добрішою. Істинна релігія – повинна бути протиположною державі у питаннях моралі. Чим більше люди люблять владу, тим гірше живуть.

Православна церква, особливо російська, завжди перебувала в постійній залежності від світської влади. Ще в часи Петра I існував Духовний регламент, за яким священників зобов'язували писати доноси, якщо відкрита їм на сповіді таємниця загрожувала безпеці монарха чи держави.

В СРСР православ'я служило не Богу і церкві, а світській владі. Робило це не безкорисливо. Тоді попу давали прихід тільки після «угоди з дияволом» (КДБ). На Львівському соборі в 1946 р. під час так званого возз'єднання УГКЦ і РПЦ у складі делегатів було близько 70% агентури. На початку 90-х парламентська комісія Російської Федерації офіційно оприлюднила документи, що Гундяєв (патріарх Кіріл) активний агент КДБ під псевдо «Міхайлов». Не випадково лише одна церква в Україні – Московського патріархату – підтримала насилля над учасниками мирних акцій протесту, що відбулися в листопаді 2013 р. Не важко здогадатися, кому нині служать російські попи в Почаївській лаврі.

Католики свого часу теж прославилися. Останню жертву інквізиції було спалено на вогнищі в 1783-му у Севільї (Іспанія). Але нині Ватикан – один із найвпливовіших носіїв духовної влади та морального авторитету.

Протестантська церква фактично не залежить від світської влади. Їхні священники (пастори) значно скромніші. За виконання своєї місії перед Богом вони не отримують платні. В них дещо інше ставлення до людської гідності. Основні принципи протестантської етики: індивідуальна відповідальність за результат своєї праці і за загальне благо; людина, яка не задоволена своїм матеріальним становищем, повинна більше працювати, а не чекати, що все дасть держава; розкіш – це гріх, зло; менше обрядів, а більше моралі; чим багатший, тим добріший. Не дарма протестантів переслідували в СРСР.

Взагалі-то поділ християнський релігій зробили церковники, це відступ від Біблії. Останнім часом все більшої популярності набуває єкуменічний рух – за єдність християн. Будемо сподіватися на краще.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

революція гідності, майдан, європейський вибір, союз, пострадянський простір, наймані працівники, прірва, привілеї, де-факто, гегемон, олігархи, держчиновники, народні депутати, статки, економічні чинники, суспільний лад, ганьба, гвинтик системи, протестанти, католики, православні, світська влада.

2. Finden Sie im Wörterbuch deutsche Äquivalente:

АТО, Українська РСР, СРСР, УГКЦ, РПЦ, КДБ.

3. Transliterieren Sie folgende Eigennamen:

Почаївська лавра, Мойсей, Севілья, Михайлов, Петро I, Львівський собор, Гундяєв (Кіріл), екуменічний (рух).

4. Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen:

a). Нині основною загрозою для України є не війна із зовнішнім ворогом, а корупція в органах влади та її наслідок: величезний розрив у доходах бідних і багатих.

b). Наша так звана політична еліта перебуває у неприпустимій для бідної країни розкоші.

5. Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes:

6. Bilden Sie Sätze zu folgenden Wortgruppen:

аналіз здобутків, цвіт української нації, ціною власного життя, відстояти європейський вибір, угода про асоціацію України з європейським союзом, позитивні наслідки, новітня історія, окупована зона, прямі людські втрати, запеклий ворог, негативний вплив, рівень життя, політична еліта, система привілеїв, завдяки економічним чинникам, вирішальне значення, гідність людини, мирні акції протесту, жертва інквізиції, сподіватися на краще.

7. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Text 7.

Ukrainische Nationalbewegung

In Galizien wurden bereits 1987 erste Regungen einer ukrainischen Nationalbewegung sichtbar. Geistliche und Laien setzten sich für eine Rückgabe der Kirchen an die Ukrainische Griechisch-katholische Kirche ein, die als unierte Kirche dem Papst unterstand. Die Russisch-Orthodoxe Kirche bekämpfte diese Bestrebungen. Ende 1989 wurde die Ukrainisch-Katholische Kirche nach einem Besuch Gorbatschows im Vatikan wieder zugelassen, ihr Oberhaupt, Kardinal *Ljubacivs'kyj*, kehrte 1991 aus dem römischen Exil nach Lemberg zurück. Am 10. September 1989 wurde in Kiew die ukrainische Volksbewegung *Narodnyj Ruch Ukraïny* gegründet. Die Delegierten forderten die nationale und wirtschaftliche Souveränität der Ukraine innerhalb einer sowjetischen Konföderation, sowie einen verbesserten Status der ukrainischen Sprache. Außerdem mehr Rechte für die christlichen Kirchen neben der russisch-orthodoxen Kirche.

Bei den Wahlen zum Obersten Sowjet am 4. März 1990 in der Ukrainischen SSR erreichte die Kommunistische Partei der Ukraine etwas mehr als 70 % der Parlamentsmandate. Wolodymyr Iwaschko wurde zunächst zum Parlamentsvorsitzenden gewählt, musste dieses Amt jedoch niederlegen, als er im Juli 1990 auf dem XXVIII. Parteitag der Kommunistischen Partei der Sowjetunion in das neugeschaffene Amt des Stellvertretenden Generalsekretärs der Partei gewählt wurde. Sein Nachfolger wurde Stanislaw Gurenko, der sich als KP-Vorsitzender zum einen für die „nationale Souveränität“ der Ukraine sowie für eine „geistige Wiedergeburt“ des Landes aussprach, andererseits wollte er einen Austritt des Landes aus der Sowjetunion verhindern. Der Oberste Sowjet in Kiew gab am 16. Juli 1990 mit 355 gegen 4 Stimmen eine Souveränitätserklärung ab, mit der die Gesetze der ukrainischen Sowjetrepublik über die der Sowjetunion gestellt wurden. Drei Tage nach dem

gescheiterten Augustputsch in Moskau 1991 beschloss der Oberste Sowjet in Kiew am 24. August 1991 mit 346 von 450 Stimmen den Austritt aus der Sowjetunion und die Schaffung eines unabhängigen Staates. Am 23. Oktober 1990 übernahm Witold Fokin kommissarisch die Geschäfte des Vorsitzenden des Ministerrats der Ukraine und wurde am 14. November 1990 in diesem Amt bestätigt.

Die Unabhängigkeitserklärung der Ukraine am 19. August 1991

Unabhängigkeitsbestrebungen, die die ganze Zeit existierten und ihr Zentrum in der Westukraine in Lwiw hatten, führten nach der Perestroika 1991 im Zuge der Auflösung der Sowjetunion zur erneuten staatlichen Unabhängigkeit der Ukraine. Unter dem Eindruck des gescheiterten Augustputschs in Moskau verabschiedete die Werchowna Rada am 24. August 1991 eine formale Unabhängigkeitserklärung, die am 1. Dezember 1991 in einem Referendum mit großer Mehrheit bestätigt wurde.

Am 22. Oktober 1991 beschloss der Oberste Sowjet der Ukraine ein Gesetz zur Bildung eigener ukrainischer Streitkräfte im Umfang von rund 420.000 Soldaten sowie eine Nationalgarde von 30.000 Soldaten. Drei Tage später erfolgte auch die Zustimmung zu umfangreichen Wirtschaftsreformen, die die Privatisierung von Grundeigentum, die Preisfreigabe sowie eine Boden- und Finanzreform vorsahen.

Am 1. Dezember 1991 entschieden sich die Ukrainer in einem Referendum mit 90,3 % der abgegebenen Stimmen für die Unabhängigkeit. Auf der Krim stimmten auch über die Hälfte der Bewohner für die Unabhängigkeit. Bei der ersten Direktwahl des Präsidenten der Ukraine mit einer Wahlbeteiligung von 84 % setzte sich Leonid Krawtschuk mit 61,6 % der Stimmen gegenüber Wjatscheslaw Tschornowil mit 23,2 % durch.

Am 5. Dezember 1991 wurde schließlich von dem ukrainischen Parlament der Vertrag über die Bildung der Sowjetunion aus dem Jahr 1922 gekündigt, allerdings beschloss die ukrainische Staatsführung bereits drei Tage später gemeinsam mit Russland und Weißrussland die Gründung der Gemeinschaft Unabhängiger Staaten.

Am 2. Dezember 1991 erfolgte die Anerkennung der Ukraine durch Russland. Das Territorium der Ukraine und damit ihre Grenzen zu Russland wurde im Grundlagenvertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und Partnerschaft zwischen der Russischen Föderation und der Ukraine vom 31. Mai 1997 festgeschrieben. Der Grundlagenvertrag trat erst am 1. April 1999 in Kraft, weil der Föderationsrat lange mit der Ratifizierung zögerte. Mit dem Grundlagenvertrag wurden auch weitere Verträge über die Stadt Sewastopol abgeschlossen, die deren Status regelten. Sie bestätigten die Souveränität der Ukraine über die Stadt und den Hafen und garantierte zugleich Russland das Recht, dort für mindestens weitere 20 Jahre einen Marinehafen zu betreiben. Mit der Unterzeichnung des Grundlagenvertrags verzichtete Russland auf alle territorialen Forderungen bezüglich der Krim einschließlich Sewastopols. Der Grundlagenvertrag hat eine Laufzeit von 10 Jahren und verlängert sich automatisch, wenn er nicht gekündigt wird.

Grenze zu Rumänien

Im Westen der Ukraine war die Grenze zu Rumänien bis 1997 strittig. Dabei ging es um die Zugehörigkeit des südlichen Bessarabiens und der nördlichen Bukowina zur Ukraine, Gebiete, die in der Zwischenkriegszeit zu Rumänien gehört hatten.

Krim

Über die Halbinsel Krim kam es zu Kontroversen. Sie war erst seit 1954 Bestandteil der Ukrainischen Sowjetrepublik und hatte zuvor zur Russischen SFSR gehört, bis 1945 als Autonome Republik. Auf der Krim hatte die ethnisch russische Bevölkerung 1989 eine Zweidrittelmehrheit. Wegen eines am 20. Januar 1991 abgehaltenen Referendums wurde die Autonome Sozialistische Sowjetrepublik der Krim am 12. Februar 1991 durch den Obersten Sowjet der Ukrainischen SSR wiedererrichtet und verblieb nach der Unabhängigkeit der Ukraine im August 1991 bei der Ukraine. Die Autonome Sozialistische Sowjetrepublik der Krim blieb aber zunächst bestehen.

Am 26. Februar 1992 beschloss der Oberste Sowjet der Autonomen Sozialistischen Sowjetrepublik der Krim die Umbenennung in „Republik Krim“. Nach langen Verhandlungen verabschiedete die Werchowna Rada am 22. April 1992 mit großer Mehrheit ein Gesetz, das der Krim Autonomierechte einräumte. Der Oberste Sowjet der Autonomen Sozialistischen Sowjetrepublik der Krim erklärte am 5. Mai 1992 die neue Republik Krim für unabhängig, doch bereits die am Folgetag verkündete Verfassung der Republik Krim beschreibt sie als Teil der Ukraine. Am 21. Mai 1992 wurde die Unabhängigkeit der Krim wieder zurückgezogen. Am 1. Juni 1992 einigten sich die Parlamentspräsidenten der Krim und der

Ukraine auf einen wirtschaftlichen Sonderstatus für die Krim und den Verbleib der Halbinsel bei der Ukraine.

Am 21. Mai 1992 hat der Kongress der Volksdeputierten der RSFSR die Abtretung der Krim an die Ukraine im Jahr 1954 für nicht rechtmäßig erklärt. Am 30. Juni 1992 beschloss das ukrainische Parlament mit 246 gegen 4 Stimmen für ein Gesetz, das der Krim weitestgehende Autonomie einräumt. Danach ist die Halbinsel Krim ein autonomer Bestandteil der Ukraine und die Bereiche Außenpolitik, Verteidigung und Währungspolitik verbleiben bei der Ukraine. Die autonome Krim erhält das Recht, die Außenwirtschaftsbeziehungen, die Sozial- und Kulturpolitik eigenständig zu gestalten und kann allein über die Bodenschätze (bspw. Erdgas) verfügen. Ein Anschluss der Krim an ein anderes Land bedarf der Zustimmung des ukrainischen Parlaments und des Parlaments der Krim. Eine Stationierung von Streitkräften bedarf der Zustimmung des Parlaments der Krim.

Am 21. September 1994 wurde die bisherige Republik Krim zur Autonomen Republik Krim. Zuvor hatte im 1992 das Parlament die Unabhängigkeit der Krim erklärt. Es folgte eine verbale Auseinandersetzung zwischen der Ukraine und Russland. Die separatistischen Kräfte zogen schließlich ein Referendum zurück, das auf einen Anschluss der Krim an Russland gezielt hatte. Als Kompromiss wurden die Rechte der Krim als Autonome Republik der Ukraine ausgeweitet. Nach weiteren Machtkämpfen in den folgenden Jahren erhielt die Krim schließlich in der Verfassung von 1995, die 1998 nochmals überarbeitet wurde, erneut den Status einer Autonomen Republik als „integraler Bestandteil der Ukraine“, mit eigener Regionalregierung, eigenem Parlament, aber ohne eigenen Staatspräsidenten.

Im Jahr 2014 fand jedoch gegen den Willen der ukrainischen Regierung unter einer Russischen Okkupation ein keinerlei demokratischen Standards genügendes Referendum über den Status der Krim statt, bei dem angeblich 97 % der Wähler für einen Beitritt zu Russland stimmten. Die anschließende Aufnahme der Krim als russisches Föderationsobjekt wird von der Ukraine und der absoluten Mehrheit der UNO-Staaten nicht anerkannt.

Sicherheitspolitik

Am 2. Januar 1992 verfügte Präsident Leonid Krawtschuk die Unterstellung aller auf dem Territorium der Ukraine stationierten vormals sowjetischen Truppen einschließlich der Schwarzmeerflotte unter ukrainischem Oberbefehl. Ausgeschlossen wurden nur die strategischen Militäreinheiten.

Am 26. März 1992 wurde per Dekret des Präsidenten die Rückkehr aller ukrainischen Wehrpflichtigen aus Armenien, Aserbaidschan und aus Moldawien bis zum 20. Mai 1992 angeordnet. Im Mai 1992 begann auch der Abtransport der in der Ukraine stationierten taktischen Atomwaffen nach Russland.

Am 3. Juli 1992 wurde auch der Nationale Sicherheits- und Verteidigungsrat der Ukraine (RNBO) gegründet, er ist ein staatliches Gremium der Ukraine. Der Rat wurde zunächst unter der Bezeichnung *Nationaler Sicherheitsrat* geschaffen. Seine Aufgaben sind im Artikel 107 der Verfassung der Ukraine geregelt. Nach der ukrainischen Verfassung besteht die Aufgabe des RNBO darin, den Präsidenten des Landes bei Fragen zur inneren und äußeren Sicherheitspolitik zu beraten. Der Rat beschäftigt sich allerdings regelmäßig auch mit Angelegenheiten, die außerhalb der traditionellen Sicherheits- und Verteidigungspolitik liegen, etwa mit der Innen- und Energiepolitik.

Nach der Unabhängigkeit wurde die Ukraine aus der Hinterlassenschaft der Sowjetunion mit 130 Interkontinentalrakete UR-100N (SS-19) und 46 vom Typ RT-23 (NATO-Codename: SS-24) zur drittgrößten Atommacht der Welt. Am 2. Juli 1993 erfolgte in einer Grundsatzerklärung offiziell der Verzicht auf die Atomwaffen und das die Ukraine zukünftig atomwaffenfrei sein soll. Am 15. Juli 1993 beginnt der Abbau der auf dem ukrainischen Territorium stationierten Interkontinentalraketen vom Typ UR-100N (NATO-Codename: SS-19). Die Raketen wurden zur Verschrottung nach Russland gebracht. Die Sprengköpfe blieben anfangs noch in der Ukraine bis der Nachfolgestatus der Sowjetunion und Russlands in Bezug auf die Atomwaffen international geklärt war. Die Ukraine forderte für ihren Verzicht auf Atomwaffen von den Atommächten Sicherheitsgarantieren für ihr Land und finanzielle Unterstützung.

Am 14. Januar 1994 unterzeichneten die Präsidenten Russlands, der Ukraine und der Vereinigten Staaten von Amerika das Abkommen über die Vernichtung der auf ukrainischem Staatsgebiet stationierten Atomwaffen, womit der nicht-nukleare Status der Ukraine endgültig bestätigt wurde. Im Gegenzug erhielt die Ukraine Sicherheitsgarantien von Russland und den USA. Dazu gehörte die Anerkennung ihrer Unabhängigkeit, Souveränität und territorialen Integrität sowie die Zusage keine Atomwaffen gegen sie einzusetzen.

„Viele ukrainische Politiker äußern ihre Skepsis hinsichtlich der Möglichkeiten des Landes, seine Sicherheit selbständig zu gewährleisten. Sie meinen, dass heute keiner der Hauptfaktoren der nationalen Sicherheit – militärische Stärke, wirtschaftliche Macht sowie ein hoher Grad politischer und wirtschaftlicher Integration in die Weltwirtschaft vorhanden sei. Je mehr sich die Krise in der Ukraine vertieft, desto deutlicher wird sie als die größte Bedrohung der Sicherheit des Landes – von direkter außenpolitischer Relevanz – definiert. Eines der akutesten Probleme in der Ukraine besteht in ihrer fast totalen Abhängigkeit von Energie-Importen aus Russland.“

Nach gemeinsamen Manövern von US-amerikanischen und ukrainischen Truppen 1995 in der Westukraine beschloss die NATO im Juli 1997 eine „Charta über besondere Partnerschaft“ mit der Ukraine.^[48] Ukrainische Kontingente beteiligten sich an NATO-geführten militärischen Interventionen in den Jugoslawienkriegen, im Irakkrieg und in Afghanistan.

Krawtschuk und Kutschma

Seit ihrer Unabhängigkeit kämpfte die Ukraine vor allem in den 1990er Jahren mit starken wirtschaftlichen Problemen und versucht, außenpolitisch zum einen, eine neutrale Rolle sowohl dem Westen als auch Russland gegenüber zu spielen. In Sewastopol auf der Krim hat die Ukraine einen Militärhafen an die russische Schwarzmeerflotte verpachtet, andererseits bemüht sich die Ukraine um stärkere wirtschaftliche Unabhängigkeit von Russland, beispielsweise mit der Gründung der Sicherheitsallianz GUAM (Georgien, Ukraine, Aserbaidschan und Moldawien) im Jahr 1997.

Von 1991 bis 1994 war Leonid Krawtschuk der erste Präsident der Ukraine. Von 1992 bis zu seinem Rücktritt im September 1993 war Leonid Kutschma Ministerpräsident und seit 1994 Präsident der Ukraine. 1999 wurde er erneut zum Präsidenten gewählt. In seiner Amtszeit als Präsident setzte er sich ab 1994 verstärkt für eine neue Verfassung ein, konnte sich aber gegen ein Bündnis von Links-Parteien nicht durchsetzen. Erst im Juni 1996 nahm das Parlament die neue Verfassung an.

Vom 22. Dezember 1999 bis 29. Mai 2001 war Ministerpräsident der Ukraine, dieses Amt verlor er 2001 durch ein Misstrauensvotum des Parlaments, als er mit seinen Bemühungen gegen die wachsende Korruption einigen Oligarchen gefährlich wurde. Nachfolger im Amt des Premierministers wurde der aus Mykolajiw stammende Anatolij Kinach (Partei der Industriellen und Unternehmer Ukraine/PPPU), danach ab 21. November 2002 Wiktor Janukowytsch, der am 31. Dezember 2004 seinen Rücktritt ankündigte. Präsident Kutschma nahm das Rücktrittsgesuch Janukowytschs am 5. Januar 2005 an und bestimmte den Ersten Stellvertreter des Regierungschefs und Finanzminister Mykola Asarow zu Janukowytschs Nachfolger. Asarow war vor seiner Tätigkeit in der Regierung seit Oktober 1996 Leiter der Staatlichen Steuerbehörde.

„Orange Revolution“

Im Herbst 2004 fanden Präsidentschaftswahlen statt. Der seit 1994 amtierende Präsident Leonid Kutschma durfte laut Verfassung nach zwei Amtszeiten nicht mehr zu dieser Wahl antreten, die allgemein als Richtungs Wahl für eine West- oder Ostausrichtung des Landes angesehen wurde. Die Ereignisse um die Stichwahl am 21. November mündeten in die so genannte Orange Revolution, einem mehrwöchigen friedlichen Protest gegen Wahlfälschungen, in dessen Folge nach einem Beschluss des Obersten Gerichts am 26. Dezember 2004 die Stichwahl wiederholt wurde. Die Wiederholungswahl konnte Juschtschenko für sich entscheiden. Die für eine Ausrichtung nach Russland eintretende Seite unter Kutschma und Janukowytsch erkannte ihre Niederlage an, nachdem sie mit der Gegenseite eine zu verwirklichende Verfassungsreform ausgehandelt hatte. Diese sollte die Ukraine, die bislang durch ein präsidentiales System regiert wurde, in eine parlamentarische Republik umwandeln. Nach Umsetzung der Reform war die Position des Präsidenten deutlich geschwächt.https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Wiktor_Yuschenko.jpg

Nach der Amtseinführung von Präsident Wiktor Juschtschenko im Januar 2005 bestätigte das ukrainische Parlament (Werchowna Rada) am 4. Februar 2005 die neue Regierung unter Ministerpräsidentin Julija Tymoschenko. Während der ersten 100 Tage der Regierung Tymoschenko wurden die Privatisierungen einiger großer Unternehmen (Kryworischstal) aus der Zeit des früheren Präsidenten Kutschma überprüft. Es zeigte sich auch, wie schon im Wahlkampf, dass die Positionen von Präsident Juschtschenko und Ministerpräsidentin Tymoschenko in der Wahl der Mittel teilweise differieren. So kam es schon nach wenigen Monaten zum Zerwürfnis: Am 8. September 2005 entließ der Präsident die Regierung Tymoschenko im Zusammenhang mit Korruptionsvorwürfen und Konflikten innerhalb des Kabinetts. Neuer Regierungschef wurde der Wirtschaftspolitiker Jurij Jechanurow.

Gemeinsam mit Georgien trieb Juschtschenko den Beitritt der Ukraine zur NATO voran. Ein NATO-Gipfel lehnte den Antrag jedoch trotz amerikanischer Unterstützung ab. Wirtschaftspolitisch

strebte Juschtschenko eine EU-Mitgliedschaft der Ukraine an, kam aber über einen Beitritt zur Östlichen Partnerschaft nicht hinaus. Nationalpolitisch nahm Juschtschenko für Personen der ukrainischen Geschichte Stellung, die die ukrainische Bevölkerung stark polarisiert. Dazu gehörte der Oberkommandierende Roman Schuchewytsch der Ukrainischen Aufständischen Armee.

Stepan Bandera, der als militanter Nationalist mit der nationalsozialistischen Besatzungsmacht in Polen kollaborierte, ernannte er zum Helden der Ukraine.

Aus den Parlamentswahlen 2006 ging die Partei des Präsidenten (*Unsere Ukraine*) nur als drittstärkste Kraft hervor. Wahlsiegerin war Wiktor Janukowytschs *Partei der Regionen*, er selber wurde zum neuen Ministerpräsidenten gewählt. Das politische Geschehen war nun von einem Machtkampf zwischen Regierung und Präsident geprägt. Schließlich löste Präsident Juschtschenko das Parlament auf und es kam zu neuerlichen Parlamentswahlen im September 2007. Erneut wurde die *Partei der Regionen* stärkste Kraft, doch konnten sich diesmal die Parteien von Juschtschenko und Tymoschenko auf eine Koalition einigen. Tymoschenko wurde darauf zum zweiten Mal Ministerpräsidentin. Der politische Machtkampf zwischen Präsident, Regierung und Parlament indes dauerte an. Für Juschtschenko und Tymoschenko führte er in Niederlagen: Der Präsident wurde Anfang 2010 bei den Präsidentschaftswahlen nicht mehr gewählt und Tymoschenko verlor kurz darauf ihr Amt als Regierungschefin. Stattdessen wurde Wiktor Janukowytsch der neue Präsident der Ukraine.

Janukowytsch **und** **innenpolitischer**
Kampfhttps://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Ukr_elections_2012_multimandate_okruhs.png

Präsident der Ukraine war vom 25. Februar 2010 bis 22. Februar 2014 Wiktor Janukowytsch. Der Nachfolger Janukowytschs als Vorsitzender der *Partei der Regionen*, Mykola Asarow, war seit 11. März 2010 Ministerpräsident.

Während der Fußball-Europameisterschaft 2012 wurde die Willkürjustiz der Regierung Janukowytsch und die Behandlung der inhaftierten Oppositionsführerin Julija Tymoschenko kritisiert. Ab dem November 2013 kam es zu Protesten gegen das Regime von Wiktor Janukowytsch, welche unter dem Titel Euromaidan bekannt geworden sind. Diese führten zu mindestens 77 Toten. Janukowytsch wurde am 22. Februar 2014, als er in Donezk versucht hatte, das Land zu verlassen, vom Parlament abgesetzt und flüchtete nach Russland.

Laut Artikel 108 sieht die ukrainische Verfassung nur vier Möglichkeiten für eine Absetzung vor: ein Rücktritt des Präsidenten, gesundheitliche Gründe, im Zuge eines Amtsenthebungsverfahrens oder durch Tod des Amtsinhabers. Eine Amtsenthebung kommt unter Artikel 111 bei Hochverrat und anderen schweren Verbrechen in Frage. Dazu muss jedoch eine Untersuchungskommission der Rada gebildet werden, die an das Verfassungsgericht berichtet. Wenn in diesem Prüfverfahren die Voraussetzungen als gegeben erachtet werden, könnte die Rada mit einer Dreiviertelmehrheit den Präsidenten des Amtes entheben. Der vom Parlament genannte Grund, dass er durch Verlassen des Landes seine Präsidentschaft verwirkt hätte, war in der Verfassung nicht vorgesehen. Rein staatsrechtlich betrachtet war Janukowytsch über die Entscheidung der Rada vom 23. Februar hinaus rechtmäßiger Präsident des Landes – dies die ausschließliche Sichtweise, auf die sich Russland wiederholt und ohne weitere Betrachtungen des Völkerrechts berufen hat. William Hague bemerkte, dass dies nicht die richtige Fragestellung sei.

Übergangsregierung der Ukraine

Dieser Ablauf führte direkt zu den Ereignissen der Krimkrise. Das dortige Parlament beschloss in einer wohl ungültigen Sitzung ein Referendum, das von der ukrainischen Verfassung nicht erlaubt war, unter russischen Truppen stattfand und gefälscht wurde. Am 18. März 2014 trat die Krim aufgrund dieser Vorgänge der Russischen Föderation bei. Von fast allen Staaten wird das Ergebnis des Referendums nicht anerkannt und die Krim weiterhin als Territorium der Ukraine behandelt. Nach dem Anschluss der Krim erfolgte eine russische bzw. pro-russische Operation mit dem Ziel der Destabilisierung von Regionen der Ukraine mit einem bedeutsamen Anteil russischsprachiger Bevölkerung, insbesondere Charkiw, Luhansk und Donezk. Während sich in Charkiw die Lage rasch beruhigte, bildeten sich in den Oblasten Luhansk und Donezk bewaffnete Milizen, unter ihnen auch russische Soldaten. Die ukrainische Regierung beschuldigte Russland, diese Milizen durch das Einsickern lassen von Freischärlern und durch Lieferungen von schweren Waffen bis hin zu Kampfpanzern zu unterstützen. Die Milizen werden von der Regierung als „Terroristen“ bezeichnet. Am 28. Juli meldete das UNHCHR den totalen Zusammenbruch von Recht und Ordnung in den fraglichen Gebieten, von einer Terror-Herrschaft der bewaffneten Gruppen über die Bevölkerung der Ostukraine mit Freiheitsberaubungen, Entführungen, Folterungen und Exekutionen.

Legitim gewählte Regierung

Am 2. Dezember 2014 wurde eine Koalitionsregierung, die sich nach der Parlamentswahl Ende Oktober gebildet hatte, eingesetzt. Arsenij Jazenjuk wurde als Ministerpräsident bestätigt. Die Amtseinführung des Präsidenten Petro Poroschenko fand am 7. Juni 2014 statt.

Der ukrainischen Regierung gelang es nach wie vor nicht die Städte Donezk und Luhansk von den pro-russischen Separatisten zurückzuerobern. Sie befinden sich zurzeit unter der Kontrolle der international nicht anerkannten Volksrepublik Donezk, beziehungsweise Volksrepublik Luhansk.

Die Nationale Sicherheits- und Verteidigungsrat der Ukraine (ukrainisch Рада національної безпеки і оборони України, Abkürzung RNBO)

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

unierte Kirche, Papst, Lemberg, niederlegen, geistige Wiedergeburt, Gemeinschaft Unabhängiger Staaten, festschreiben, Grundlagenvertrag, zögern, Marinehafen, betreiben, Kontroversen, einräumen, Verbleib, Nachfolgestatus, Relevanz, Charta, verpachten, Oligarchie, amtieren, Amtszeit, Wehrpflichtig, Ostausrichtung, münden, Wahlfälschung, Korruptionsvorwurf, polarisieren, kollaboriert, ernennen, drittstärkste Kraft, Wahlsieger, Willkürjustiz, Amtsenthebungsverfahren, Zwischenkriegszeit, Amtsinhaber, in Frage kommen, Dreiviertelmehrheit, dortiges Parlament, ungültig, Oberbefehl.

2. Sagen Sie anders:

Perestroika, Lemberg, der Oberste Sowjet.

Wodurch unterscheiden sich diese Begriffe?

3. Beachten Sie die Rechtschreibung:

Galizien, Kardinal Ljubacivs'kyj, Volksbewegung Narodnyj Ruch Ukrajyny.

4. Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.

5. Schreiben Sie folgende Sätze im Passiv um:

a). Die Ereignisse um die Stichwahl am 21. November mündeten in die so genannte Orange Revolution.

b). Die für eine Ausrichtung nach Russland eintretende Seite unter Kutschma und Janukowytsch erkannte ihre Niederlage an, nachdem sie mit der Gegenseite eine zu verwirklichende Verfassungsreform ausgehandelt hatte.

c). Nach Umsetzung der Reform war die Position des Präsidenten deutlich geschwächt. https://de.wikipedia.org/wiki/Datei:Viktor_Yuschenko.jpg

6. Formulieren Sie Fragen zu den fettgedruckten Wortverbindungen:

a). Am 2. Dezember 2014 **wurde** eine **Koalitionsregierung**, die sich nach der **Parlamentswahl** Ende Oktober **gebildet** hatte, **eingesetzt**.

b). Arsenij Jazenjuk wurde als **Ministerpräsident bestätigt**. Die **Amtseinführung** des Präsidenten Petro Poroschenko **fand** am 7. Juni 2014 **statt**.

7. Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes.

8. Ersetzen Sie die bestimmten Artikel durch Demonstrativpronomina:

a). Das Parlament heißt Werchowna Rada.

b). Der Abgeordnete wurde direkt gewählt.

c). Das Fax kommt morgen an.

d). Es geht um den Besuch aus Brüssel.

e). Er bestellt das Ticket.

f). Ich komme mit der Delegation aus Berlin.

g). Sie gehört zu dem Parlamentsausschuss.

h). Der Staat ist klein.

i). Der Gesetzentwurf wurde in zweiter Lesung angenommen.

j). Die Legislaturperiode wurde in der neuen Verfassung vorgesehen.

9. *Gebrauchen Sie die Verben in Klammern in der richtigen Form:*

- a). Wann (ankommen) die Delegation in Berlin?
- b). Wer (auflösen) das Parlament?
- c). Was (erörtern) der Ausschuss heute?
- d). (Anrufen) Sie den Staatssekretär!
- e). Er (zurückrufen) heute abend.
- f). Die erforderliche Ablösung der alten Funktionärsschicht (ausbleiben).
- g). Der Präsident (ernennen) die Kabinettsmitglieder.
- h). Die Regierung (vorlegen) dem Parlament den Haushaltsentwurf.

10. *Setzen Sie in die folgenden Sätze nicht oder kein ein:*

- a). Mein Bruder hat morgen ... Zeit.
- b). Leider haben wir ... Tisch für Sie. Alle Tische sind reserviert.
- c). Die Delegation fliegt ... heute, sie fliegt morgen.
- d). Heute ist Sonntag, und die Abgeordneten arbeiten ...
- e). Er möchte ... Parlament ohne Mehrheit.
- f). Der Vorsitzende ist . Deutscher, er ist Österreicher.
- g). Warum rufst du nach München ... an?
- h). Sie ist ... Lehrerin von Beruf.
- i). Das Parlament aufzulösen, steht ihm . zu.

11. *Gebrauchen Sie die Verben in Klammern im Perfekt:*

- a). Die Ukraine (proklamieren) ihre Unabhängigkeit am 24. August 1991.
- b). Der Präsident (ernennen) den Premierminister und die Kabinettsmitglieder.
- c). Das Ministerkabinett der Ukraine (zurücktreten) gestern.
- d). Der Präsident (auflösen) mit seinem Erlass das Parlament.
- e). Gestern (eintreffen) in Kiew der deutsche Bundespräsident zu einem offiziellen Staatsbesuch.
- f). Bei den Wahlen im Juni/Juli 1994 (ablösen) nach der Stichwahl der bisherige Ministerpräsident Leonid Kutschma Krawtschuk als Präsident.
- g). Er (erhalten) in östlichen Gebieten eine außerordentlich hohe Stimmenzahl.
- h). Das Parlament (verabschieden) nach heftigen Debatten die neue Verfassung der Republik.

12. *Übersetzen Sie folgende Sätze ins Deutsche:*

- a). Президент країни має відповідно до Конституції дуже сильну позицію.
- b). Він може призначати прем'єр-міністра та членів Кабінету Міністрів, але у нього немає повноважень розпустити парламент.
- c). Президент повинен підписати прийнятий парламентом закон або повернути його на повторний розгляд у парламент.
- d). Економічне становище, що швидко погіршувалося, давало для цього нагальні підстави.
- e). Стара номенклатура уперто блокувала проведення невідкладних економічних реформ.
- f). Кравчуку дошкуляло національне питання, у якому він схилився до радикальної націонал-української позиції.
- g). Оскільки перший тур голосування не виявив переможця, мають бути проведені додаткові вибори (другий тур).
- h). Уже кілька років у країні енергійно проводяться економічні реформи у напрямку ринкового господарства.
- i). Після тривалих дебатів парламент прийняв конституцію країни.
- j). Цей закон став рішучим кроком до майбутньої федералізації держави.

13. *Gebrauchen Sie die Verben in Klammern in der richtigen Form:*

- a). Was (sein) das schwierigste Problem der Ukraine?
- b). Viele Bergarbeiter von Donbas (kommen) aus Russland.
- c). Die Mehrheit der Bevölkerung auf der Krim (sprechen) Russisch.
- d). (Sein) du Engländer?
- e). Die meisten Abgeordneten der Werchowna Rada (wohnen) in Kiew.
- f). In unserer Seminargruppe (rauchen) keiner.

- g). Ihr (studieren) Politologie.
- h). Wir (sprechen) zwei Fremdsprachen.
- i). (Sprechen) er deutsch?
- j). Dieser Parlamentskandidat (reisen) viel.
- k). Das Ministerkabinett (arbeiten) am Staatshaushalt.
- l). Die Wähler (stimmen) für die Opposition.

14. *Bilden Sie Sätze. Beachten Sie die Wortfolge:*

- a). sich/ unsere Akademie/ in Kiew/ befindet.
- b). oder/ studieren Sie/ Politologie/ hier/ Soziologie?
- c). in ihren heutigen Grenzen/ seit 1954/ die Ukraine/ erst/ besteht.
- d). ein warnendes/ die Entwicklung in Moldawien/ mögen/ und/ sein/ die Konflikte in den baltischen Staaten/ Beispiel.
- e). russifiziert/ im Osten der Ukraine/ ist/ in hohem Maße/ die Bevölkerung.
- f). ist/ in der Ukraine/ das schwierigste Problem/ die Nationalitätenfrage.
- g). tiefe Spuren/ im nationalbewussten Ukrainertum/ die Russifizierungspolitik des zaristischen Regimes/ hinterließ.

15. *Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.*

16. *Gebrauchen Sie die Verben in Klammern im Präteritum:*

- a). Das schwierigste Problem des Landes (sein) die Nationalitätenfrage.
- b). Der Russifizierungsdruck des zaristischen Regimes (hinterlassen) im nationalen Bewusstsein der Ukrainer tiefe Spuren.
- c). Die Auflösung des Sowjetstaates (führen) zu zahlreichen Konflikten in vielen ehemaligen Unionsrepubliken.
- d). Diese Aufrufe (finden) bei den Wählern keine Unterstützung.
- e). Die Sprachenfrage (scheinen) um so bedrohlicher in den Regionen mit ethnisch bunter Bevölkerung.
- f). Ein großer Prozentsatz der Wähler (stimmen) für radikale Parteien. 7. Der 24. August 1991 (werden) zum Wendepunkt in der ukrainischen Geschichte.

17. *Übersetzen Sie folgende Sätze ins Deutsche:*

- a). Травма чужинського засилля, багато століть русифікаторського тиску залишили глибокі сліди у національній свідомості українців.
- b). Розпад Радянського Союзу мав величезний вплив на подальший розвиток подій у Центральній та Південній Європі.
- c). У цій країні проживає багато національних меншин.
- d). Центральний уряд не міг повністю виключити відокремлення цих регіонів.
- e). Закон про мови регулює використання та розвиток державної мови.
- f). Етнічно українське міське населення на сході і півдні України в мовному та культурному відношенні значною мірою русифіковане.
- g). При прийнятті цього рішення відіграли свою роль кілька факторів.
- h). На референдумі у грудні 1991 р. переважна більшість населення висловилося за незалежну українську державу

Text 8.

Падіння Берлінського муру: Віхи мирної революції в Німеччині

Наскільки швидко може вершитися історія, побачили на власні очі мільйони телеглядачів у Німеччині та всьому світі вже через кілька днів після падіння Берлінського муру. Тодішній очільник міністерства державної безпеки НДР Еріх Мільке, виступаючи перед депутатами парламенту Східної Німеччини - Народної палати - раптом почав слізно просити його зрозуміти. Він запевняв, що, мовляв, любить усіх людей. Однак на той момент Мільке уже втратив свій авторитет. Над колись сильним і впливовим діячем соціалістичної НДР почали насміхатися. На той час революція вже набрала обертів, хоч і основні події відбувалися до цього передусім за межами Німеччини, в інших країнах Варшавського пакту.

Передісторія - Угорщина

2 травня 1989 року угорські солдати почали в багатьох місцях демонтувати роздільний паркан на кордоні з Австрією. Це були перші проломи в ідеологічній лінії розділу між Східною та Західною Європою, яка утворилася після завершення Другої світової війни. Цю акцію свідомо організував угорський уряд, адже сотні тисяч громадян НДР щороку проводили свої відпустки в цій країні. Тож улітку 1989 року з'явився перший розрив у залізній завісі посеред Європи.

Кілька днів потому, 7 травня, в НДР пройшли вибори місцевих органів влади. Їхні результати були очікуваними - з огляду на звичні для псевдодемократичних систем маніпуляції. Можновладці в черговий раз оголосили про те, що отримали абсолютну більшість - 98 відсотків - голосів громадян. Утім, цього разу опозиція не захотіла мовчати. Вже наступного дня на вулицях східнонімецького Лейпцига розпочалися акції протесту. Почалося голосування ногами.

На тлі цих подій у липні 1989 року відбулася зустріч представників держав Організації Варшавського договору в Бухаресті. На ній тодішній генеральний секретар ЦК КПРС Михайло Горбачов оголосив про скасування так званої "доктрини Брежнєва". Таким чином втратило силу право Радянського Союзу втручатися у внутрішні справи країн соціалістичного табору. Відтоді союзники Москви мали самостійно шукати рішення своїх проблем. Це було прощанням з табу.

Люди чули про зміни на великій політичній арені та розуміли їх. Традиційну літню відпустку в Угорщині 1989 року тисячі громадян НДР зробили поворотним пунктом у своєму житті. Звістка про знесену загорожу вздовж кордону з Австрією рознеслася від по всій території тодішньої НДР. Із валізами та дітьми через розмежувальну лінію в напрямку свободи тікали цілі сім'ї. Солдати-прикордонники просто дивилися в інший бік.

Емоційна кульмінація перед падінням муру - Прага

Популярним серед громадян НДР була і непряма втеча на Захід - через територію посольств Федеративної Республіки Німеччина в Угорщині, Польщі та тодішній Чехословаччині. У посольстві Західної Німеччини - ФРН - в Східному Берліні громадяни НДР також шукали притулку, адже воліли виїхати на Захід. Будівлі швидко переповнилися, санітарні умови ставали нестерпними. На вершині хвилі втечі в саду палацу Лобковіца у Празі, де було розташоване посольство ФРН у Чехословаччині, перебували майже п'ять тисяч людей, які хотіли виїхати.

Розв'язка складної ситуації в Празі намітилися лише наприкінці вересня 1989 року. Згодом тодішній міністр закордонних справ ФРН Ганс-Дітріх Геншер назве її найбільш зворушливою подією свого життя. 30 вересня з балкону будівлі посольства він оголосив тисячам громадян НДР про те, що вони мають можливість негайно виїхати на Захід. При цьому вирішальне речення він не зміг договорити до кінця. "Ми прийшли до вас повідомити вам, що сьогодні ваш виїзд...", - подальші слова Геншера потонули в радісних вигуках людей. Це було емоційною кульмінацією перед самим падінням Берлінського муру.

Через 40 років після заснування НДР народ знайшов сміливість перечити уряду й протестувати проти його політики. Лейпциг став центральним містом протестів у країні. Саме там розпочалися так звані понеділкові демонстрації, які згодом перетворилися на ритуал опозиції та привчили можновладців у Східному Берліні боятися голосу народу. Наприкінці вересня на вулиці вишли 8 тисяч демонстрантів, в середині жовтня їх було вже 70 тисяч. А під кінець місяця уже 300 тисяч людей протестували проти тодішнього ватажка НДР Ериха Гонекера та компанії. Їхній слоган звучав: "Ми є народ!"

На початку жовтня 1989 року посольство Західної Німеччини в Празі знову було переповненим. Охочі виїхати на Захід громадяни НДР стікалися і до диппредставництва ФРН у Варшаві. Це був час напружених та "тихих" дипломатичних відносин між двома німецькими столицями того часу - Бонном та Східним Берліном. Врешті-решт більш як шістьом тисячам громадян НДР, за згодою східнонімецького державного керівництва, дозволили залишити посольства ФРН у країнах соцтабору та рушити на Захід.

40 років НДР - свято без святкового настрою

Процес внутрішнього розпаду НДР різко активізувався напередодні 40-ї річниці з дня заснування тодішньої східнонімецької держави - 7 жовтня. Якщо на початку хвилі протесту різноманітні опозиційні рухи в НДР обмежувалися вимогою розпочати реформи, то вже у жовтні цілі вже були куди більш далекосяжними: вільні вибори, відкриті кордони, добробут громади.

Утім, генеральний секретар правлячої у НДР Соціалістичної єдиної партії в Німеччині (СЄПН) Гонекер на поступки не йшов. Та на відміну від нього, дух часу відчував і розумів радянський керманіч Михайло Горбачов. "Я вважаю, небезпека чекає лише на тих, хто не реагує

на гострі питання життя. Я впевнений: те, що потрібно кожній країні, кожний народ буде визначати сам", - сказав він тоді.

Гонекер, в свою чергу, показав себе до самого свого політичного кінця цілковито неблаганним. Політичні зміни пройшли повз нього непоміченими. 18 жовтня Державна рада НДР та партія відсторонили недоторканного до того часу Гонекера від обійманих ним посад. Замість нього було обрано Егона Кренца. Він спробував зберегти НДР за допомогою обіцянок реформ. Але марно - старий державний апарат більше не функціонував.

Протестний рух дістався столиці "держави робітників та селян" - Східного Берліна - на початку листопада 1989 року. Сотні тисяч людей демонстрували за реформи та проти власного уряду під слоганом: "Жодного насильства!" Це народне зібрання стало найчисленнішою акцією протесту в історії НДР. Демонстрації на Александрплац в Берліні транслювалися наживо телебаченням країни. Сенсація, яка провіщала безпомічність уряду Кренца. Вимоги опозиції цілили у саме серце тоталітарної системи: люди домагалися свободи пересування, преси та зборів. Крім того, демонстранти вимагали притягнути до відповідальності винних у зловживаннях внутрішньої спецслужби НДР - "Штазі".

Провісник історії

Всього кілька слів, промовлені 9 листопада 1989 року, змінили цілий світ. Але в цих словах - уся квінтесенція подій того часу. Надзвичайно втомлений та погано підготовлений до виступу член політбюро ССПН Гюнтер Шабовскі плутався в словах, доповідаючи про умови виїзду громадян НДР, які набували чинності тоді ще лише тимчасово. "Подавати заявку на приватні поїздки закордон можна без надання підстав, дозволів на виїзд або підтвердження родинних зв'язків. Дозволи будуть видаватися в короткі строки. Це набуває чинності, наскільки мені відомо, прямо зараз. Негайно", - заявив Шабовскі.

О 19 годині 3 хвилини в цей день про цю історичну сенсацію повідомила інформаційна агенція Reuters.

Ніч з 9 на 10 листопада 1989 року багато людей, які її пережили, можуть описати лише словами: "Коли мрії стають дійсністю". Протягом наступних 48 годин після оголошення про відкриття кордону сотні тисяч громадян НДР уже прямували до Західного Берліна та Західної Німеччини - хто пішки, хто на велосипедах, а хто й на своєму "Трабанті", найпопулярнішому авто Східної Німеччини. На відомому блокпості "Чекпойнт Чарлі" наче розпочався великий карнавал. Берлінський мур, який десятиліттями був символом смерті та страху, став одним довжелезним місцем проведення вечірок.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter und Wortgruppen nach:

побачити на власні очі, набирати обертів, Варшавський пакт, паркан, залізна завеса, можновладці, втручатися, непряма втеча, шукати притулку, на вершині хвилі, перечити, ритуал, салоган, далекосяжний, недоторканний, насильство, тоталітарна системи, свобода пересування, штазі, квінтесенція, набувати чинності.

2. Versuchen Sie mit Hilfe des obenangeführten Wortschatzes die Sätze zu bilden.

3. Transliterieren Sie die folgenden Eigennamen:

Ерих Мільке, Михайло Горбачов, Леонід Брежнев, Ганс-Дітріх Геншер, Ерих Гонекер, Егон Кренц, Гюнтер Шабовскі.

4. Formulieren Sie Fragen zu den fettgedruckten Wortverbindungen:

а). Протягом наступних 48 годин **після оголошення про відкриття кордону** сотні тисяч громадян НДР уже **прямували** до Західного Берліна та Західної Німеччини - **хто пішки, хто на велосипедах, а хто й на своєму "Трабанті"**, найпопулярнішому авто Східної Німеччини.

б). Берлінський мур, який десятиліттями **був символом смерті та страху**, став одним **довжелезним** місцем проведення вечірок.

5. *Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen:*

a). Вимоги опозиції цілили у саме серце тоталітарної системи: люди домагалися свободи пересування, преси та зборів.

в). Крім того, демонстранти вимагати притягнути до відповідальності винних у зловживаннях внутрішньої спецслужби НДР - "Штазі".

6. *Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes:*

7. *Bilden Sie Sätze zu folgenden Wortgruppen*

втрачати авторитет, демонтувати роздільний паркан, у залізній завісі, акції протесту, шукати рішення своїх проблем, поворотний пункт у своєму житті, розмежувальна лінія, шукати притулку, нестерпні умови, зворушлива подія, емоційна кульмінація, знайти сміливість, боятися голосу народу, розпочати реформи, добробут громади,

пройти непоміченим, відсторонити, транслюватися наживо, свобода пересування, надання підстав, символом смерті та страху.

8. *Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.*

Text 9.

Gefühle anderer Menschen spüren

Die Fähigkeit Empathie zu zeigen, hängt von der Fähigkeit ab, die Gefühle Anderer in unserem neuronalen System abzubilden. Während frühere Empathiemodelle natürlich ohne Miteinbezug der Spiegelneuronen auskommen mussten, hatte man die mögliche Bedeutung der Spiegelneuronen in Verbindung mit emotionaler Empathie schnell erkannt (Tsoory-Shamay 2009). Während Leslie et al. (2003) die Inselrinde als nicht zentral für die Emotionserkennung betrachten und sie lediglich im Zusammenhang mit Ekel erwähnen, weisen Rizzolatti (2008) und andere Forscher explizit auf die Wichtigkeit dieser Gehirnstruktur hin. Ihnen zufolge sind nebst der Inselrinde die Areale der somatosensorischen und der prämotorischen Rinde beteiligt (Gyrus frontalis inferior / bei Affen Areal F5 / beim Menschen BA 44). Aus der wissenschaftlichen Literatur geht hervor, dass das Areal BA 44 nebst seiner Rolle in der Sprachproduktion und Imitation, kritisch für die Emotionserkennung. Es wird vermutet, dass der Mechanismus der Emotionserkennung durch Spiegelneuronen eine Art „Als-ob-Schleife“ darstellt. Das Beobachten der Gesichter der Anderen, welche eine Emotion ausdrücken, soll eine Aktivierung der Spiegelneuronen in der prämotorischen Rinde zur Folge haben. Die Spiegelneuronen in der prämotorischen Rinde sollen dann zu den somatosensorischen Arealen und zur Insel eine Kopie ihrer Aktivierungsmuster (efferente Kopie) schicken, die dem Muster ähnelt, welche sie generieren, wenn der Beobachter selbst diese Emotion erlebt. Die Schleife ist damit geschlossen und die Aktivierung der sensorischen Areale gleicht der Aktivierung, würde man die Emotion selber erleben,- was einer Art Simulation entspricht. Diese Annahme wiederum wird von mehreren Befunden unterstützt.

Natürlich kann das sein. Man braucht nur eine gewisse Sensibilität, und dann spürst Du es noch deutlicher. Wenn Du denn Menschen gegenüber auch noch gut kennst, dann ist es noch leichter. Du verbesserst diese Fähigkeit zusätzlich, wenn Du auch noch gute Psychologiekenntnisse hast. Dann brauchst Du nur wenige Sätze zu hören, um zu wissen was gerade los ist. Es gibt auch die so genannten Hochsensiblen, die leichter bestimmte Wahrnehmungen spüren als andere. Es gibt hierzu auch einige schöne Trends, die sehr hilfreich sind. Ich habe mir auch ein interessantes Buch zu diesem Thema besorgt. Das hat mir viele Fragen beantwortet. Seitdem kann ich die positiven Eigenschaften der Hochsensibilität nutzen, und mit den negativen Folgen dieser Fähigkeit besser umgehen. Ich habe zur Zeit ein Problem mit meiner Mutter. Meine Schwester ist vor ca. einem Jahr gestorben, und meine Mutter trauert sehr um sie. Ich selber leide da auch noch drunter, aber noch schlimmer ist es die Trauer meiner Mutter zu spüren. Sie ist zwar sehr tapfer, und Nachbarn etc. würden das bei meiner

Mutter nicht merken. Ich erfülle aber alle drei Punkte, die dieses Phänomen verstärken. Ich kenne diese Person, verstehe etwas von Psychologie und ich bin hochsensibel. Dadurch bin ich in der Lage meine Mutter zu helfen, aber nachdem ich einige Stunden mit ihr verbracht habe, bin ich dann total erschöpft.

Bei mir ist es so (ich merke das im Büro oft): Jemand kommt in einen Raum und schlagartig ändert sich meine Stimmung. Es fühlt sich ein wenig wie Beklemmung gemischt mit Ratlosigkeit an. Je nach dem spürt man dann auch noch eine gewisse Wut - kommt halt auf die Stimmung des Anderen an. Mühsam wird's dann, wenn dich jemand dann anstänkert und du schon vorher seine Emotionen wahrgenommen und demnach auch übernommen hast. Das sind dann die Fälle, in denen es schwierig wird mit der eigenen Empathie umzugehen, geschweige denn sachlich und beherrscht zu bleiben. Die Empathie kann dich aber auch zu einem guten Zuhörer und Ratgeber machen. Durch das Mitgefühl, das du in Gesprächen mit anderen entwickelst kannst du dich besser in deren Lage hineinversetzen, was dir auch beim Finden der richtigen Worte hilft.

Für einen sensiblen Menschen ist es oft schwer den richtigen Platz in unserer Berufswelt zu finden. Das liegt an seiner Andersartigkeit. Er erfüllt gewisse Kriterien nicht. Aber dafür hat er aber eine Menge anderer außergewöhnliche Dinge zu bieten. Nur sind die leider in unserer Gesellschaft nicht gefragt. Dem ist definitiv so. Es ist allerdings die Sache eines jeden Einzelnen, ob man diese Wahrnehmungen den anderen offenbart oder ob man sie für sich behält... auch auf das Risiko hin irgendwann zu explodieren...

Welche außergewöhnlichen Dinge hat diese "Andersartigkeit" deiner Meinung nach zu bieten? Und welche Art von Beruf sollte eine solche Persönlichkeit ausüben? Eine Arbeit mit sozialem Schwerpunkt kann da sehr belastend sein, andererseits trifft man auch bei Teamarbeit auf gewisse Schwierigkeiten... Andererseits wäre eine Tätigkeit in genau diesen beiden Sparten genau das Richtige. Oft sind es sehr anspruchsvolle Berufe, so dass man einige Zeit und Mühe investieren muss. Bei den sozialen Berufen, hast Du den Vorteil, dass Du sehr gut mit den Menschen umgehen kannst, aber dafür ihre Probleme spürst und auch sehr schnell frustriert bist. Als Psychologe besitzt Du die nötige Empathie und spürst sehr gut die Reaktionen des Klienten. Körpersprache, Gestik und unbewusste Signale erkennst Du schneller als andere. Hochsensible können dort wirklich außergewöhnliches leisten. Das größte Problem für sie, wird es sein, auch den nötigen Abstand zum Klienten zu bekommen. Wenn Du religiös bist, dann könntest Du Pfarrer werden. Aber bitte kein katholischer Pfarrer. Ich denke das hochsensible auch ihre Freiheit brauchen. Aufgrund der Wahrnehmungsfähigkeit, wäre Schriftsteller auch eine gute Lösung. Insgesamt haben Hochsensible viel kreatives Potential. Unter den Berufen, wäre vielleicht Erzieher in einem Kindergarten nicht schlecht. Ich kann z.B. sehr gut mit Kindern umgehen, und die mögen mich sofort. Sie hören zu, und man kann sie sehr gut begeistern. Jugendliche hingegen sind für mich frustrierend. Gerade, weil sie ja oft auf harten Kerl oder coolen Typ machen, und überhaupt nicht zuhören wollen. Ich schreibe Dir nachher noch einmal ein paar Punkte per PN. Damit wir nicht vom Thema abkommen.

Eine Freundin von mir ist auch hochsensibel. Bei ihr ist das wohl noch um einiges extremer als bei mir. Hast du vielleicht einen guten Tipp wie man besser lernt mit der eigenen Sensibilität umzugehen - ausser der Erkenntnis, dass man zu einer Minderheit gehört? Ich weiss nicht... ich für mich hab's irgendwie geschafft. Allerdings komm ich einfach nicht dahinter, wie ich das angestellt habe :) Somit konnte ich auch meiner Freundin keinen wirklich brauchbaren Tipp geben. Vielleicht durch die vielen Selbstgespräche oder sich ins Gedächtnis zu rufen, dass man selbst an erster Stelle kommt. Im Endeffekt wäre das dann wohl die (bewusste) "Veränderung" des eigenen Charakters, was meiner Meinung nach nie passieren sollte; früher oder später fällt man eh wieder in alte Verhaltensmuster zurück. Ich vermute, dass man unbewusst einfach die Stimmungslage von Mitmenschen sehr schnell erfassen kann, vielleicht aufgrund der Körpersprache, keine Ahnung ... Und wie schon von anderen im Thread hier im Thread erwähnt, ist das total nervig, wenn man merkt, dass der Gesprächspartner, der sich äusserlich zwar freundlich gibt, einen eigentlich klar nicht mag. Manchmal färbt das dann auf die eigene Stimmung ab und kann für ziemlich schlechtes Klima sorgen. Wie bereits

von Waldfreund angedeutet: Es ist wohl ein Zusammenwirken verschiedener Faktoren. Ich denke schon, dass das Spüren der Emotionen anderer Personen auch etwas mit Menschenkenntnis zu tun hat. Die Mimik sagt sehr viel aus, genauso wie der Tonfall, die Haltung, etc. Umso einfacher wird die ganze Sache wenn man sein Gegenüber gut kennt. Es erstaunt mich aber immer wieder, wie man Fremde auf den ersten Blick bereits weiss wie sie einzuschätzen sind. Schliesslich hat ja auch jeder eine andere Ausdrucksweise; die allgemein gängigen Regeln der Gestik müssen aber nicht auf jeden zutreffen...

Aufgaben zum Text:

1. *Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:*

Empathie, Miteinbezug, Spiegelneuronen, Ekel, frustrierend, Inselrinde, Emotionserkennung, Sensibilität, Wahrnehmung, Trend, hineinversetzen, Andersartigkeit, unbewusst, Stimmungslage, Mitmenschen, Thread, Zusammenwirken, gängig.

2. *Bilden Sie Sätze, gebrauchen Sie dabei die Verbindung nicht nur..., sondern auch...*

a). Eine Arbeit mit sozialem Schwerpunkt kann da sehr belastend sein, andererseits trifft man auch bei Teamarbeit auf gewisse Schwierigkeiten... Andererseits wäre eine Tätigkeit in genau diesen beiden Sparten genau das Richtige.

b). Körpersprache, Gestik und unbewusste Signale erkennst Du schneller als andere.

c). Vielleicht durch die vielen Selbstgespräche oder sich ins Gedächtnis zu rufen, dass man selbst an erster Stelle kommt.

3. *Beantworten Sie folgende Fragen:*

a). Wovon hängt die Fähigkeit ab, die Empathie zu zeigen?

b). Wodurch wird der Mechanismus der Emotionserkennung dargestellt?

c). Welche Art von Beruf sollte eine solche Persönlichkeit ausüben?

d). Welchen Vorteil haben wir bei den sozialen Berufen?

e). Welche Faktoren beeinflussen unsere Emotionen?

f). Was sagt die Mimik aus?

g). Woran liegt es, für einen sensiblen Menschen den richtigen Platz in unserer Berufswelt zu finden?

4. *Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.*

5. *Beschreiben Sie Ihren Kollegen vom Standpunkt der Gesten, Mimik und Emotionen aus.*

Text 10.

Почуття людини

Почуття людини відіграють велику роль у формуванні його особистості. Вони нерозривно пов'язані з емоціями. Ці два фактори були найпершими проявами психології людини. Людина не може жити, не відчуваючи емоцій. Їх вираз відбувається у вигляді страху, радості, гніву чи ніжності. Емоції і почуття людини є способом адаптації і реакцією на вплив зовнішніх чинників.

Почуттями називають переживання, пов'язані з емоціями, викликаними певними чинниками. Розрізняють декілька видів таких проявів.

Вищі почуття людини є наслідком емоцій, які виникають в результаті здійснення або нездійснення духовних потреб. Сюди не входять нижчі відчуття, пов'язані із задоволенням фізичних потреб у їжі, теплі, воді, повітрі і т.д.

Вищі почуття у свою чергу поділяють на інтелектуальні, моральні та естетичні. Вони нерозривно пов'язані з громадським життям і висловлюють ставлення людини до подій, що відбуваються навколо. Вищі відчуття людини визначаються вихованням і сформованим світоглядом.

До моральних почуттів відносять почуття колективізму, обов'язку і відповідальності. Відчуття боргу закладається у свідомість людини в період формування особистості. Воно відрізняється від простих знань своїх обов'язків присутністю емоцій і переживань.

Якщо виконання певних дій приносить задоволення, то людина відчуває радість. Осмислення вчинків і їх оцінка пов'язані з переживанням такого почуття, як совість. Задоволення від правильно виконаних дій викликає стан спокійної совісті.

Розумова діяльність викликає інтелектуальні почуття. Вони пов'язані з процесом мислення і пізнавальною працею. До таких почуттів відносять сумнів, подив, задоволення і впевненість.

У процесі своєї діяльності людина пізнає нові, невідомі факти. Першим почуттям, яке він при цьому відчуває, є подив. Цей фактор є стимулом до нових пізнань. У процесі вивчення виникає почуття сумніву, якщо деякі аспекти не відповідають наявним уявленням. Це спонукає до перевірки і перегляду даних. У результаті з'являється почуття впевненості у своїх переконаннях. Ну і як результат проведених робіт виникає задоволення. Тому важливо помітити, що всі ці емоційні прояви пов'язані один з одним і становлять певну послідовність.

Естетика і розуміння прекрасного є важливою стороною психологічного розвитку людини. Естетичні почуття людини є наслідком вивчення та споглядання творів мистецтв, архітектури або досягнень у галузі техніки. Сильне прояв цих почуттів відбувається при контакті з природою.

Не можна з точністю відповісти на питання, скільки почуттів у людини. Це залежить від морального виховання кожного. У деяких людей прояв почуттів та емоцій відбувається не так явно. Принципові особистості стабільні в прояві своїх емоційних якостей. Емоційно нестійкі люди часто не мають постійних переконань і принципів. Люди неоднакові у своїх психологічних проявах.

Розрізняють і більш низькі почуття, які також притаманні людям. Це заздрість, жадібність, егоїзм і т.д. Відчуття байдужості до проявів зовнішнього світу також є не кращим емоційним проявом.

Люди по-різному реагують на ситуацію, що склалася. У одних результати діяльності породжують прагнення до досконалості, поліпшення своїх якостей, тобто є додатковим стимулом. Інші впадають в апатію, відчувають відчай і досаду. Почуття і емоції людини формують його характер і манеру поведінки в суспільстві.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

особистість, гнів, зовнішні чинники, духовні і фізичні потреби, висловлювати ставлення людини, сформований світогляд, колективізм, осмислення вчинків, совість, стан спокійної совісті, пізнавальна праця, сумнів, подив, задоволення, впевненість, невідомі факти, стимул, наявні уявлення, переконання, споглядання, нестійкі люди, заздрість, жадібність, егоїзм, емоційний прояв, досконалість, поліпшення своїх якостей, відчай, досаду, манера поведінки.

2. Versuchen Sie mit Hilfe des obenangeführten Wortschatzes die Sätze zu bilden.

3. Formulieren Sie Fragen zu den fettgedruckten Wortverbindungen:

a). До моральних почуттів **відносять** почуття колективізму, обов'язку і відповідальності. Воно відрізняється від простих знань своїх обов'язків присутністю емоцій і переживань.

b). **Відчуття боргу закладається** у свідомість людини в **період формування особистості**.

c). Воно **відрізняється від** простих знань своїх обов'язків присутністю емоцій і переживань.

4. Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen:

a). Естетика і розуміння прекрасного є важливою стороною психологічного розвитку людини. Естетичні почуття людини є наслідком вивчення та споглядання творів мистецтв, архітектури або досягнень у галузі техніки. Сильне прояв цих почуттів відбувається при контакті з природою.

- в). Естетичні почуття людини є наслідком вивчення та споглядання творів мистецтв, архітектури або досягнень у галузі техніки.
с). Сильне прояв цих почуттів відбувається при контакті з природою.

5. Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes:

6. Bilden Sie Sätze zu folgenden Wortgruppen:

відігравати велику роль, нерозривно пов'язані, прояви психології людини, спосіб адаптації, вплив зовнішніх чинників, розрізняти декілька видів проявів, поділятися на..., відчуття людини визначаються вихованням і сформованим світоглядом, відрізнятися від..., приносити задоволення, бути стимулом, наявні уявлення, спонукати до..., становити певну послідовність, залежати від..., бути притаманним, реагувати на ситуацію, породжувати прагнення.

7. Schreiben Sie aus der Übersetzung alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus. Gebrauchen Sie diese Verben in einem Satz im Perfekt.

8. Setzen Sie richtige Präpositionen ein.

In Gefühle lesen fasst Paul Ekman, der weltberühmte Psychologe und Experte ..... nonverbale Kommunikation, vierzig Jahre bahnbrechender Forschungsarbeiten ..... einer aufschlussreichen, faszinierenden und praktisch anwendbaren Lektüre zusammen. Er beschreibt, wann und wie wir emotional werden und was dabei geschieht - ..... den physiologischen Veränderungen in unserem Körper ..... zu den Signalen, die wir mittels unserer Körpersprache, unserer Stimme und unserer Mimik aussenden. Gerade letztere ist ..... einer immensen Vielfalt gekennzeichnet: Feinste Muskelbewegungen in unseren Gesichtern lassen sich in mehr als 10.000 Kombinationen zusammenbringen. Manche dieser Kombinationen haben einen ausgeprägten Signalcharakter und geben bestimmten Gefühlszuständen wie etwa Trauer, Wut oder Angst einen unverwechselbaren und universalen (also kulturunabhängigen) Ausdruck. In Ekmans spannenden und erhellenden Buch geht es ..... Fragen wie: Welches sind die häufigsten Auslöser ..... Emotionen, und inwieweit kann man sie bewusst kontrollieren? Warum überreagieren wir manchmal oder erleben eine emotionale Antwort, die der Situation unangemessen ist? Und können wir in solchen Fällen gegensteuern? Wieso sind manche Menschen so gut ..... der Lage, ihre Gefühle zu verbergen, ... andere ihre Emotionen stets offen zu Markte tragen? Gefühle lesen enthält einen Test, ... dem Sie feststellen können, wie gut Sie Gefühle zu erkennen vermögen, und bietet Hilfen ..... die Wahrnehmung und Interpretation sehr subtiler emotionaler Signale bei sich und anderen. Kleine Übungen erhöhen Ihre Aufmerksamkeit ..... die körperlichen Empfindungen, die durch Gefühle hervorgerufen werden. Und so erwacht ..... dem spannenden Bericht ..... die Wissenschaft der Emotionen eine Perspektive ..... die Anwendung dieser Kenntnisse im Alltag - schließlich können wir ..... Gefühle nicht leben, aber dieses Buch zeigt Wege auf, um besser und bewusster ..... ihnen zu leben.

9. Übersetzen Sie den ganzen Text ins Deutsche.

Text 11.

Konzentrationsmusik besser denken, arbeiten, konzipieren und abschalten

Eine der häufigsten Fragen in meinen Seminaren und in Interviews ist, ob Musik beim Denken / Arbeiten / Lernen förderlich ist. Die kurze Antwort ist: Ja, wenn es die richtige Musik ist.

Tabu ist alles, was zu schnell ist und zu viel Text hat, weil es uns entweder zu sehr aufregt oder die Texte uns ablenken. Doch Musik kann die Konzentration sehr fördern. Nur sie sollte das richtige Tempo haben, nicht zu schnell und nicht zu langsam. Das sagt die Forschung dazu:

1.

Кlassische Musik verbessert die Konzentration – sowohl kurz- als auch langfristig. Das wurde mittlerweile in einigen Studien nachgewiesen. Der sogenannte „Mozart-Effekt“ gilt nicht nur für Stücke von Wolfgang Amadeus Mozart, sondern ist auf klassische Musik verallgemeinerbar (die Tonart Dur und ein fröhlich klingendes Tonbild verstärken den Effekt). Warum das so ist, weiß man bis heute nicht. Klar ist, dass sowohl Musik als auch räumlich-zeitliche Aufgaben die rumpfwärts gelegenen Hirnregionen (Kortex) aktivieren.

2. Andere gehen davon aus, dass Musik sogar den IQ erhöht: das hat eine Studie an deutschen Schulen herausgefunden. In derselben Quelle ist die Rede davon, dass Musik den Abbau von Gehirnzellen bei älteren Menschen verhindern kann.

3. Musik wird zum Teil als Beruhigungsmittel vor Operationen eingesetzt; die besten Effekte „... sind durch klassische oder meditative Musik zu erreichen, Heavy Metal or Techno-Musik sind ineffektiv oder gar schädlich und können zu Stress oder lebensgefährlichen Arrhythmien führen.“

4. Auch unsere südlichen Alpennachbarn kennen das Phänomen. Bei einer Studie in Österreich wurde gezeigt, dass auch Popmusik die Merkleistung erhöhen kann. „Grundsätzlich empfehlenswert ist es, die Musik als Hintergrund zu Wiederholungs- und Kreativarbeiten (Vokabeln lernen, Texte schreiben) zu spielen“, sagt Studienautor Marcin Suder. Zum selben Ergebnis kam eine Schweizer Studie mit Grundschulklassen.

Emotionale Hintergrundreize machen nicht nur das Lernen und Arbeiten angenehmer. Eine positive Grundstimmung ist auch essenziell für die Aufnahmebereitschaft des Gehirns. Deswegen schwöre ich persönlich auf entspannte, chillige oder meditative Musik beim Arbeiten, Denken und Lernen. Nur selten wirst du mich vorm Rechner ohne Kopfhörer antreffen. Daher kommen nun: Musik die beim Denken, Lernen und Arbeiten hilft

1. Ludovico Einaudi: Alle CDs, besonders nett: „Islands“

Einaudi ist ein toskanischer Multimillionär mit zu viel Zeit und Langeweile, sodass er sich schöne Klavierballaden ausdenkt und zauberhaft-magisch auf die Tasten überträgt. Es ist die einzige Musik, die ich bisher wirklich zu allen Gelegenheiten hören kann: Zum Lernen, zum Arbeiten, zum Entspannen, für romantische Stunden – sie nutzen sich seltsamer Weise nicht ab. Ist Einaudi womöglich kein Pianist, sondern ein Magier?

2. Soundlife / Arcangelos Chamber Ensemble

Dies sind von US-Zentrum für „Psychoakustik“ vertonte klassische Werke ausgewählt gemäß ihrem Beitrag zum Lernen, zur Motivation und Inspiration. In Deutschland wird dieses Musik unter dem Label „Soundlife“ angeboten. Dieser Anbieter vertreibt musiktherapeutisch geprüfte Musik für Profis, aber auch für Zuhause. Außerdem gibt's spezielle Musik für Kleinkinder und für Menschen, die ihre Hörfähigkeit verbessern möchten. Genial, sie bieten direkt auf unsere Gehirnwellen abgestimmte Musik: zum Denken, zur Motivation, zum Lernen bzw. zur Steigerung der Lernfähigkeit, für Inspiration und Einfallsreichtum, zum Merken, für bessere Konzentration und Aufmerksamkeit, zur Entspannung, zur Revitalisierung und Belebung, für Produktivität.

3. Chill-Out / Entspannungsmusik

Zum Entspannen eignen sich Café del Mar und Buddha-Bar Compilations besonders gut. Café del Mar ist nach einem bekannten Café / Club auf Ibiza benannt, wo regelmäßig mehr oder weniger bekannte DJs auflegen. Die meist sehr entspannende Chill-Out-Musik wird dann auf CDs auch Nicht-Insulanern zur Verfügung gestellt. Die Buddha-Bar Compilations sind nach der gleichnamigen Restaurant-Kette benannt, die mit den CDs das Flair und die Atmosphäre ihrer Restaurants verbreiten wollen.

4. Mediationsmusik

Buddhistische und Hindi-Musik, Gebetsgesänge (Mönche praktizieren ihre meditativen Konzentrationsübungen schließlich mit Perfektion). Die Spotify-Playlist „The Yoga Lounge: Vinyasa Flow“ eignet sich perfekt für einen Yoga-Workout – nicht zu ruhig, aber auch nicht zu aufregend.

5. Jazz und sanfte elektronische Musik:

Viele meiner weiteren Favorites kommen aus Paris: Die Franzosen mögen eine komische Sprache haben, ein Händchen für coole Musik haben sie in jedem Fall! Was ich empfehlen kann: St. Germain: „Tourist“, alle Alben von Costes Hotel, und z.B. „Moon Safari“ von Air.

6. Klassik

Wie oben beschrieben, wurde der Mozart-Effekt in Studien nachgewiesen, wonach die Konzentration besonders durch klassische Musik gefördert wird. Meine Favorites sind z.B. „Die Moldau“ von Bedřich Smetana sowie Vivaldis „Die vier Jahreszeiten“. Barockmusik ist angeblich besonders gut zum Lernen (u. a. die Brandenburgischen Konzerte von Bach oder die Konzerte von Wolfgang Amadeus Mozart).

7. Kaffeehaus-Musik / Easy Listening:

Dein eigener Starbucks-Sound – bei mir gesellen sich Frank Sinatra, Julie London und chillige Frauenstimmen zum Laptopklappern dazu. Suche mal nach dem Stichwort „Easy Listening“. Ist aber eher Musik für kreatives Denken und leichten Tätigkeiten – zum Lernen nimm lieber Klassik.

8. Musik für das Training / für den Sport

Bei Sportmusik mag ich's gern schnell und laut: 120 bis 140 bpm (beats per minute) sollten es sein und ein saftiger Beat. Denn je nach Sportart möchte man ja mit der Musik auch noch die Außengeräusche sowie das eigene Keuchen übertönen. Bei Spotify gibt's eine coole Playlist „Cardio“.

9. Musik für Pausen und zum Abschalten

Hier kannst du deine Lieblingsmusik einlegen und immer wieder in den Pausen laufen lassen. Das strukturiert den Tag, verstärkt durch den akustischen „Anker“ den Pauseneffekt und hat was von coolem Lifestyle. Bei mir liegen zur Zeit z.B. Caro Emerald und ein Album des Rappers „Schwyze“ in der Audiobox.

10. Musik für andere Situationen

Kaum etwas beeinflusst unsere Stimmung so sehr wie Musik. Ich bastele mir deswegen immer wieder spezielle Playlists für verschiedene Situationen und Momente, z. B. „Energy“, „Auto fahren“, „U-Bahn / Stadt“, „Romantik“, „Reisen“, „Party“, „Meditation“ etc.

Aufgaben zum Text:

1. *Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:*

Ablenken, fördern, verallgemeinerbar, rumpfwärts, Hirnregion(Kortex), ausgehen davon, IQ, Abbau, Gehirnzellen, Gehirnwellen, verhindern, Merkleistung, Hintergrundreize, essenziell, Aufnahmebereitschaft, schwören, Inspiration, musiktherapeutisch, Lernfähigkeit, Nicht-Insulanern, Laptopklappern, Beat, cool.

2. *Sagen Sie anders:*

Arbeit, Tabu, IQ, ineffektiv, zauberhaft, Magie, Inspiration, zur Verfügung stehen, Favorit, kreativ, cool, etc.

Wodurch unterscheiden sich diese Begriffe?

3. *Gebrauchen Sie die Verben in Klammern in der richtigen Form: 1. - im Präteritum, 2. – im Perfekt:*

a). Das Wort „Musik“ (ableiten) sich vom Griechischen „musike“ und ist nach dem Mythos ein Geschenk Apolls und der Musen an den Menschen (Perf.).

b). In Diskos (austoben) sich die Tänzerinnen und Tänzer zu Pop- und Rockmusik nicht.

c). Beethoven (aufwachsen) in bescheidenen Familienverhältnissen.

d). Das Konzert (stattfinden) im Saal der Philharmonie (Perf.).

e). Wenn ich eine ausgezeichnete Stimmung habe, (anschalten) ich Musik, (anhören) mir etwas Heiteres fühle mich auf der Spitze von Seligkeit.

f). Ohne Musik ist es einfach unmöglich unser Leben (vorstellen).

g). Man muß aber nicht unbedingt musikalisch begabt sein um Musik (verstehen) und (lieben). h). Man braucht aber ein gutes Gehör, um in der Musikschule (lernen), (können).

i). Sie machen sich Gedanken, sie versuchen die Gefühle des Komponisten (verstehen).

j). Es wird von den meisten Musikfreunden hochgeschätzt und mit Vergnügen mehrmals (anhören).

4. *Was ist das Gegenteil? Finden Sie im Text entsprechende Wortverbindungen:*

häufig, kurz, richtig, schnell, langsam, verbessern, verallgemeinern, fröhlich, best, schädlich, erhöhen, angenehm, entspannt, direkt, perfekt, ruhig, komisch, cool, kreativ,

5. *Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Text 12.

Музика в моєму житті

Як і багато інших моїх ровесників, я захоплююся музикою. Всі люди дуже різні. У них є свої особливі уподобання, звичайно ж, і музичні смаки. Деякі люди вважають за краще класичну музику, деякі ненавидять таку музику, тому що вони захоплені сучасною танцювальною музикою. Ми бачимо, що смаки дуже різні.

Що стосується мене, то я людина, яка може бути захоплена не тільки одним видом музики. Музика, яку я слухаю, зазвичай залежить від мого мінливого настрою. У мене може бути різний настрій протягом дня. Музика дуже важлива в моєму житті. Вона завжди може поліпшити мій поганий настрій. Прослуховування музики приносить мені величезне задоволення. Коли я сумна, то я люблю слухати повільні, спокійні і красиві мелодії.

Я закриваю очі і мрію, я відчуваю, що мене тут немає, і я дуже далеко від нашої планети. Мої мрії повністю розпадаються в моїх улюблених мелодіях. Це незабутні моменти. Невідчутно мій поганий настрій переходить в романтичний, я втрачена в мрійливості. Мені здається, що я літаю разом з вітром. Я відчуваю дивний, інший, але чудовий досвід, а так само і дивовижні емоції. Я сподіваюся, що люди, які захоплюються музикою як я, легко зрозуміють мої відчуття. Коли у мене веселий настрій, то тоді я зазвичай слухаю швидку, енергійну сучасну музику. Я захоплююся багатьма сучасними українськими, російськими та іноземними співаками і групами. Кілька місяців тому я почала слухати іспанських співаків. Енріке Іглесіас – старший син знаменитого іспанського співака Хуліо Іглесіаса, Наталія Орейро – найпопулярніша співачка і актриса в Аргентині – серед моїх улюблених співаків. Я можу слухати їхні пісні багато разів на день. Я думаю, що я ніколи не втомлюся від їхніх пісень. Під час читання мого твору, ви, можливо, подумаете, що я захоплююся лише сучасною музикою. Але це не так. На сьогоднішній день існує багато модних груп і співаків. Вони мають величезний успіх серед молоді. Вони дуже популярні. Але це зовсім не означає, що їхні пісні і творча робота по-справжньому хороші. Я не збираюся критикувати їх. Адже багато сучасних пісень не варті того, щоб їх слухали, і це факт. Але зараз я розповідаю про себе. Я люблю танцювальну музику і в той же час я дуже захоплююся класичною музикою. Я думаю, дуже дивно звучить, що підліток захоплюється класичною музикою. Але це правда. Існує одна причина, яка пояснює мою любов до класичної музики. Кілька місяців тому я закінчила школу мистецтв, де я навчалася грі на піаніно протягом 8 років. У школі у нас були різні предмети. Але моїм улюбленим предметом була музична література. На цих уроках ми вивчали біографії багатьох знаменитих російських та іноземних композиторів. Ми слухали різні п'єси, опери, написані цими композиторами. Це було дуже чудово, цікаво і корисно для мене. Ці уроки змусили мене полюбити класичну музику.

Звичайно, у мене є мої улюблені композитори і п'єси. Я захоплююся творчими роботами Шопена, Ліста, Шуберта, Генделя. Я люблю грати їх п'єси. Я зазвичай виконую мої улюблені класичні п'єси – п'єси моєї душі, тому що вони є справжніми шедеврами класичної музики. Я думаю, дуже корисно, що я вмю грати на піаніно. Коли я відвікую своїх друзів на дні народження, то іноді вони просять мене зіграти щось. Коли хтось хоче почути, як я граю, це приносить мені задоволення. Загалом, я хочу сказати, що я дуже люблю музику. Вона грає важливу роль в моєму житті. Я сподіваюся, що я змогла пояснити, як я люблю різну музику, і яке місце вона займає в моєму житті. Я думаю, що музика об'єднує людей і допомагає їм розуміти один одного.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

ровесник, захоплюватися, уподобання, ненавидити, зазвичай, мінливий настрій, прослуховування, незабутній, невідчутно, мрійливість, дивовижний, підліток, школа мистецтв, займати місце.

2. Transliterieren Sie folgende Eigennamen:

Хуліо Іглесіас, Наталія Орейро, Шопен, Ліст, Шуберт, Гендель.

3. Ordnen Sie die Begriffe in der linken Spalte ihren Antonymen in der rechten Spalte zu:

уподобання –
ненавидіти -
мінливий –
задоволення -
повільний –
спокійний –
чудовий –
втомлюватися –
сучасний –
критикувати –
вартий –
змушувати -

4. Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.

5. Schreiben Sie aus dem Text alle Fachausdrücke heraus, die zum Thema "Musik" gehören.

6. Bilden Sie möglichst viele Fragen zu folgenden Sätzen.

Енріке Іглесіас – старший син знаменитого іспанського співака Хуліо Іглесіаса, Наталія Орейро – найпопулярніша співачка і актриса в Аргентині – серед моїх улюблених співаків.

7. Stellen Sie weitere 5-7 Fragen zum Inhalt des Textes.

8. Übersetzen Sie den ganzen Text ins Deutsche.

Text 13.

Die Zukunft der Menschheit wird fantastisch

Wie werden wir in 100 Jahren leben? Diese Frage hat der Physiker Michio Kaku den 300 klügsten Köpfen aus Wissenschaft und Forschung gestellt. Die Antworten sind atemberaubend.

Nein, die Welt wird nicht untergehen. Sie wird sich verändern. Dramatisch verändern. Auf Weltuntergangsszenarien, die uns im warmen Wohnzimmer kalte Schauer über den Rücken laufen lassen, verzichtet Michio Kaku in seinem Buch „Die Physik der Zukunft“.

Im Gegenteil, der Star-Physiker und Bestsellerautor präsentiert sich als Optimist und glaubt fest daran, dass in 100 Jahren viel mehr Menschen viel besser leben als heute, und dass uns Wissenschaft und Forschung Wege in eine großartige, aufregende, wunderschöne Zukunft weisen können.

AUTOS DER ZUKUNFT BRAUCHEN KEINEN FAHRER

1 von 4 Auto oder Roboter? In einer Studie des Deutschen Forschungsinstituts für Künstliche Intelligenz (DFKI) wirken die fahrerlosen Autos der Zukunft aus wie aus einem Science-Fiction-Film.

2 von 4 Erst wenn Menschen keine Fahrzeuge mehr steuern, können die autonom gesteuerten Autos ihre Stärken ausschöpfen...

3 von 4...der Straßenverkehr wird dann voll berechenbar – das bedeutet auch, dass das Autofahren sicherer wird.

4 von 4 Das Auto, das selber fährt: So funktioniert die Technik in einem fahrerlosen Fahrzeug.

Warum sehen die meisten Menschen eher schwarz, wenn es um die Zukunft geht? Bücher über das Ende der Menschheit gibt es wie Sand am Meer. Die Katastrophe lauert an jeder Ecke. Das Klima, die Weltwirtschaft, Handystrahlen, Nanotechnik, das Internet – unser Ende scheint nah. Das menschliche Gehirn ist ein Meister darin, lauernde Gefahren zu entdecken. In allen Ecken und Winkeln wird nach möglichen Bedrohungen gesucht. Mit diesem Erfolgsrezept der Evolution ist der Mensch sehr weit

gekommen. Aber die Fähigkeit, auch gute Nachrichten wahrzunehmen, ist in unserer Spezies nicht sehr ausgeprägt.

Wie Forscher die Zukunft der Menschheit sehen

Für sein ausführliches Szenario auf fast 600 Seiten hat Michio Kaku 300 Forscher in aller Welt befragt, die in den Wissenschaftsgebieten der künstlichen Intelligenz, Raumfahrt, Medizin, Biologie und Nanotechnologie führend sind. Wie sehen sie unsere Zukunft? Wie wird die Welt in 100 Jahren aussehen? Die Antworten sind atemberaubend. Und Kaku ist mit seinem Optimismus nicht allein auf weiter Flur.

Bemannter Science-Fiction-Roboter wird Realität

Kogoro Kurata geht neue Wege in der Roboter-Technologie. Der Künstler entwickelte einen vier Tonnen schweren Roboter, in dem ein Fahrer Platz findet, der das Gerät mit eigenen Bewegungen steuern kann. Die beiden Forscher und Autoren Peter H. Diamandis und Steven Kotler schreiben: „Zum ersten Mal in der Geschichte der Menschheit sind unsere Fähigkeiten heute so groß wie unsere Sehnsüchte und Wünsche. Der technische Fortschritt bietet uns die Möglichkeit, den Lebensstandard jedes Menschen auf der Erde deutlich zu verbessern.“ Ist das Science-Fiction? Ja. Aber im besten Sinne. Jede beschriebene technische Entwicklung ist mit den universell gültigen physikalischen Gesetzen vereinbar. Wir müssen für die folgenden Szenarien keine neue Physik erfinden. Keine neuen Naturkonstanten werden eingeführt, damit die Rechnung am Ende aufgeht und eine schwarze Zahl unter dem Strich steht.

Welche Vorhersagen eintraten

Kaku hat genau studiert, welche Vorhersagen vor 50, 70 und 100 Jahren gemacht wurden und welche davon eingetroffen sind. Dabei hat er festgestellt, dass immer die Forscher richtig lagen, die bereits bestehende Techniken in die Zukunft verlängert und weitergedacht haben. Immer nach dem Motto: Wo haben wir schon einen Schritt in die richtige Richtung gemacht?

POLIZEIAUTOS DER ZUKUNFT HABEN EINE FERNBEDIENUNG

1 von 3 Streifenwagen der Zukunft: Der Subaru SHARC sieht nicht nur cool aus, er soll auch strenge Emissionsziele erfüllen.

2 von 3 Auch eine Version für die Polizisten in Los Angeles ist angedacht.

3 von 3 Die Drohne könnte in der Zukunft auch der New Yorker Feuerwehr helfen. Wo das Rettungsgerät untergebracht werden soll, kann man auf den Entwürfen allerdings nicht erkennen.

Kaku scheut aber auch nicht davor zurück, immer wieder auf Science-Fiction-Serien wie „Raumschiff Enterprise“ hinzuweisen, deren Schöpfer offenbar häufig auf der richtigen Spur waren, wenn es um Voraussagen für die Zukunft ging. Können Sie sich an den sogenannten „Tricorder“ erinnern? Mit dem piepsenden Diagnosegerät hat „Pille“, der Schiffsarzt der „Enterprise“, berührungslos seine Patienten untersucht. In Zukunft werden wir über ein ähnliches Gerät verfügen, wenn die Forschung so weitermacht. Die gewaltigen Computertomografen werden auf die Größe von Smartphones zusammenschrumpfen und zum wichtigsten Utensil der Alltagsmedizin.

Forscher baut täuschend echten Doppelgänger

Auf den ersten Blick wirken die beiden wie eineiige Zwillinge. Einer ist jedoch ein Mensch-Roboter, der bis in ins kleinste Detail seinem Entwickler, einem Forscher, nachempfunden wurde. Willkommen an Bord der „Enterprise“. Machen wir uns auf die Reise in die Zukunft der Menschheit, die unsere Kinder wahrscheinlich noch erleben werden. Denn laut einer Voraussage der befragten Forscher wird der Mensch seine Lebenszeit in naher Zukunft dramatisch verlängern. Wunderbar, denn in der Welt der Zukunft sind die Aussichten einfach überwältigend.

Ist der Mensch der Zukunft unsterblich?

Zumindest werden wir das Altern in 100 Jahren erheblich verlangsamen können und die unbequemen Auswirkungen nicht mehr so drastisch spüren. Noch optimistischer ist Informatiker Gerald Sussman: „Ich fürchte, dass ich zur letzten Generation gehöre, die noch sterben muss.“ Aber wie kann das möglich sein? Helfen sollen die Wunder der Biotechnologie. Ein wichtiger Schlüssel für diese neuen Möglichkeiten der Medizin ist die Entschlüsselung der menschlichen DNA.

FLUGZEUGE DER ZUKUNFT – GLEITEN STATT DÜSEN

1 von 4 Ein Propeller am Heck des Modells VoltAir sorgt für hohe Schubkraft.

2 von 4 Brennstoffzellen geben der Antares DLR HR3 den nötigen Schub.

3 von 4 Gebogene Tragflächen helfen dem Box Wing Jet beim Spritsparen.

4 von 4 Mit weiten Flügeln segelt die Sugar Volt durch die Luft.

Der Physiker Francis Crick und der Genetiker James Watson lasen im Jahr 1953 als erste Forscher den Code der DNA als Abfolge von Nukleinsäuren. Das Buch des Lebens war aufgeschlagen. Seitdem ging es rasend schnell, und es wird nicht mehr lange dauern, bis jeder Mensch das Buch seines eigenen Lebens auf einer DVD mit sich herumtragen kann. Bereits um das Jahr 2050 kann es dann möglich sein, den eigenen Alterungsprozess aktiv zu steuern. Defekte Gene werden schneller repariert und so das Leben der Zellen verlängert. Helfen kann dabei eine Reduzierung der Kalorienzufuhr, ohne die Nachteile wie Hunger und Lethargie in Kauf zu nehmen. Um unsere Jugend in Zukunft länger zu erhalten, sind fünf Punkte wichtig, an denen derzeit intensiv geforscht wird: 1. Die Züchtung gesunder Organe, die erkrankte Organe ersetzen können. 2. Die Anregung des Selbstheilungsprozesses von erkrankten Zellen. 3. Die gezielte Aktivierung von Genen, die den Alterungsprozess verlangsamen. 4. Ein gesünderer Lebenswandel. 5. Die frühe Erkennung von Krebs. Doch die eigene Natur steht dem Menschen auf dem Weg zur Unsterblichkeit im Wege. Denn dass der Mensch im Laufe der Evolution immer sterblich geblieben ist, hat seinen Grund. Entwicklungsgeschichtlich ist der Tod für die Gemeinschaft von Vorteil. Denn nach ihren fruchtbaren Jahren werden Tiere irgendwann zur Belastung für die Herde. Sie sterben – und verbessern so die Chancen der eigenen Nachkommen zu überleben. Doch eine Neuprogrammierung dieser evolutionären Gegebenheiten und eine dramatische Steigerung der Lebenserwartung scheinen möglich.

Ist das ewige Leben überhaupt wünschenswert?

Wird unsere Erde nicht unter der Last der Menschen zusammenbrechen? Die Forscher haben einige Gegenargumente für dieses populäre Untergangsszenario gefunden: Wahrscheinlich werden die Menschen der Zukunft viel weniger Kinder bekommen. Das ist heute schon in Europa und Japan der Fall. „Das stärkste Verhütungsmittel der Welt ist der Wohlstand“, schreibt Kaku und schätzt, dass die Weltbevölkerung nicht ewig rasant weiter wachsen wird, sondern sich im Jahr 2100 auf dem Niveau von etwa elf Milliarden Menschen stabilisieren wird.

Wohnen im fliegenden Hotel - Aircruises

In schwebenden Hotels um die Welt reisen: Was sich wie Science Fiction anhört, könnte schon bald mit gigantischen Luftschiffen Wirklichkeit werden. Das britische Designbüro Seymourpowell und ein koreanischer Mobilfunkhersteller planen, riesige Luxusoasen ab 2015 auf die Reise zu schicken. Derzeit leben etwa sieben Milliarden Menschen auf der Erde. Auch Bill Gates, Mitbegründer von Microsoft, ist dieser Meinung: „Das Beste, was man tun kann, um das Bevölkerungswachstum zu bremsen, ist, den Gesundheitszustand der betreffenden Menschen zu verbessern. Da, wo die Leute gesünder werden, bekommen sie innerhalb einer halben Generation auch weniger Kinder.“ Die Ernährung der vielen Menschen könnte ebenfalls gesichert sein, wenn wir in Zukunft bereit wären, gentechnisch veränderte Lebensmittel zu akzeptieren. Derzeit wird über die Gentechnik in Lebensmitteln noch erbittert gestritten und aus einer vielversprechenden Technik eine Weltanschauungsfrage gemacht.

Gentechnisch veränderte Lebensmittel

Wahrscheinlich wird sich die Gentechnik am Ende trotzdem durchsetzen. Genauer gesagt, sie hat sich schon durchgesetzt. Genetisch modifizierte Organismen sind die am schnellsten wachsende neue Technologie in der Landwirtschaft. Auf 38 Prozent aller Landflächen der Erde werden derzeit Lebensmittel angebaut. In den 60er-Jahren hätten wir für dieselbe Menge Nahrung noch 80 Prozent der Erdoberfläche gebraucht. Wir lernen dazu. Und das immer schneller. Ein Professor für Gesundheitswesen an der Columbia University in New York hat noch eine Lösung für Ernährungsprobleme parat: vertikale Farmen in Form von Wolkenkratzern. Die Studenten von Dickson Despommier haben ausgerechnet, dass 150 vertikale Farmen, die als Hydrokulturen betrieben werden, ausreichen, um New York City mit Nahrung zu versorgen. Parabolspiegel versorgen die Pflanzen mit Sonnenlicht, nachts übernehmen Wärmelampen. Fast drei Viertel des Endpreises von Nahrungsmitteln entstehen durch Lagerung, Transport und Versand. Der Kopfsalat aus vertikalen Farmen könnte sich seine Reisekosten sparen. In Japan werden bereits „Pflanzenfabriken“ betrieben, in denen die Angestellten bis zu 20 Mal im Jahr Salat ernten. Auch in Schweden, China und Singapur wird an solchen Anbaubetriebe gearbeitet.

Jeder Tag beginnt mit einem Gesundheitscheck

Ein ganz normaler Tag in der Zukunft beginnt mit einem automatischen Gesundheitscheck: Schon beim Zähneputzen im Bad wird der menschliche Körper von Sensoren gescannt. Vielleicht direkt vom Hightech-Badezimmerspiegel. Besonders das Gen p53 wird dabei genau unter die Lupe genommen. Denn fast an der Hälfte aller häufigen Krebsarten ist eine Mutation an diesem Gen beteiligt. Sollte es Hinweise auf Krebs geben, werden sofort Nanopartikel in den Körper injiziert, die die Krebszellen direkt ausschalten. Nach der Morgentoilette erhalten Sie in Zukunft direkt detaillierte Informationen über Ihren Gesundheitszustand. Sollte ein Organ erkrankt sein, wird direkt ein neues bestellt, gezüchtet aus Ihren

eigenen Zellen. Der Mediziner ist ein intelligentes Computerprogramm, das jede Krankheit diagnostizieren kann. Besser als jeder Arzt aus Fleisch und Blut. Wenn Sie wollen, können Sie jederzeit direkt mit ihm sprechen. Er wird einfach als Hologramm in Ihre Wohnung projiziert. Nur bei unerklärlichen Phänomenen wird ein „echter“ Arzt direkt mit seinem Patienten kommunizieren. „Direkt“ heißt in diesem Fall: per Videotelefon. Für die perfekte medizinische Versorgung der Zukunft wird die Stammzellenforschung besonders wichtig sein. Denn Stammzellen haben die Fähigkeit, sich in jeden Zelltyp des menschlichen Körpers zu verwandeln. Sehr viele Krankheiten werden durch ihren Einsatz heilbar. Auch so komplizierte Krankheitsbilder wie Krebs im frühen Stadium und Rückenmarksverletzungen.

Forscher lassen Fingerspitzen nachwachsen

Stephen Badylak von der University of Pittsburgh ist es gelungen, mit der Hilfe von Stammzellen Fingerspitzen nachwachsen zu lassen, die abgeschnitten waren. Ein Zentimeter Gewebe und der Fingernagel konnten bereits regeneriert werden. Sein nächstes Ziel ist es, ein ganzes menschliches Glied nachwachsen zu lassen. Er hat sich lange und intensiv mit Eidechsen beschäftigt, bei denen ein verlorener Schwanz nachwächst. Anthony Atala ist Gewebeforscher an der Wake Forest University und schon einen Schritt weiter: „Die Zahl der Patienten, die auf der Warteliste für Organtransplantation stehen, hat sich in den vergangenen zehn Jahren verdoppelt. Die Anzahl der Transplantationen blieb gleich. Wir konnten bisher bereits menschliche Ohren, Finger, Harnröhren und Herzklappen im Labor züchten.“ Sein nächstes Projekt ist das Züchten einer Niere. Sie ist eines der kompliziertesten menschlichen Organe. Er hofft dabei auf eine Technik, die gerade dramatische Vorschnitte macht: das 3-D-Druckverfahren. Es ist ein alter Menschheitstraum, alle Krankheiten und das Alter zu besiegen. So ganz und endgültig wird das wahrscheinlich nie gelingen. Dafür ist der Gegner zu schlau und mächtig. Wir leben in einem Meer von Bakterien und Viren, die sich rasend schnell verändern. Und auf diese Veränderungen müssen wir uns immer wieder einstellen. Bis heute haben wir es trotz großer Bemühungen noch nicht einmal geschafft, das Rhinovirus zu besiegen. Der Schnupfen wird uns wohl für alle Zeiten verfolgen.

Die Zukunft der Energie

Fossile Brennstoffe gehen zu Ende. Irgendwann. Das steht fest. Viele Weltuntergangsszenarien haben mit diesem misslichen Umstand zu tun. Auch wenn gerade in den USA sehr erfolgreich neue Methoden zum Abbau immer neuer Reserven angewendet werden. Aber trotzdem sind die Aussichten nicht so schlecht, wie manche vermuten. Denn es gibt Alternativen. „Das Steinzeitalter endete nicht, weil es keine Steine mehr gab. Und das Ölzeitalter wird enden, lange bevor der Welt das Öl ausgeht“, sagt James Canton, Leiter der in San Francisco ansässigen Denkfabrik Institute for Global Futures. Aber wo versteckt sich diese Energie der Zukunft? Am Himmel! In den Sternen! In diesem Jahrhundert werden wir die Energie der Sterne anzapfen, schreibt Kaku, also die der Sonne zum Beispiel. Eine andere Hoffnung ist drastische Energieeinsparung. Durch Magnetismus etwa werden Autos, Züge und Skateboards in Zukunft reibungslos durch die Luft gleiten. Der Energieverbrauch würde drastisch sinken. Der Verbrauch von fossilen Brennstoffen verändert gerade unser Klima. Über das Ausmaß und die Gefährlichkeit streiten die Experten. Die Gefahren sieht auch Kaku, weil diese Methode der Energiegewinnung derzeit immer noch die günstigste ist. Besonders tief gelegene Gebiete wie das Mekongdelta in Vietnam, das Gangesdelta in Bangladesch oder das Nildelta sind durch den Anstieg des Meeresspiegels gefährdet. Doch Kaku sieht auch hier einen Ausweg: Mitte des Jahrhunderts sollten wir dank einer Kombination aus Kernfusion, Sonnenenergie und erneuerbaren Energien die Erwärmung stoppen können.

Die Zukunft der Menschheit wird fantastisch.

Aufgaben zum Text:

1. Schlagen Sie im Wörterbuch die Bedeutung der folgenden Wörter nach:

untergehen, Schauer, der Star-Physiker, fahrerlos, Science-Fiction-Film, berechenbar, lauern, Handstrahlen, Spezies, Naturkonstante, Emissionsziel, Tricorder, piepsend, Entschlüsselung, DNA, Schub, Spritsparen, Flügel, Nukleinsäure, Alterungsprozess, Gen, Kalorienzufuhr, Herde, Nachkommen, Gegebenheit, Untergangsszenario, Verhütungsmittel, Heck, schwebend, Weltanschauungsfrage, Endpreis, Lagerung, Versand, Farm, Anbaubetrieb, drastisch, Krebsart, Nanopartikel, injizieren, Rückenmarksverletzung, Gewebe, Eidechse, Harnröhren und Herzklappen, züchten, 3-D-Druckverfahren, Rhinovirus, ansässig, Denkfabrik,

3. Beachten Sie die Rechtschreibung:

Handystrahlen, Nanotechnik, Evolution, Szenario, Smartphon, Hydrokultur, Morgentoilette,
Mekongdelta in Vietnam, das Gangesdelta in Bangladesch oder das Nildelta.

4. Schreiben Sie aus dem Text alle Verben mit trennbaren Präfixen heraus; setzen Sie die Verben in den Infinitiv; verwenden Sie diese Verben in einer Äußerung im Präsens.

5. Schreiben Sie folgende Sätze im Passiv um:

- a). Im Gegenteil, der Star-Physiker und Bestsellerautor präsentiert sich als Optimist und glaubt fest daran, dass in 100 Jahren viel mehr Menschen viel besser leben als heute, und dass uns Wissenschaft und Forschung Wege in eine großartige, aufregende, wunderschöne Zukunft weisen können.
- b). So funktioniert die Technik in einem fahrerlosen Fahrzeug.
- c). Bücher über das Ende der Menschheit gibt es wie Sand am Meer.
- d). Zum ersten Mal in der Geschichte der Menschheit sind unsere Fähigkeiten heute so groß wie unsere Sehnsüchte und Wünsche.
- e). Der technische Fortschritt bietet uns die Möglichkeit, den Lebensstandard jedes Menschen auf der Erde deutlich zu verbessern.
- f). Die Züchtung gesunder Organe, die erkrankte Organe ersetzen können.
- g). Doch die eigene Natur steht dem Menschen auf dem Weg zur Unsterblichkeit im Wege.
- h). Denn dass der Mensch im Laufe der Evolution immer sterblich geblieben ist, hat seinen Grund. Entwicklungsgeschichtlich ist der Tod für die Gemeinschaft von Vorteil.

6. Formulieren Sie Fragen zu den fettgedruckten Wortverbindungen:

- a). Viele Weltuntergangsszenarien haben **mit diesem misslichen Umstand** zu tun.
- b). **Durch Magnetismus** etwa werden Autos, Züge und Skateboards in Zukunft reibungslos **durch die Luft** gleiten.
- c). Der Energieverbrauch **würde** drastisch **sinken**.
- d). Der Verbrauch **von fossilen Brennstoffen** verändert gerade unser Klima.
- e). **Über das Ausmaß** und die Gefährlichkeit streiten die Experten.
- f). Mitte des Jahrhunderts sollten wir dank einer Kombination **aus Kernfusion**, Sonnenenergie und erneuerbaren Energien die Erwärmung stoppen können.

7. Stellen Sie weitere 7-10 Fragen zum Inhalt des Textes.

8. Gebrauchen Sie die Verben in Klammern im Perfekt:

- a). Ein ganz normaler Tag in der Zukunft beginnt mit einem automatischen Gesundheitscheck:
- b). Schon beim Zähneputzen im Bad wird der menschliche Körper von Sensoren gescannt.
- d). Denn fast an der Hälfte aller häufigen Krebsarten ist eine Mutation an diesem Gen beteiligt.
- e). Der Mediziner ist ein intelligentes Computerprogramm, das jede Krankheit diagnostizieren kann.
- f). „Direkt“ heißt in diesem Fall: per Videotelefon.
- g). Denn Stammzellen haben die Fähigkeit, sich in jeden Zelltyp des menschlichen Körpers zu verwandeln.

9. Übersetzen Sie folgende Sätze ins Deutsche:

Кожному з нас хотілося б хоч на мить уявити, яким буде його життя через кілька десятків років. В інтернеті все ще популярними є сервіси відправлення листів собі у майбутнє, і коли такий меседж через кілька місяців чи років приходить на пошту, то іноді неможливо повірити у те, що це писав ти. На початку жовтня весь світ святкує день літніх людей, показуючи, що активне, веселе та насичене життя не закінчується після виходу на пенсію. «Таблоїд Волині» теж вирішив у цікавий спосіб долучитися до святкування, і запропонував кільком відомим волинянам написати того самого листа собі у далеке майбутнє, уявивши, як тоді виглядатиме світ і вони у ньому. Зрештою, багато хто говорить, що думки і слова мають дивовижну здатність матеріалізуватися.

10. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Text 14.

Магія кольору в нашому житті

Значення різних кольорів залежить від традицій тієї або іншої країни, які до того ж сильно міняються з часом. Але вплив тих або інших кольорів на психіку, зовнішність і навіть долю людини науково доведено багатьма дослідженнями. Саме тому так важливо уміти вибрати «свій» колір в одязі, інтер'єрі, а також в певній ситуації. Адже за допомогою кольору можливо навіть впливати на оточуючих людей!

Чорний - це колір влади і сили, що викликає повагу. Він постійно в моді, в основному через те, що чорний колір зорOVO робить фігуру стрункішою. І хоча чорний колір в одязі часто вважається елегантним і стильним, він також може пригнічувати настрій оточуючих. А той, хто його носить, часто здається навколишнім недружнім і навіть злим. Недаремно більшість кіношних і мультяшних лиходіїв одягнені саме в чорний колір. Чорний володіє властивістю обважнювати інші кольори, пригнічувати їх природні вібрації.

Білий колір символізує невинність і чистоту. Невипадково це традиційний колір для наречених в багатьох країнах. І не дарма в білій саван одягаються померлих - як би для того, щоб людина пішла в інший світ чистим і звільненим від гріхів. Ви коли-небудь замислювалися над тим, чому лікарі і медсестри одягнені в білі халати, незважаючи на те, що при лікуванні хворих підтримка чистоти халата не так легко? Теж для того, щоб підкреслити чистоту і стерильність лікарні. Одягайте білий, якщо вам потрібно підкреслити чистоту своїх помислів.

Червоний колір - найбільш інтенсивний колір в емоційному плані. Він сприяє прискоренню серцебиття і частішання дихання. Можливо, тому він вважається кольором любові і пристрасті. Психологами відмічено, що схильність до червоного кольору мають пристрастні і сміливі люди, яким якраз не вистачає любові або уваги. Червона одяг привертає увагу і робить її носія помітним і значущим в очах решти людей, підкреслює його активну життєву позицію. Але разом з тим і помітно «обважнює» фігуру, а також може викликати неусвідомлену агресію з боку оточуючих. Машина червоного кольору - улюблена мішень для грабіжників.

Рожевий - найромантичніший колір і один з самих заспокійливих і розслаблюючих. Шанувальники рожевого - по-справжньому миролюбні, тонкі і чутливі люди з ніжним серцем. У США і Європі в спортивних клубах роздягальні для команд супротивника часто фарбують саме в рожевий колір, щоб суперники відчули занепад енергії. Одягайте рожевий, щоб підкреслити свою пасивну позицію, наприклад, якщо хочете, щоб на вас не поклали яку-небудь відповідальність або щоб ваш чоловік відчував бажання оберігати і захищати вас.

Коричневий колір - колір нудьги і старості. В інтер'єрах привносить відтінок елегантної, але консервативної старизни. В одязі символізує скупку на емоції особистість, можливо, з неприємним характером. На оточуючих може надавати відразливе вплив.

Сірий - «невидимий» колір. Він не несе майже ніякої інформації і не робить якого-небудь сильного впливу на психіку. Якщо хочете стати «непомітною», надягніть сіре.

Синій і блакитний - кольори неба і моря. Може бути, тому вони такі популярні. Їх дія протилежна дії червоного кольору. Спокійний синій колір спонукає організм виробляти заспокійливі хімічні речовини, тому він часто використовується в інтер'єрі спальень. Але синій - це також холодний і депресивний колір, і надлишок синього не рекомендується. Зате дуже ефективно, наприклад, надягати синій костюм на співбесіду під час вступу на роботу або навчання, тому що цей колір символізує лояльність, консерватизм і прихильність своїм ідеалам. Доведено, що люди найбільш активні і працелюбні в приміщеннях, забарвлених в сині і блакитні кольори. Дослідження також показали, що в тренажерних залах синього кольору атлети і важкоатлети здатні підняти більшу вагу, а бігуни пробігають більші дистанції, ніж зазвичай.

Зелений - найбільш популярний у декораторів колір, оскільки символізує природу і саме життя. Це найбільш легкий колір для очей, його надлишок не впливає негативно на психіку, і він навіть здатний покращувати зір! Це заспокійливий і освіжаючий колір, що надає нові життєві сили і стимулюючий захисні сили організму. Саме тому більшість лікарень забарвлені зсередини в зелений колір (шкода, що часто найбільш мерзенного відтінку!). Або, наприклад, людей, що чекають ефіру на телебаченні, як правило поміщають в кімнату саме із зеленим інтер'єром, щоб заспокоїти хвилювання.

Жовтий - підбадьорливий колір сонця. Привертає увагу навіть більше, ніж червоний або оранжевий. І хоча він вважається оптимістичним кольором, не все так безхмарно. За сприйняттям це найважчий для очей колір, і його надлишок пригнічує діє на психіку. Доведено, що в жовтому

інтер'єрі люди частіше дратуються, а діти плачуть. Тому не поспішайте фарбувати дитячу цілком в жовтий колір! Хоча в помірних кількостях жовтий може розвивати розумові і артистичні здібності.

Фіолетовий - це заспокійливий, гармонійний колір з елементами духовного споглядання і містики. Він символізує перехід однієї якості в іншу. Якщо вам потрібно різко поміняти життєву ситуацію, то фіолетовий - точно ваш колір.

Aufgaben zum Text:

1. *Beantworten Sie die Fragen:*

- Welche Farbe ist Ihre Lieblingsfarbe?
- Warum gerade diese Farbe?
- Wie beeinflussen die verschiedenen Farben unser Leben?

2. *Wie verstehen Sie folgende Begriffe?*

- Blaumachen
- Gelb vor Neid werden
- Bei Nacht sind alle Katzen grau
- Dasselbe in Grün
- Grün und gelb werden
- Der rote Faden
- Rot wie ein Krebs
- Das schwarze Schaf
- Der weisse Tod
- Ein weisser Fleck auf der Landkarte
- Die braune Pest

3. *Bilden Sie die Sätze mit obengenannten Begriffen*

4. *Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.*

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Text 1. *Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.*

Майбутнє України

Питання майбутнього України завжди турбують, а інколи лякають, громадян нашої держави. Але ці проблеми постійно необхідно обговорювати, тому, що нашому населенню постійно не вистачає впевненості у завтрашньому дні. Ця невпевненість породжується невизначеністю статусу держави, політична еліта перебуває у стані постійної невизначеності яким же чином потрібно будувати майбутню Українську державу.

Проблемою України в усі історичні періоди був вплив сусідніх держав на її політику, адже ми знаходимося на геополітичному розломі між двома цивілізаціями західною та східною, і ці дві цивілізації постійно нав'язують нам певні стандарти розвитку. Внаслідок такого впливу втрачаються перспективи до власного самовизначення шляху розвитку держави. На мою думку майбутнє України повинно бути визначене самими громадянами, в країні без сильного громадянського суспільства не може бути гарного майбутнього. Тільки громадяни мають визначати своїми активними діями куди слід рухатися державі, вони повинні бути засобом впливу на політичну еліту в країні якій вони делегують виключне право представляти інтереси держави на світовому рівні. На жаль сьогоднішні реалії не обіцяють великих перспектив для нашої держави, відбувається застій у розвитку суспільства викликаний розчаруваннями після Революції Гідності. Для того щоб нам отримати гарантії для світлого майбутнього нашої держави необхідно щоб населення, кожен громадянин зрозумів свою важливість для держави, а політичні еліти діяли не лише в своїх інтересах а й у інтересах населення. У майбутньому саме народ повинен стати

основною рушійною силою, яка повинна дати поштовх до становлення сильної Української держави.

В Україні майбутнього нам необхідно ніколи не озиратися на свою трагічну історичну спадщину, а спиратися лише на позитивні моменти які були у нашій історії, тому, що історичні трагедії завжди згубно діють на самовизначення будь-якої нації. Переосмислення у майбутньому людських цінностей стане двигуном прогресу українського народу, а українська цивілізаційна модель повинна стати новою провідною цивілізацією в світі, яка буде диктувати свої принципи та нав'язувати свої цінності іншим країнам. У майбутньому Україна стане новим економічним лідером у світі. Для здійснення таких грандіозних планів нам не потрібно в першу чергу кидати всі ресурси на модернізацію провідних галузей економіки які зараз є в державі. Навпаки двигуном економічного розвитку у світі майбутнього повинні стати наукові дослідження та наукові відкриття які будуть направлені на розробку та впровадження у промисловість набагато якісніших та ефективніших засобів виробництва. Необхідно вкладати кошти в освіту та науку, як це роблять провідні країни світу, в кінцевому результаті відбувається прорив у розробках різних засобів виробництва або галузі медицини тощо. Потрібно показати всьому світу які насправді в нашій державі існують багатства не лише природні а людські, наукові, інтелектуальні чи духовні.

Без сильної економіки неможливо побудувати сильної держави. Важливим фактором у майбутньому має стати якісно нове переосмислення економічних процесів у державі. Нам потрібно зробити так щоб держава виходячи на світовий ринок реалізовувала не сировину а готовий продукт. Для цього потрібно зробити декілька кроків: побудувати регіональні промислові підприємства середнього та малого масштабів для їх ефективної роботи це призведе до збільшення робочих місць; для побудови цих підприємств необхідні будуть будівельні матеріали, тобто відбудеться стимулювання розвитку іншої галузі економіки яка відповідає за виробництво засобів виробництва, така практика називається взаємо стимулювання галузей економіки. В майбутньому шляхом наукових досліджень необхідно показати що сільськогосподарська галузь в Україні не є дотаційною та екстенсивною за своїм характером. Шляхом досліджень необхідно вивести цю галузь у нову якісну площину, іншими словами зробити цю галузь інтенсивною(ефективною), що в свою чергу призведе до розширення економічних зв'язків України з іншими державами світу, які захочуть використати досвід нашої держави. Також у майбутньому не потрібно модернізувати неефективні зараз галузі економі, набагато простіше, вигідніше та ефективніше замінити їх новими інноваційними технологіями які стануть можливими завдяки достатньому фінансовому забезпеченню науково-дослідної галузі, яка займатиметься питаннями розробки та впровадження цих технологій в економіку. Основою економіки будь-якої держави з ринковою економікою є малий та середній бізнес. В майбутньому нам необхідно розвивати саме малий та середній бізнес, адже великі енерго- та ресурснозатратні підприємства неефективні, а малі регіональні будуть набагато якісні та кількісно більшими а таким чином зможуть давати більше податків, продукції та вивести конкуренцію на новий якісний а не кількісний рівень. Економіка країни не може розвиватися в країні де йде війна, цей стереотип потрібно забути назавжди. Так безперечно зараз в Україні йде неоголошена війна з Росією, в той же час ми модернізуємо оборонну промисловість, яка для економіки України завжди було однією з найбільших статей доходу до бюджету. Саме ця модернізація та оптимізація виробництва у майбутньому повинна стати рушійною силою розвитку України, адже історичний досвід показує що в усі часи відбуваються різні військові конфлікти, ми можемо легально та офіційно укладати контракти на постачання зброї різним світовим державам, адже навіть зараз велика кількість арабських та азійських держав виявляють бажання мати у своїй державі зброю яку виробляє наша держава.

Інтелект завжди був рушійною силою прогресу, в майбутньому українці мають стати інтелектуальною нацією, яка стане рушійною силою загальносвітового процесу. Для цього необхідно накопичити інтелектуальні, матеріальні та людські ресурси. Проблемою є страх влади перед інтелектуальною частиною населення, адже такі люди в майбутньому стануть кращими представниками суспільства і потіснять політичну еліту з правлячих позицій. Тому в майбутньому країною повинні керувати інтелектуали а не просто політики чи публічні люди. Нашій державі в майбутньому потрібно переосмислити принципи державного управління, перейти у нову якісну площину, створити складнішу систему побудови держави, адже простими речами не досягнеш світлого майбутнього.

Text 2. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Umweltfreundliche Kernfusion wird ab 2030 Wirklichkeit

Die Energie, die bei einer Kernfusion frei wird, ist gewaltig – und nicht zu verwechseln mit der Kernspaltung, die wir in Deutschland gerade abgeschafft haben. Der Treibstoff für die Fusion ist Wasser. Ein Viertelliter davon enthält genauso viel Energie wie 500.000 Barrel Petroleum. Durch Kernfusion wird das gesamte Universum mit Energie versorgt. Wasserstoffgas wird unter gewaltigem Druck erhitzt, bis die Atomkerne miteinander verschmelzen. Diese Naturgewalt lässt auch die Sterne strahlen. Bis heute ist es immer nur bei der Ankündigung dieser sagenhaften Technik geblieben. Kaku geht davon aus, dass im Jahr 2030 endlich die Zeit dafür gekommen ist. Fusionsreaktoren werden entstehen, die umweltfreundlich betrieben werden können, weil kaum Abfall entsteht und es nicht die Gefahr einer Kernschmelze gibt. „Wir wissen inzwischen, dass eine Fusion funktioniert. Die Frage ist nur, ob sie sich rechnet“, sagt David E. Baldwin von General Atomics, der einen der größten Reaktoren beaufsichtigt. Doch das scheint nur eine Frage der Zeit zu sein. Forscher des Deutschen Luft- und Raumfahrtzentrums haben ausgerechnet, dass der Energieverbrauch der Welt für alle Zeiten gedeckt wäre, wenn wir es schaffen würden, die Energie der Sonnenstrahlung anzuzapfen, die die Wüste in Nordafrika jeden Tag abbekommt. Afrika wäre auf einen Schlag größter Energieexporteur der Welt. Die Leistung von Fotovoltaik-Anlagen, die aus Sonne Strom machen können, nimmt immer schneller zu. Die Kosten sinken durch bessere Herstellungstechniken. Vielleicht haben Sie keine Lust, Ihr Hausdach mit hässlichen Sonnenkollektoren zu verschandeln. Dann gibt es wahrscheinlich schon bald eine Lösung. „Statt dass Sie Ihr ganzes Dach zur Fotovoltaik-Zelle umbauen müssen, genügen in Zukunft kleine Antennen, die die Photonen anziehen“, sagt Dr. Michael Strand, Leiter eines Forschungsteams. Vielleicht werden aus unseren Fenstern und Hauswänden Sonnenkollektoren, die auch aus künstlichem Licht Strom machen können.

Magnetautos gleiten widerstandslos über den Boden

In fernerer Zukunft liegt das Zeitalter des Magnetismus. Der größte Teil unserer Energie wird heute lediglich dazu verwendet, Reibungskräfte zu überwinden. Reibung zwischen Straßenbelag und Rädern, zwischen Karosserie und Luft. Bei Magnetautos wäre das anders. Einmal angeschoben, gleiten sie widerstandslos über den Boden, wenn auch der Luftwiderstand bleibt.

Lösungen für diese Technik liefert die Supraleitung. Die Kosten dafür sinken gerade rasant, und man muss die Umgebung nicht mehr so stark kühlen wie noch vor ein paar Jahren. Mit Supraleitungen könnten wir sehr starke, permanente Magnetfelder erzeugen. Im Labor kann man damit bereits Gegenstände zum Schweben bringen. Auf Youtube gibt es hübsche Videos zu diesem Thema. Bis zum „Hoverboard“ aus dem Film „Zurück in die Zukunft“, einem Skateboard, das scheinbar schwerelos durch die Luft gleitet, ist es also nicht mehr so weit, wie wir annehmen. Zum Ende des Jahrhunderts könnte unsere Energie schließlich aus dem All kommen. Satelliten sollen in der Umlaufbahn die Sonnenstrahlung auffangen, bündeln und dann auf die Erde schicken. Schon jetzt spricht technisch nichts gegen diese Technik. Nur die hohen Kosten, um Satelliten in die Umlaufbahn zu bringen. „Die Solarenergieproduktion im Weltraum könnte eine wichtige alternative Energiequelle sein, wenn fossile Brennstoffe verschwinden“, meint Kensuke Kanekiyo vom Institut für Energiewirtschaft, das im Auftrag der japanischen Regierung forscht. Für diese Pläne braucht es allerdings eine neue Generation von wirtschaftlichen Trägerraketen, die die Kosten senken. Der Mensch ist in Zukunft also nicht auf fossile Brennstoffe angewiesen. Die größte Energiequelle leuchtet jede Nacht am Sternenhimmel über uns. Wir müssen nur noch lernen, sie anzuzapfen.

Die Zukunft der Roboter und Computer

Das Tempo der modernen Welt wird vom Tempo der Computer bestimmt. Und deren Geschwindigkeit nimmt stetig zu. Die Rechenkapazität von Computern verdoppelt sich etwa alle 18 Monate. Computerspielkonsolen besitzen heute mehr Rechenleistung als die Großrechner in vergangenen Jahrzehnten. Ein Smartphone verfügt über mehr Leistung als die Nasa im Jahr der Mondlandung 1969. In Zukunft werden wir von Computern umzingelt sein. Sie sehen allerdings anders aus oder sind überhaupt nicht mehr als Computer zu erkennen. In jedem Gegenstand, jeder Wand, jeder Tapete, in allem, was uns umgibt wird sich ein rechnender Chip befinden, der mit dem Internet verbunden ist. Unsere Umgebung wird intelligent. Ein Raum wird bemerken, wenn Sie ihn betreten, und er wird dafür sorgen, dass an den richtigen Stellen das Licht angeht und eine vernünftige Temperatur herrscht. Computer gehen in unserer Umgebung auf und werden unsichtbar und lautlos unsere Befehle ausführen, weil wir sie mit unseren Gedanken steuern. Auch Autos werden intelligent. Sie fahren, vom Computer gelenkt, ohne Lenkrad und

Fahrer zu ihrem Ziel. Die Insassen können sich entspannen, sich unterhalten oder einen Film schauen. Unfälle und Staus gehören der Vergangenheit an. GPS-Systeme und Radar sorgen für freie Fahrt und lenken sicherer durch den Verkehr der Zukunft, als es ein Mensch jemals könnte.

Das Telefon wird durch Telepräsenz ersetzt

Unsere Gesprächspartner erscheinen als 3-D-Hologramme, die mit uns an einem Tisch oder auf dem Sofa sitzen. Zum Glück gibt es einen Universalübersetzer, der dafür sorgt, dass Sie sich mit Menschen aus aller Welt unterhalten können. Am Ende dieser rasanten Entwicklung wird der menschliche Geist in der Lage sein, Objekte in der Umgebung zu beherrschen, und der Computer wird in jeder Millisekunde unsere Wünsche lesen können – noch bevor sie uns bewusst werden. Wir erschaffen uns in jedem Moment unseres Lebens eine individuelle Umwelt. Eine Mischung aus virtueller und realer Welt. Objekte tragen neben einem Chip einen winzigen Supraleiter in sich, der magnetische Pulse erzeugt. Dadurch lassen sich Dinge allein mit der Kraft unserer Gedanken durch den Raum bewegen. Auch Roboter und Avatare. Die Intelligenz von Robotern und Maschinen nimmt stetig zu. Eine menschliche Gestalt werden sie wohl nicht annehmen. Ihre Form verändert sich je nach Aufgabe, weil sie aus Modulen bestehen, die sich in immer neuen Formen zusammensetzen. So können sie verschiedenste Aufgaben für die Menschen erledigen. Sie reparieren die Infrastruktur der Städte. Rohrsysteme, Leitungen, Straßen und Brücken. Sie werden als Chirurg, Koch oder Musiker eingesetzt. Überall, wo größte Präzision gefragt ist. In Japan gibt es jetzt schon einen Roboterkoch, der Fast-Food-Gerichte zubereiten kann, und einen Roboter, der sehr gut Flöte spielt.

Simulation des menschlichen Gehirns

Das menschliche Gehirn ist im Gegensatz zum Computer unendlich langsam. Aber es kann Dinge, die dem Computern schwerfallen: Es behandelt viele Probleme gleichzeitig, es kann sehr schnell Muster erkennen, und es lernt ununterbrochen. Trotzdem sind die führenden Forscher auf diesem Gebiet sicher, dass Mitte des Jahrhunderts genügend Rechenleistung zur Verfügung steht, um das menschliche Gehirn zu simulieren. Bis jetzt haben wir allerdings noch nicht einmal vollständig verstanden, wie der Mensch denkt. Wir wissen nicht, wie ein Wurm funktioniert, obwohl die Lage sämtlicher Neuronen in seinem Nervensystem kartographiert ist. Auch auf die Frage, wann Computer eine Art Bewusstsein entwickeln könnten, gibt es keine Antwort oder Vorhersage. Bis jetzt ist noch nicht einmal geklärt, was Bewusstsein eigentlich ist. Ein paar Dinge gehören wohl dazu: detailliertes Wahrnehmen der Umwelt, Selbstwahrnehmung, lautlos mit sich selber sprechen, Interaktion und vorausschauendes Handeln. In diesen Disziplinen sind Computer bis heute eher schlecht. Ist es trotzdem denkbar, dass wir gerade an unserem Nachfolger in der Evolutionskette basteln? Werden uns die Computer überflügeln und irgendwann intelligenter als der Mensch sein? Wird am Ende die Erde zu einem gigantischen Supercomputer, weil die Maschinen die Macht übernehmen? Es gibt Forscher, die sich so ein Szenario ernsthaft vorstellen können. Danach werden unsere Computer am Ende ins All hinausziehen und andere Planeten, Sterne und Galaxien in Supercomputer verwandeln.

Computer, weit über menschlicher Leistungsfähigkeit

Prominenter Vertreter dieser eher abstrakt erscheinenden Idee ist der bekannte Unternehmer, Erfinder und Bestseller-Autor Ray Kurzweil. Ein Mann, der nicht gerade als Spinner gilt und quasi nebenbei den Synthesizer erfunden hat. Kurzweil meint, dass bereits im Jahr 2045 intelligente Computer sich selbst reproduzieren und die menschliche Leistungsfähigkeit weit übertreffen werden. Mit ihrem unstillbaren Appetit nach immer mehr Energie verschlingen sie irgendwann alles und beeinflussen die Geschichte des Universums. Er nennt das „Singularität“. Inzwischen wurde eine Universität im kalifornischen Silicon Valley gegründet, die sich mit genau dieser Frage auseinandersetzt. Eine andere Denkrichtung geht davon aus, dass der Mensch mit der Maschine verschmelzen wird. Unser Gehirn verbessert durch eine zusätzliche Schicht von Neuronen seine Leistungsfähigkeit. Ein erster matter Abglanz dieser Technik ist eine Brille, die uns Daten, Zahlen, den richtigen Weg und eine Gesichtserkennung direkt auf die Netzhaut projizieren kann. Dazu kommen elektronische Bauteile, die dem menschlichen Körper übernatürliche Fähigkeiten verleihen. Vielleicht entledigen wir uns irgendwann komplett unserer plumpen Körper, und der menschliche Geist wird zu einem Computerprogramm, das man auf verschiedene Maschinen herunterladen kann.

Die Zukunft der Dinge

Was unterscheidet den Menschen von den meisten Tieren? Unter anderem, dass der Mensch alle Arten von Werkzeugen benutzt. Durch Pfeil und Bogen, später die Beherrschung von Schusswaffen, konnten immer mehr Menschen mit Nahrung versorgt werden. Die Hütten aus Lehm und Stroh wurden mit der Metall-Herstellung von größeren, solideren Gebäuden abgelöst. Bereits jetzt steht uns das mächtigste Werkzeug zur Verfügung, das Menschen jemals besessen haben. Wir sind in der Lage,

einzelne Atome, also den Grundbaustoff aller Dinge, die uns umgeben, zu manipulieren. So ist heute etwa die Produktion von Materialien denkbar, von denen wir bisher nur geträumt haben: Sie werden immer leichter, stärker, können mit neuen elektrischen und magnetischen Eigenschaften ausgestattet werden. Per Rasterelektronenmikroskop lassen sich einzelne Atome beobachten und manipulieren. Noch vor wenigen Jahren erschien es ausgeschlossen, jemals ein Atom beobachten zu können. Jetzt können wir sogar mit ihnen spielen. Bei IBM in San Jose basteln Wissenschaftler aus einzelnen Atomen primitive Maschinen. Mit einer mikroskopischen Pinzette ist es möglich, ein einzelnes Atom an eine andere Stelle zu bewegen und zum Beispiel den Schriftzug IBM zu bauen.

Nanotechnologie eröffnet fantastische Möglichkeiten

Auch die US-Regierung glaubt an die Nanotechnologie in fast allen Bereichen der Wirtschaft und hat im Jahr 2009 1,5 Milliarden Dollar für die Forschung zur Verfügung gestellt. Wenn man Kaku folgt, hat sie gute Gründe dafür: „Mithilfe der Nanotechnologie ließe sich vielleicht bis Ende des Jahrhunderts eine Maschine bauen, die alles aus fast nichts schaffen kann.“ In der Medizin gäbe es für Nanogeräte sicherlich sinnvollere Einsatzgebiete. Moleküle, die aus Nanopartikeln bestehen, könnten Antikrebsmedikamente im menschlichen Körper an den Einsatzort bringen. So ließen sich die Nebenwirkungen der Chemotherapie, die auch gesunde Zellen angreift, eingrenzen. Nanopartikel würden von normalen Blutzellen abprallen und nicht in sie eindringen, weil sie zu groß dafür sind. Krebszellen weisen große, unregelmäßige Poren auf. Eine perfekte Angriffsfläche. Dort würden die Partikel gezielt die Wirkstoffe freisetzen. Eine weitere medizinische Einsatzvariante ist das sogenannte „Nanoauto“, an dem jetzt schon geforscht wird. Ziel ist es, die Chirurgie komplett abzuschaffen. Reparaturarbeiten werden durch diese Nanoautos direkt im menschlichen Körper erledigt. Sie werden von Magneten durch unseren Blutstrom direkt zum erkrankten Organ gelenkt und führen hier operative Eingriffe aus. Forscher bei Intel arbeiten daran, die Gestalt der Dinge auf Knopfdruck zu verändern. Computerchips in der Größe eines Sandkorns richten sich durch elektrische Ladungen aus und nehmen so unterschiedlichste Gestalt an. Wenn Ihnen ihr Handy zu groß für ihre Jackentasche ist, verkleinert es sich. Oder es entfaltet sich zu einem Bildschirm, auf dem Sie einen Film anschauen können. Schon jetzt denken Autodesigner darüber nach, wie man aus einem familienfreundlichen Kombi per Schalter ein Sportcoupé für das Wochenende machen kann.

Eine Software verändert die Gestalt von Möbel

Am Ende dieser Entwicklung steht die programmierbare Materie. Software bestimmt die Gestalt der Dinge. Unsere Umgebung wird die gewünschte Form annehmen, bevor wir darüber nachdenken, weil ein Computer unsere Gedanken liest und die Ausrichtung der Materie bestimmt. Wenn ein Möbelstück nicht mehr gefällt oder die Waschmaschine nicht mehr funktioniert, laden Sie eine neue Software herunter, die die Materie zu einem neuen, besseren Gerät programmiert. Kaku glaubt, dass man in Zukunft sogar ganze Häuser und Städte auf Knopfdruck entstehen lassen kann. Man muss nur noch die Lage festlegen und die Fundamente vorbereiten. Besonders mutige Forscher halten es für möglich, dass Ende des Jahrhunderts eine universelle Maschine entsteht, die sie „Replikator“ genannt haben. Der „Replikator“ setzt alle denkbaren Produkte aus einzelnen Atomen und Molekülen zusammen. Dazu braucht es Nanoroboter, die sich selber reproduzieren können. Klingt unglaublich, kommt aber in der Natur vor. Die Darmbakterien des Menschen reproduzieren sich innerhalb von zehn Stunden selbst. Die Nanoroboter müssen dann Moleküle identifizieren und an bestimmten Stellen platzieren. Und dafür ordnen sie eine astronomische Anzahl von Atomen nach einem Masterplan neu an. Diese Nanobots sind derzeit noch nicht in Sichtweite. Und es gibt natürlich Forscher, die energisch bestreiten, dass es diese Universalmaschinen jemals geben kann. Aber denken Sie an die Kraft des exponentiellen Wachstums. Und die mächtige Idee, dass wir in Zukunft alle Materie per Gedankenkraft beherrschen, wird dafür sorgen, dass wir vielleicht viel schneller eine Art „Replikator“ entwickeln können, als wir heute glauben.

Die Zukunft der Menschheit

Wohin gehen wir? Was ist das Ziel dieser Entwicklungen? Kaku ist sich sicher: All diese technischen Neuerungen führen die Menschheit auf den Weg in eine planetarische Zivilisation. Das heißt, dass wir auf unserem Planeten zusammenrücken. Wir werden uns ähnlicher. Wohlstand wird gleichmäßiger verteilt sein, Ländergrenzen lösen sich langsam auf. Das Internet ist ein mächtiger Beschleuniger dieser Entwicklung zu einer planetaren Zivilisation. Wir können uns zum ersten Mal in der Geschichte der Menschheit in Echtzeit rund um den Erdball austauschen. Per Twitter unterhält man sich über alle Grenzen hinweg in jeder Sekunde. Ideen werden per Link in Lichtgeschwindigkeit ausgetauscht, verbessert und umgesetzt. Als planetare Sprachen nutzen wir jetzt schon Englisch und Chinesisch. In der Wirtschaft sprechen wir von der Globalisierung – leider häufig nur im negativen Sinn. Kein Land kann es sich mehr erlauben, seine Wirtschaft isoliert zu betrachten und zu betreiben. Innerhalb einer Generation

ist ein planetares Wirtschaftssystem entstanden. Rund um den Erdball wächst eine internationale Mittelschicht. Auch die Menschen in China, Indien wollen so leben, wie sie es in vielen Filmen gesehen haben. Mit Doppelgarage, einer heißen Dusche, Flachbildfernseher im gemütlichen Wohnzimmer und Coffee to go auf dem Weg zur Arbeit. Ihr Ziel ist der Wohlstand, den wir in weiten Teilen Europas und Amerikas schon erreicht haben. Und sie sind auf einem guten Weg, dieses Ziel zu erreichen. Andere Länder werden folgen. Die Kultur ist heute schon global. Junge Leute in Moskau, Berlin, New York und Tokio hören die gleiche Musik, kleiden sich ähnlich, konsumieren das gleiche Essen und sehen die gleichen Filme. Nachrichten, Sportereignisse, Umweltprobleme, Tourismus und Krankheiten sind längst globale Erscheinungen.

Am Ende könnte eine Weltregierung herrschen

Kriegführung wird immer schwieriger. Die Menschen haben heute mehr zu verlieren, die Familien sind kleiner und Nationalstaaten werden schwächer. Die Macht verlagert sich weg von National- und hin zu Zentralregierungen. In Europa ist diese Entwicklung in vollem Gange. Und wie man sieht, ist das kein einfacher Schritt. Aber gemeinsame Währung, Sprache und Kultur machen ihn unausweichlich. Am Ende dieser gesellschaftlichen Evolution kann schließlich so etwas wie eine Weltregierung stehen. Auch wenn Terroristen, religiöse Fundamentalisten oder Diktatoren etwas dagegen haben. Diese Entfaltung kann sich sogar noch beschleunigen, wenn wir im All auf intelligentes Leben stoßen. Und dafür gibt es einige Hinweise. Kaku geht davon aus, dass wir noch in diesem Jahrhundert auf Grund der rasanten technischen Entwicklung eine fortgeschrittene Zivilisation im All entdecken. Eine direkte Kommunikation wäre wegen der gigantischen Entfernung allerdings unmöglich. Dafür ist dann auch die Kriegführung nicht ganz einfach. Wieder keine Chance für Weltuntergangspropheten. Unsere Zivilisation lässt sich sehr gut anhand des Energieverbrauchs beschreiben. Der Mensch lebte Jahrtausende durch die Kraft seiner zwei Hände. Es war die meiste Zeit der Menschheit ein kurzes und brutales Leben. Das Ende der Eiszeit vor 10.000 Jahren ermöglichte endlich die Landwirtschaft mit Rindern und Pferden. Dadurch gab es genug Energie für die Ernährung von mehr Menschen und die Gründung von Dörfern und Städten. Vor 300 Jahren erlebte der Mensch die industrielle Revolution. Maschinen lieferten noch mehr Energie. Zukünftige Generationen werden die Energie der Sonne, der Sterne und schließlich der gesamten Galaxie nutzen.

Internet als größter Wissensspeicher aller Zeiten

Heute entstehen Reichtum und Wohlstand aus Information. Davon gibt es derzeit mehr, als wir verarbeiten können. Schon bald wird der Speicherplatz nicht mehr ausreichen, um all die Daten zu verarbeiten, die wir in nie da gewesener Menge weltweit produzieren. Der Zugang zum Internet ist mittlerweile für fast jeden erschwinglich. In Afrika wächst die Flächenabdeckung von drahtlosen Netzen exponentiell. Noch in diesem Jahr werden 70 Prozent der Fläche versorgt sein. Und bis Ende des Jahres ist der größte Teil der Menschheit an das Internet angeschlossen und damit an das universelle Kommunikationsnetz und den größten Wissensspeicher aller Zeiten. Diese Vernetzung kann ein Schlüssel für all die Entwicklungen sein, die Kaku in seinem Buch nachzeichnet. Eines lässt sich allerdings nicht technisch herstellen: menschliche Vernunft. Die müssen die Menschen zum Gelingen einer besseren Zukunft selbst beitragen. Was meinen Sie? Glauben Sie, dass aus den Szenarien des Michio Kaku irgendwann Wirklichkeit wird? Wird alles genau so eintreffen, wie er es in seinen Büchern entworfen hat? Vielleicht ist das im Detail gar nicht so entscheidend. Der Autor und Wissenschaftler zeigt uns verschiedene Wege in die Zukunft auf, die die Menschheit zur Abwechslung mal nicht unwillkürlich in die Katastrophe führen müssen. Damit trifft er allerdings auf eine Gesellschaft, in der es in vielen Milieus zum guten Ton gehört, sich eher technik- und fortschrittskritisch zu geben. Wenn in Deutschland drei Minuten über das Internet diskutiert wird, ist man leider häufig schon beim Datenschutz oder Facebook-Mobbing angelangt. Eine sachliche Gesprächsrunde über Vorteile der Gentechnik bei der Produktion von Lebensmitteln scheint in Deutschland ausgeschlossen. Kürzlich vermeldete die saarländische Landesregierung den Beitritt des Landes zum „Europäischen Netzwerk gentechnikfreier Regionen“. Die Landesregierung will gemeinsam mit anderen „eine Strategie entwickeln, damit das Saarland auch in Zukunft eine gentechnikfreie Anbauregion bleibt“. Auch die Länder Thüringen, Nordrhein-Westfalen, Schleswig-Holstein und Baden-Württemberg haben sich dem Netzwerk angeschlossen. Ist das noch begründete Vorsicht oder schon Technologiefeindlichkeit? Eine Entscheidung gegen Gentechnik bedeutet auch, dass man unausgesprochen die Verknappung von Lebensmitteln hinnimmt. Das wird in dieser sehr emotional geführten Diskussion gern verschwiegen. Nahrung gibt es offenbar genug – zumindest in Deutschland. Aber viele deutsche Wissenschaftsinstitutionen wie die Deutsche Forschungsgemeinschaft oder die Fraunhofer-Gesellschaft haben sich mehrfach und nachdrücklich für die Nutzung von Gentechnik ausgesprochen. Bisher gibt es keine bessere Lösung, um die Erde mit ihren vielen Menschen

zu ernähren. Kaku ist nicht nur Wissenschaftler. Er ist auch ein trickreicher Sachbuchautor. Er hat ein paar ziemlich gute Aussichten für uns parat, und das verkauft sich ziemlich gut. Für viele Zeitgenossen mag das vielleicht der eine oder andere Löffel Optimismus zu viel sein. Aber er versammelt in seinem Buch „Die Physik der Zukunft“ ein paar sehr gute Gründe für seine zuversichtliche Grundhaltung. Es tut gut, einem Wissenschaftler zuzuhören, der fest davon überzeugt ist, dass der Mensch mit seinem Instrumentarium in der Lage ist, die übermenschlichen Probleme zu lösen. Wir Menschen haben nichts anderes als unser Gehirn, unsere Vernunft und die Wissenschaft. Aber das ist schon eine ganze Menge.

Text 3. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Стан навколишнього природного середовища в Україні

Україна через високий рівень концентрації промислового виробництва та сільського господарства, внаслідок використання природних ресурсів протягом десятиріч перетворилася в одну з найнебезпечніших в екологічному відношенні країн. Нинішня екологічна ситуація в Україні характеризується як глибока еколого-економічна криза, котра зумовлена закономірностями функціонування адміністративно-командної економіки колишнього СРСР. Нарощування продуктивних сил здійснювалося практично без врахування екологічних наслідків, панував відомчий, споживацький підхід до розміщення нових виробництв. Було допущено серйозних помилок в організації комплексного використання природних ресурсів, недостатня увага приділялася управлінню охороною природи та контролю якості природного навколишнього середовища. Україні притаманні такі екологічні проблеми, як кислотні дощі, транскордонне забруднення, руйнування озонового шару, потепління клімату, накопичення відходів, особливо токсичних та радіаційних, зниження біологічного різноманіття. Аварія на Чорнобильській атомній електростанції 1986 року з її величезними медико-біологічними наслідками спричинила в Україні ситуацію, що наближається до рівня глобальної екологічної катастрофи. Протягом останніх років у стані здоров'я населення намітився ряд негативних тенденцій, певною мірою пов'язаних з незадовільними екологічними обставинами. В Україні з 1991 року відсутній природний приріст населення, а тривалість життя на 6 років нижча, ніж у розвинутих країнах.

Глибоке занепокоєння викликає стан природних ресурсів. Як відомо, капітал складається з трьох компонентів; природно-ресурсного, фізичного і людського. Природно-ресурсний потенціал (ПРП) — це сукупність усіх можливостей, засобів, джерел, що можуть бути мобілізовані, використані для досягнення поставленої мети. Ресурси — це джерела, передумови отримання необхідних для людей матеріальних і духовних благ, які можна реалізувати за існуючих технологічних і соціально-економічних відносин. Розрізняють матеріальні, трудові, природні, фінансові та інші види ресурсів. Із загального обсягу ПРП України 44,4 % припадає на земельні ресурси, 28,3 — мінеральні, 13,1 — водні, 9,5 — рекреаційні, 4,2 — лісові, 0,5 % — на біологічні ресурси.

Природні ресурси класифікують як за їх місцем у природних системах, так і за особливостями господарського використання. За останнім показником їх поділяють на ресурси для виробничої і невиробничої сфер, локальні (місцеві), національні (державні), глобальні (світові); вивчені, виявлені та прогнозовані. Згідно із зробленими у 80-ті роки підрахунками, Україна, займаючи 3 % території колишнього Радянського Союзу, володіла 13 % його ПРП. Земельні ресурси. Земля — основний ресурс сільськогосподарського виробництва. Водночас вона забезпечує умови для функціонування всіх інших галузей народного господарства. Земельні ресурси універсальні. Адже на основі їх використання формується близько 95 % загального обсягу продовольчого фонду і дві третини товарів споживання. Частка земельних ресурсів у складі продуктивних сил країни перевищує 40 %. Важливим показником земельних ресурсів є забезпеченість населення орними землями. Загалом на одного жителя України припадає 0,65 га. За областями ці показники різні. Площа України становить 0,5 % загальної площі поверхні суші. Україна займає 6 % європейського субконтиненту. На одного жителя припадає 1,2 км².

Географічне положення України надзвичайно вигідне. Вона розташована на перехресті шляхів із Європи в Азію і з Північної Європи в Південну. Україна входить до шести країн світу з найбільшою площею оброблюваних земель (США — 190 млн га, Індія — 160, Росія — 130, Канада — 46, Казахстан — 36, Україна — 34 млн га). За забезпеченістю ріллею в розрахунку на одного жителя Україна має один з найвищих показників. Якщо у Великій Британії цей показник становить 0,12 га, в Європі — 0,26, у світі — 0,29, то в Україні — 0,78 га. Особливість земельних

ресурсів полягає в тому, що верхній тонкий шар землі — ґрунт — має природну родючість і здатен забезпечувати рослини компонентами, необхідними для їхнього життя. Світовий досвід переконує, що при розумному використанні землі її родючість не погіршується. Ефективне використання ґрунтів є основним фактором виробництва продуктів харчування і поліпшення економічного стану населення країни. Ґрунтовий покрив відіграє важливу екологічну роль у підтриманні складного механізму функціонування біосфери. Особливістю земельних ресурсів є також те, що їх не можна замінити іншими ресурсами, вони мають використовуватись лише там, де розміщуються. Отже, земельні ресурси — це територіальні ресурси. За експертними оцінками, при раціональній структурі землекористування і відповідному науковому та ресурсному забезпеченні Україна здатна виробляти продуктів харчування на 140—146 млн осіб. У 1990 р. частка України у світових обсягах виробництва становила 20 %. За обсягами вирощування пшениці вона посідала сьоме місце (після Китаю, США, Індії, Росії, Франції та Канади), жита і ячменю — п'яте, картоплі — четверте, за вирощуванням цукрових буряків — Друге (після Франції). Землю завжди називали годувальницею, бережливе ставлення до неї зумовлене багатьма морально-етичними нормами. Ґрунти — не лише джерело поживних речовин для рослин, середовище проживання деяких тварин; це унікальне природне утворення, до складу якого входять мінерали, пегрегнілі залишки рослин, коріння, мікроорганізми і тварини. До складу ґрунтів входять також вода і гази. Будь-який вплив на ґрунти позначається на всій природі і, навпаки, зміни природних умов зумовлюють значні зміни ґрунтів.

Тісний зв'язок живих організмів з неживими складовими ґрунтів дає підставу вважати ґрунти особливим природним утворенням, перехідним між живим і неживим. На процес ґрунтоутворення істотно впливають клімат, рослинність і рельєф. Тому в кожній біокліматичній зоні наявні свої ґрунти. Внаслідок інтенсифікації господарської діяльності людини дедалі більша частина території суші трансформується в антропогенні ландшафти, тобто територіальні комплекси, істотно змінені людиною. Антропогенні ландшафти займають близько 40 % площі суші. До них віднесено також сільськогосподарські ландшафти — пасовища, рілля, сади, плантації, сіяні луки, які становлять 34 % території світу. Землі промислового та міського призначення (зокрема й наземні комунікації, розробки мінерально-сировинних ресурсів) становлять 12 % території. Площа суші, на якій розміщений антропогенний бедленд (землі, що зазнають ерозії, засолення, заболочування), становить 3 %. Сільськогосподарський ландшафт, або, як його ще називають, агроландшафт, серед усіх видів ландшафтів посідає особливе місце. Це пов'язано з тим, що він забезпечує виробництво понад 90 % продуктів харчування і за площею є найбільшим серед усіх антропогенних систем. Від стану і продуктивності цієї системи залежить добробут населення. До речі, у світі агроландшафти займають понад 4 млрд га, з яких рілля становить 37,5 %. В одній і тій самій природній зоні на різних формах рельєфу різним є і рослинний світ, і ґрунтові води розміщуються на різній глибині. Це зумовлює різноманіття ґрунтів навіть в одній природній зоні. В лісостеповій зоні ґрунти дерново-підзолисті, в заболочених низинах — торф'яно-глеєві, в долинах — дерново-лугові. Переважають в Україні родючі чорноземи, темно-сірі лісові та лугові ґрунти (становлять 2/3 території). Втративши за роки експлуатації від 20 до 50 % гумусу, чорноземи продовжують залишатись найбільш родючими і цінними землями. Усього на території нашої держави налічується близько 650 видів ґрунтів, а загальна кількість ґрунтових відмін становить кілька тисяч. Зокрема, на території Прикарпаття переважають кислі, дерново-підзолисті, глеєві та суглинкові ґрунти. На Поліссі переважають дерново-підзолисті ґрунти (до 70 % території). Обробляється тут близько третини загальної території. Для використання ґрунтів у сільському господарстві важливим є поєднання їх з кліматичними умовами. Найбільш сприятливе таке поєднання в лісостеповій зоні (займає майже 30 % території), особливо там, де переважають типові чорноземи та сірі опідзолені ґрунти. Найродючіші землі — чорноземи — характеризуються наявністю високого біопродуктивного потенціалу. Вони зосереджені в центральній частині України, зокрема на Волино-Подільській та Придніпровській височинах, на лівобережжі Дніпра. Однак через неналежне відновлення потужність родючого шару українського чорнозему, відомого своєю природною родючістю, останнім часом зменшується. На півдні України, на території, що прилягає до Чорного та Азовського морів, поширені темно-каштанові, рідше — каштанові ґрунти. У степовій частині зустрічаються також солонці та солончаки. Ґрунти відіграють важливу роль у житті суспільства, біосфери. Вони "видихують" в атмосферу вуглекислий газ, обсяги якого в кілька разів перевищують обсяги цього газу, що їх виділяють усі підприємства світу разом. Цей газ поглинається рослинами і використовується у процесі утворення нового рослинного покриву, листя.

Незважаючи на те, що ґрунти в Україні загалом характеризуються високою природною родючістю, а при належному веденні землеробства забезпечують отримання високих і стабільних урожаїв, вони потребують правильного, раціонального використання, що на практиці зустрічається рідко. Не всі ґрунти нині використовуються в сільськогосподарському виробництві. У світі ріллепридатні ґрунти становлять 32 млн км² (це близько 22 % суші планети, не покритої льодовиками), а обробляється лише 15 млн км² (11 % суші). Однак це не означає, що нині існує реальна можливість розширити цю площу. Адже чимала площа земель перебуває під об'єктами несільськогосподарського призначення (під дорогами, лініями зв'язку, об'єктами промислових підприємств, рекреаційної сфери тощо). Лише для внутрішньогосподарського будівництва, інших невикористаних потреб займається 5—7 % загальної площі продуктивних земель. Великі площі продуктивних земель втрачаються також унаслідок природних процесів (ерозії ґрунтів, дефляції (видування), засолення тощо).

В Україні нормативи відведення земельних ділянок для потреб промисловості, транспорту, енергетики в 2,6—2,7 рази перевищують нормативи, прийняті в країнах Західної Європи. Великі площі зайняті відходами виробництва, відвальними породами. У 1997 р. обліковано понад 166 тис. відпрацьованих у процесі розробки, переробки і проведення геологорозвідувальних робіт покладів рудних і нерудних копалин. У зонах впливу водосховищ підтопленню до 500 тис. га сільськогосподарських земель. А всього недостатньо ефективно використовується 2,4 млн га земель, що перебувають під водою. Інтенсивність використання земель у різних регіонах, як свідчать розрахунки академіка Л. Новаковського, різні. За останні три десятиліття площа ріллі з розрахунку на одного жителя зменшилась майже на третину. До проблеми розширення площі під ріллею фахівці радять підходити зважено. Адже не лише вирубування лісів" а навіть розорювання чагарникових ландшафтів веде до ерозії ґрунтів. Нині у США вирощується половина світового експортного зерна. У цій країні великі обсяги виробництва, як і висока продуктивність праці, досягаються головним чином завдяки високому рівню механізації землеробства. У США 3,4 млн сільськогосподарських працівників обробляють 600 млн га — площу, що дорівнює землеробським площам чотирьох країн — Китаю, Індії, Пакистану і Бангладеш.

Text 4. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Blick in die Zukunft – Warum wir unseren Gefühlen trauen sollten

Eine neue Studie kommt zu einem faszinierenden Ergebnis: Wer hohes Vertrauen in seine Gefühle hat, kann die Zukunft präziser vorhersagen als jemand, der seinen Gefühlen nicht traut – egal ob es um Politik, Finanzen, Sport oder das Wetter geht.

Wann ist die Kälte endlich vorbei? Wie wird der kommende Sommer? Und wer gewinnt die nächsten US-Präsidentschaftswahlen? So unterschiedlich diese Fragen sind – eines haben sie gemeinsam: Noch kann sie niemand mit 100-prozentiger Sicherheit beantworten. Die Zukunft hat leider die Angewohnheit, schwer vorhersehbar zu sein. Einerseits ist das ja auch gut. Seien wir ehrlich: Viele Situationen würden ihren Reiz verlieren, wenn wir den Ausgang schon genau wüssten. Ein Rendezvous wäre nur noch halb so spannend, Fußballspiele auch, Aktiengeschäfte sowieso. Andererseits würden wir die Spannung manchmal liebend gerne gegen Gewissheit eintauschen. Und deshalb geht von der Fähigkeit, in die Zukunft zu blicken, immer noch eine enorme Faszination aus. Mittlerweile jedoch hat sich das Feld der Propheten enorm professionalisiert. Meteorologen wollen das Wetter vorhersagen, Analysten die Börsenkurse, Meinungsforscher die Wahlen. Meist greifen sie dafür auf statistische Modelle oder Umfragen zurück. Solche Methoden stehen Otto Normalverbraucher natürlich nicht zur Verfügung. Aber ist das überhaupt notwendig? Oder anders gefragt: Gibt es eine Methode, seine eigene Vorhersagekraft zu stärken? Ja, behaupten zumindest drei US-Forscher um Michel Tuan Pham, Marketingprofessor an der Columbia Universität, in einer neuen noch unveröffentlichten Studie.

Aus dem Bauch heraus

Inzwischen wissen Psychologen, dass wir uns bei Einschätzungen und Entscheidungen vor allem von unseren Gefühlen leiten lassen – etwa wenn wir etwas kaufen, unser Leben einschätzen oder ein bestimmtes Risiko bewerten sollen. Manchmal sind solche Entscheidungen aus dem Bauch heraus gut, manchmal nicht. Pham und Co. haben herausgefunden: Unsere Emotionen spielen nicht nur bei solchen Alltagsentscheidungen eine Rolle – sondern auch, wenn wir die Zukunft vorhersagen sollen. Mehr noch: Bestimmte Gefühle tragen dazu bei, unseren Blick in die Glaskugel zu schärfen. In acht Experimenten sollten insgesamt 1288 Personen verschiedene Situationen prognostizieren. Mal wurden 229 Personen sechs Monate vor der eigentlichen Entscheidung gefragt, ob die Demokraten in den USA eher Hillary

Clinton oder Barack Obama für die Präsidentschaftswahlen nominieren würden. Mal sollten 171 Personen vier Tage vorher den Erfolg verschiedener Kinofilme vorhersagen. In anderen Versuchen ging es um das Wetter, die US-Börsenkurse oder die College-Footballmeisterschaft. Im linken Bild sehen Sie die Ergebnisse. Die blauen Säulen zeigen den Anteil richtiger Prognosen von Gruppe A, die roten diejenigen von Gruppe B. Fällt Ihnen etwas auf? Gruppe A schlug sich in allen Versuchen besser – mal nur geringfügig, mal ganz erheblich. Rechnet man alle Versuche zusammen, waren die Vorhersagen von Gruppe A um mehr als 50 Prozent genauer als die Prognosen von Gruppe B. Waren die Teilnehmer von Gruppe A Verwandte von Nostradamus? Hatten Sie übernatürliche Fähigkeiten? Waren Sie Hobby-Hellseher? Nichts dergleichen. Die Erklärung für die genaueren Prognosen der einen Gruppe ist so simpel wie faszinierend.

Kleine Manipulation, große Wirkung

Der Clou an der Sache: Den meisten Menschen fallen sofort zwei solcher Erlebnisse ein. Die Konsequenz: Unterbewusst gehen sie davon aus, dass sie ihrem Gefühl trauen können. Aber an zehn gute Bauchentscheidungen erinnert sich spontan kaum jemand – und so denkt er: Meinen Gefühlen kann ich nicht trauen. Diese kleine, aber feine Manipulation wirkte sich erheblich auf die Prognosen aus: Wer seinen Gefühlen traute, traf präzisere Vorhersagen als jemand, der seinem Instinkt skeptisch gegenüberstand. Pham nennt dieses Phänomen „emotional oracle effect“, was so viel heißt wie „emotionaler Orakel-Effekt“. Demnach können unsere Gefühle offenbar dazu beitragen, bessere Vorhersagen zu treffen: „Emotionen sind mehr als subjektive und unvollständige Informationen“, sagt Pham, „sondern sie umfassen all unser bewusstes und unbewusstes Wissen.“ Daten und Fakten einerseits, aber auch Erfahrungen und Erlebnisse andererseits. „Die Zukunft muss gar nicht so schwer zu entziffern sein“, resümiert Pham, „wenn wir lernen, unseren Gefühlen zu trauen.“

Text 5. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Майбутнє мого міста залежить і від мене

Місто – це просто поселення людей, неважливо, чи мегаполіс це, чи тихе містечко – це всього-на-всього сірбудинки, фабрики, тролейбусні маршрути... Має місто гучну назву, яка відома на всю країну, або просто екрпкою на карті – воно ніщо без людей. Місто не можна відокремити від своїх жителів. Хіба не так? Хіба нежителі славлять ім'я міста, хіба не людям місто зобов'язане успіхами, хіба не люди творять його історію?

Моє рідне місто... Мій біль і радість, горе і надія... Ми, проклинаючи наші зарплати і пенсії, закидали містопачками від сигарет і банками з-під пива, порізали сидіння трамваїв. Лаючи на кожному кроці політику уряду, ми не помічаємо, що в автобусах нашого міста давно вже звучить не українська і навіть не російська мова, а добірний мат. Ми, діти нашого міста, не хочемо помічати, як стогне, задихається під тяжкістю закордонних сумок Центральний ринок, як від достатку комерційних кіосків і рекламних щитів всі вулиці міста стали однаково безбарвними і втратили свою красу та індивідуальність. І місто поникнуло, потухнули його очі... Але я не хочу критикувати керівництво міста, по-перше, тому, що від моєї критики мало що зміниться (принаймні, мені так здається); а по-друге, ми всі щось критикуємо, але натомість не пропонуємо нічого нового. Я лише хочу залишити на цих білих листах свої чорні сльози, докричатися до мешканців мого міста, розтопити лід в серцях тих людей, від яких залежить доля міста. Не дивлячись ні на що, я люблю своє місто і горджуся ним. Але в тому, що відбулося з нашим містом, багато в чому винуваті ми самі. Я упевнений, в наших силах побудувати місто нашої мрії. Так, мабуть, моє місто не схоже ні на одне з інших міст України, воно відрізняється своєю світлою душею. Душею, яку складають його жителі, тобто ми. Що ні говори, а наше місто для багатьох з нас є рідним, найближчим будинком. Тут багато хто з нас народився, зробили перший крок, зустріли веселе і безтурботне дитинство, пішли в школу, знайшли вірних друзів, зустріли першу любов. Багато хто з нас не жаліє, що зробили такий вибір.

Наше місто – наш будинок, і обов'язок кожного з нас – піклуватися про нього. Саме ми повинні зробити все для того, щоб не погасити вогні нашого міста. Ми відповідаємо за його майбутнє. Якщо не ми, то хто? Майбутнє нашого міста в наших руках, і ми повинні зробити його гідним не тільки для нас і наших дітей, але й для інших людей, майбутніх поколінь. Я думаю, що всі мрії повинні збуватися. І найзаповітнішою мрією для мене залишається моє місто. Я б хотів бачити його дуже красивим не тільки в святкові дні, але й в будні. Адже кожній людині було б

приємнішим бачити своє місто чистим і акуратним. А ще мені б дуже хотілося, щоб у нас проводилися якомога більше веселих і цікавих свят, які змогли б привернути увагу не тільки молодого покоління, але й принести щастя нашим пенсіонерам і людям літнього віку. Я думаю, що це швидко стане не мрією, а втілиться в реальне життя і наше життя здаватиметься не таким похмурим і сумним, як зараз. Я горджуся своїм містом, адже для мене не байдуже майбутнє мого міста, від якого залежить майбутнє не тільки нашого міста, але і кожного з нас.

Напевно, кожна людина вважає, що її місто або село, де він народився і живе, – якнайкращий куточок землі. Це і зрозуміло, адже це місце – єдине, неповторне, воно виростило тебе на своїх долонях, збагатило своєю красою, подарувало друзів. Ти його частинка, його син і надія. Місто мого дитинства... Ти – моя батьківщина, ти найдорожче, що є у людини. Воно прекрасне та неповторне.

Сьогодні я ще дитина. А майбутнє дітей залежить від дня сьогоднішнього. Пройде час – і життя мого містазалежатиме і від мене, і від таких, як я. Це саме нам піклуватися про наше місто через декілька років, і набудувати його майбутнє. Якщо кожен житель нашого містечка хоч трошки любитиме його, то він стане ще красивішим.

Поки ми лише навчаємося, здобуємо життєвий досвід, та віра в нас живе.

Text 6. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Statistik der erneuerbaren Energien

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Renewable_energy_statistics/de-column-onehttp://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Renewable_energy_statistics/de-searchInput

Erneuerbare Energiequellen sind z. B. Windkraft, (thermische, fotovoltaische und konzentrierte) Sonnenenergie, hydroelektrische Energie, Gezeitenkraft, geothermische Energie, Biomasse und die erneuerbaren Bestandteile von Abfällen. Die Nutzung erneuerbarer Energien hat viele potenzielle Vorteile, unter anderem führt sie zu einer Reduzierung des Treibhausgasausstoßes und zur Diversifizierung der Energieversorgung. Sie verringert zudem die Abhängigkeit von den Märkten für fossile Brennstoffe (insbesondere Öl und Erdgas). Die zunehmende Bedeutung erneuerbarer Energiequellen kann zusätzliche Arbeitsplätze im Bereich neuer „grüner“ Technologien bringen und sich damit auch positiv auf die Beschäftigung in der EU auswirken.

Primärerzeugung

Die Primärerzeugung erneuerbarer Energien hatte 2013 mit 192 Mio. Tonnen Rohöleinheiten (t RÖE) einen Anteil von 24,3 % an der gesamten Primärenergieerzeugung in der EU-28. Von 2003 bis 2013 nahm die Erzeugung erneuerbarer Energie in der EU-28 um insgesamt 84,4 % und im Jahresdurchschnitt um 6,3 % zu. Biomasse und erneuerbare Abfälle waren 2013 mit einem Anteil von knapp zwei Dritteln (64,2 %) an der primär erzeugten erneuerbaren Energie die wichtigsten Quellen für erneuerbare Energie in der EU-28 (siehe Tabelle 1). Auch Wasserkraft gehörte zu den wichtigsten erneuerbaren Energien (16,6 % der Gesamtmenge). Obwohl auf Wind- und Sonnenenergie mit 10,5 % bzw. 5,5 % der 2013 in der EU-28 erzeugten erneuerbaren Energie nach wie vor nur ein relativ kleiner Anteil entfiel, verzeichnete man hier besonders rasche Zuwächse. Was die übrigen erneuerbaren Energiequellen betrifft, so belief sich der Anteil der geothermischen Energie auf 3,1 % und der durch Gezeiten, Wellen und Ozeane erzeugten Energie auf 0,02 %, wobei Letztere ausschließlich in Frankreich und dem Vereinigten Königreich eine Rolle spielte. Der größte Erzeuger von Energie aus erneuerbaren Quellen in der EU-28 war 2013 Deutschland mit 17,5 % der EU-Gesamtmenge. Italien (12,2 %) und Frankreich (12,0 %) waren die einzigen anderen Mitgliedstaaten mit einem zweistelligen Ergebnis, gefolgt von Spanien (9,1 %) und Schweden (8,7 %). Die Zusammensetzung der erneuerbaren Energiequellen wies in den einzelnen Mitgliedstaaten erhebliche Unterschiede auf, was zum großen Teil mit dem Ressourcenreichtum und den dortigen klimatischen Bedingungen zu erklären ist. Mehr als drei Fünftel der erneuerbaren Energie gewannen beispielsweise Malta (72,6 %) und Zypern (64,1 %) aus Solarkraft, während die eher gebirgigen Länder Kroatien, Österreich und Slowenien mehr als ein Drittel aus Wasserkraft erzeugten. Auf Wasserkraft entfiel auch mehr als ein Drittel der Erzeugung erneuerbarer Energie in der Türkei, in Serbien und in der früheren jugoslawischen Republik Mazedonien; in Montenegro war es mehr als die Hälfte, in Albanien nahezu drei Viertel und in Norwegen wurde ein Spitzenwert von 88,7 % erreicht. In Italien (wo es aktive Vulkane gibt) kam mehr als ein Fünftel (21,3 %)

der erzeugten erneuerbaren Energie aus geothermischen Energiequellen. Die Windkraft hatte in Irland (51,0 %) einen besonders hohen Anteil, aber auch in Dänemark, im Vereinigten Königreich und in Spanien entfiel auf sie mehr als ein Viertel der erzeugten erneuerbaren Energie. Die Erzeugung erneuerbarer Energie stieg in Malta zwischen 2003 und 2013 um durchschnittlich 41,3 % pro Jahr, ihr absoluter Wert blieb jedoch auch weiterhin der bei weitem niedrigste in der EU-28. Im selben Zeitraum wurde in Belgien, Irland, dem Vereinigten Königreich, Deutschland, den Niederlanden und Luxemburg ein jährlicher Anstieg um mehr als 10 % verzeichnet, während Portugal, Finnland und Lettland Zuwachsraten unter 3,0 % meldeten.

Verbrauch

Auf erneuerbare Energiequellen entfiel 2013 ein Anteil von 11,8 % am Bruttoinlandsenergieverbrauch der EU-28 (siehe Tabelle 2). Die relative Bedeutung erneuerbarer Energiequellen für den Bruttoinlandsverbrauch war relativ hoch in Portugal (23,5 %), Dänemark (24,2 %), Finnland (29,2 %) und Österreich (29,6 %). Der Energieverbrauch überstieg 30,0 % in Schweden (34,8 %) und Lettland (36,1 %), aber auch in Albanien (31,0 %), Montenegro (36,9 %) und Norwegen (37,4 %). Die EU strebt für 2020 an, 20 % ihres Endenergieverbrauchs aus erneuerbaren Energiequellen zu decken. Der Beitrag der einzelnen Mitgliedstaaten zur Verwirklichung dieses Ziels wird in nationalen Aktionsplänen (auf Englisch) zur Förderung der erneuerbaren Energien festgelegt. Abbildung 1 zeigt die aktuellen Daten zum Anteil der erneuerbaren Energien am Bruttoendenergieverbrauch und zu den Zielen der einzelnen Länder für 2020. Im Jahr 2013 lag der Anteil erneuerbarer Energie am Bruttoendenergieverbrauch der EU-28 bei 15,0 %. Von allen Mitgliedstaaten verzeichnete Schweden 2013 mit 55,1 % den höchsten Anteil erneuerbarer Energien am Bruttoendenergieverbrauch. Lettland, Finnland und Österreich erzielten jeweils mehr als 30,0 %. Ein Vergleich der Zielwerte mit den neuesten Daten für 2013 zeigt, dass Irland, Frankreich, die Niederlande und das Vereinigte Königreich den Anteil erneuerbarer Energien am Endenergieverbrauch um mindestens 8,0 Prozentpunkte steigern müssen. Schweden, Bulgarien und Estland hingegen haben ihre Vorgaben für 2020 bereits übertroffen, während Litauen sein Ziel erreichte.

Strom

Nach den neuesten Daten für 2013 (siehe Abbildung 2) belief sich in der EU-28 der Anteil des Stroms aus erneuerbaren Energiequellen auf mehr als ein Viertel (25,4 %) des Bruttostromverbrauchs. In Österreich (68,1 %) und Schweden (61,8 %) wurden mindestens drei Fünftel des gesamten verbrauchten Stroms aus erneuerbaren Energiequellen und hier insbesondere aus Wasserkraft und Biomasse erzeugt. Dass die Stromerzeugung aus erneuerbaren Energiequellen zwischen 2003 und 2013 (siehe Abbildung 3) zugenommen hat, ist vor allem auf die gestiegene Bedeutung der erneuerbaren Energiequellen Windkraft, Sonnenenergie und Biomasse zurückzuführen. Zwar lieferte die Wasserkraft auch 2013 den meisten aus erneuerbaren Energien gewonnenen Strom in der EU-28 (45,5 %), die damit erzeugte Menge ist aber innerhalb des vergangenen Jahrzehnts weitgehend gleich geblieben und stieg insgesamt lediglich um 17,9 %. Demgegenüber wurde aus Biomasse (einschließlich erneuerbarer Abfälle) zwischen 2003 und 2013 mehr als dreimal soviel und mit Windkraftanlagen mehr als fünfmal soviel Strom erzeugt. Der relative Anteil von Windkraft und Biomasse an der Gesamtmenge der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien kletterte 2013 auf 26,5 % bzw. 17,8 %. Ausgehend von gerade 0,4 TWh im Jahr 2003 überflügelte die Stromerzeugung aus Sonnenenergie 2008 die Stromerzeugung aus geothermischen Energiequellen und erreichte 2013 einen Wert von 85,3 TWh. In diesem Zehnjahreszeitraum stieg der Anteil der Sonnenenergie an der gesamten Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien von 0,1 % auf 9,6 %. Die durch Gezeiten, Wellen und Ozeane erzeugte Energie machte 2013 in der EU-28 gerade 0,05 % der gesamten Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien aus.

Verkehr

Ende 2008 verständigte sich die EU auf ein Ziel für jeden einzelnen Mitgliedstaat: Bis 2020 sollten mindestens 10 % des gesamten im Verkehrssektor verbrauchten Kraftstoffs aus erneuerbaren Energiequellen (u. a. Biokraftstoffe, Wasserstoff oder „grüner“ Strom) stammen. Der durchschnittliche Anteil der erneuerbaren Energiequellen belief sich 2013 in der EU-28 auf 5,4 %. Die Bandbreite reichte dabei von 16,7 % in Schweden bis hin zu nicht einmal 1,0 % in Portugal, Spanien und Estland.

Datenquellen und Datenverfügbarkeit

Die statistischen Daten in diesem Artikel wurden auf der Grundlage der unter die Verordnung (EG) Nr. 1099/2008 über die Energiestatistik fallenden Statistiken berechnet, Die zuletzt im April 2014 durch die Verordnung (EU) Nr. 431/2014 geändert wurde. Eine konsolidierte Fassung des Rechtsakts ist auf der Eurostat-Website unter Energie Spezieller Bereich verfügbar. Der Anteil der erneuerbaren Energien am Bruttoendenergieverbrauch gilt als ein Schlüsselindikator, mit dem die Fortschritte bei der Umsetzung

der Strategie Europa 2020 für intelligentes, nachhaltiges und integratives Wachstum gemessen werden können. Dieser Indikator kann als Schätzwert (auf Englisch) für die Überprüfung der Umsetzung der Richtlinie 2009/28/EG zur Förderung der Nutzung von Energie aus erneuerbaren Quellen herangezogen werden. Was aber spezielle Technologien im Bereich erneuerbarer Energien betrifft, so ist das statistische System in manchen Ländern noch nicht hinreichend ausgereift, um dieser Richtlinie entsprechen zu können. So wird die für Wärmepumpen eingesetzte Energie aus Umweltwärme in vielen Ländern nicht erfasst. Außerdem soll nach der Richtlinie die Stromerzeugung aus Wasserkraft und aus Windkraft normalisiert werden, um die Auswirkungen wetterbedingter Schwankungen zu glätten. Da die Normalisierung bei Wasserkraft über 15 Jahre hinweg vorzunehmen ist, stehen in Anbetracht der Verfügbarkeit energiestatistischer Daten (für die EU-28, ab 1990) keine langen Zeitreihen für diesen Indikator zur Verfügung. Die in diesem Artikel enthaltenen Statistiken für Energie aus Wasserkraft und aus Windkraft sind daher nicht normalisiert. Der Anteil des Stroms aus erneuerbaren Energiequellen wird definiert als das Verhältnis zwischen dem aus erneuerbaren Energiequellen erzeugten Strom und dem Bruttoinlandsstromverbrauch. Hierunter fällt die Stromerzeugung in Wasserkraftwerken (mit Ausnahme von Pumpspeicherwerken) sowie in Biomasse- und Abfallverbrennungsanlagen, Windkraft- und Solaranlagen und in geothermischen Kraftwerken. Der Anteil der erneuerbaren Energien am Kraftstoffverbrauch des Verkehrssektors errechnet sich auf der Grundlage der Energiestatistik nach der in der Richtlinie 2009/28/EG beschriebenen Methode. Bis 2010 floss der Beitrag aller Biokraftstoffe in die Berechnung dieses Indikators ein. Seit 2011 sind die Daten über Biokraftstoffe im Verkehrssektor auf Biokraftstoffe beschränkt, die den Anforderungen der Richtlinie 2009/28/EG entsprechen (d. h. die Kriterien der Nachhaltigkeit erfüllen).

Die Europäische Kommission hat mehrere Strategien für eine sicherere, nachhaltigere Wirtschaft mit reduzierten CO₂-Emissionen erarbeitet. Durch die Nutzung erneuerbarer Energiequellen lässt sich nicht nur der Klimawandel durch einen geringeren Treibhausgasausstoß bekämpfen. Auch die Energieversorgung wird sicherer, das Energieangebot vielfältiger und die Luftverschmutzung geht zurück. Zudem können auf diese Weise neue Arbeitsplätze in den Bereichen Umwelt und erneuerbare Energien entstehen. Im Dezember 2008 wurde ein Klima- und Energiepaket 2020 verabschiedet. Sie bot zusätzliche Anreize dafür, bis 2020 den Anteil erneuerbarer Energiequellen auf 20 % des gesamten Energieverbrauchs zu steigern, und enthielt einen Aufruf zur Senkung des Energieverbrauchs und der Treibhausgasemissionen um jeweils 20 %. In der Richtlinie 2009/28/EG des Europäischen Parlaments und des Rates zur Förderung der Nutzung von Energie aus erneuerbaren Quellen ist ein Gesamtziel für die EU vorgegeben, wonach der Anteil erneuerbarer Energiequellen am Energieverbrauch bis 2020 auf 20 % und an dem im Verkehrssektor verbrauchten Kraftstoff ebenfalls bis 2020 auf 10 % gesteigert werden soll. Die Richtlinie sieht eine Änderung der rechtlichen Rahmenbedingungen für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien vor. Demnach sollen die Mitgliedstaaten nationale Aktionspläne (auf Englisch) für die künftige Entwicklung der erneuerbaren Energien in ihrem Land ausarbeiten. Sie führt Mechanismen für die Zusammenarbeit ein und stellt Kriterien für die Nachhaltigkeit von Biokraftstoffen auf (und trägt damit Bedenken Rechnung, dass sich die Nutzung von Biokraftstoffen nachteilig auf die Preise pflanzlicher Erzeugnisse, die Versorgung mit Lebensmitteln, den Schutz der Wälder, die biologische Vielfalt und die Wasser- und Bodenressourcen auswirken könnte). Im Juli 2014 wurde ein Bericht über die State of play on the sustainability of solid and gaseous biomass used for electricity, heating and cooling. Am 6. Juni 2012 legte die Europäische Kommission die Mitteilung Erneuerbare Energien: ein wichtiger Faktor auf dem europäischen Energiemarkt] vor, in der sie über 2020 hinaus Perspektiven für die Politik im Bereich der erneuerbaren Energien aufzeigte. Außerdem forderte sie darin auf, auf europäischer Ebene bei der Einführung und Reform von Förderregelungen besser abzustimmen, und rief zur Intensivierung des Handels mit erneuerbaren Energieträgern zwischen den EU-Mitgliedstaaten auf. Im Januar 2014 schlug die Europäische Kommission eine Reihe von Energie- und Klimazielen für 2030 (auf Englisch) vor, um Anreize für private Investitionen in Infrastruktur und CO₂-arme Technologien zu schaffen. Einer der zentralen Vorschläge zielt darauf ab, den Anteil der erneuerbaren Energien bis 2020 auf mindestens 27 % zu erhöhen. Dies gilt als ein notwendiger Schritt zur Einhaltung der für 2050 angestrebten Treibhausgasemissionsziele, die im Fahrplan für den Übergang zu einer wettbewerbsfähigen CO₂-armen Wirtschaft bis 2050 dargelegt werden. Eine der zehn Prioritäten der Europäischen Kommission, die 2014 festgelegt wurden, ist die Energieunion. Eine europäische Energieunion soll die Versorgung mit sicherer, nachhaltiger, bei fairem Wettbewerb erzeugter und bezahlbarer Energie sichern. Im Februar 2015 stellte die Europäische Kommission in einer Mitteilung ihre Pläne für eine Rahmenstrategie für eine krisenfeste

Energieunion mit einer zukunftsorientierten Klimaschutzstrategie vor. In der Mitteilung werden fünf Dimensionen vorgeschlagen, u. a. die Dekarbonisierung der Wirtschaft.

Text 7. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Види нетрадиційної енергетики.

Вітрова енергія. Величезна енергія рухомих повітряних мас. Запаси енергії вітру більш ніж в сто разів перевищують запаси гідроенергії всіх річок планети. Постійно і всюди на землі дмуть вітри - від легкого вітерцю, що несе бажану прохолоду в літню спеку, до могутніх ураганів, що приносять незліченну утрату і руйнування. Завжди неспокійний повітряний океан, на дні якого ми живемо. За оцінками різних авторів, загальний вітроенергетичний потенціал Землі дорівнює 1200 ГВт, однак можливості використання цього виду енергії в різних районах Землі неоднакові. Середньорічна швидкість вітру на висоті 20-30 м над поверхнею Землі повинна бути чималою, щоб потужність повітряного потоку, що проходить через належним чином орієнтований вертикальний перетин, досягала значення, прийняттого для перетворення. Вітроенергетична установка, розташована на майданчику, де середньорічна питома потужність повітряного потоку складає близько $500 \text{ Вт} / \text{м}^2$ (швидкість повітряного потоку при цьому рівна $7 \text{ м} / \text{с}$), може перетворити в електроенергію близько 175 з цих $500 \text{ Вт} / \text{м}^2$. Енергія, що міститься в потоці рухомого повітря, пропорційна кубу швидкості вітру. Однак не вся енергія повітряного потоку може бути використана навіть за допомогою ідеального пристрою. Теоретично коефіцієнт корисного використання (КПД) енергії повітряного потоку може бути рівний $59,3\%$. На практиці, згідно з опублікованими даними, максимальний коефіцієнт корисного використання енергії вітру в рівний приблизно 50% , проте і цей показник досягається не при всіх швидкостях, а тільки при оптимальній швидкості, передбаченій проектом. Крім того, частина енергії повітряного потоку втрачається при перетворенні механічної енергії в електричну, яке здійснюється з ККД зазвичай $75-95\%$. Враховуючи всі ці чинники, питома електрична потужність, що видається реальним вітроенергетичним агрегатом, мабуть, становить $30-40\%$ потужності повітряного потоку за умови, що цей агрегат працює стійко в діапазоні швидкостей, передбачених проектом. Однак іноді вітер має швидкість, що виходить за межі розрахункових швидкостей. Швидкість вітру буває настільки низькою, що вітроагрегат зовсім не може працювати, або настільки високою, що вітроагрегат необхідно зупинити та вжити заходів щодо його захисту від руйнування. Якщо швидкість вітру перевищує номінальну робочу швидкість, частина механічної енергії вітру не використовується, з тим щоб не перевищувати номінальної електричної потужності генератора. Враховуючи ці фактори, питома вироблення електричної енергії протягом року, мабуть, становить $15-30\%$ енергії вітру, або навіть менше, залежно від місця розташування і параметрів вітроагрегата. Новітні дослідження направлені переважно на отримання електричної енергії з енергії вітру. Прагнення використання енергії привело до появи на світло безлічі агрегатів. Деякі з них досягають десятків метрів у висоту, і, як вважають, з часом вони могли б утворити справжню електричну мережу. Малі вітроелектричні агрегати призначені для постачання електроенергією окремих будинків. Споруджуються спеціальні станції переважно постійного струму. Вітряне колесо приводить в рух динамо-машину - генератор електричного струму, який одночасно заряджає паралельно з'єднані акумулятори. Акумуляторна батарея автоматично підключається до генератора в той момент, коли напруга на його вихідних клеммах стає більше, ніж на клеммах батареї, і також автоматично відключається при протилежному співвідношенні. У невеликих масштабах спеціальні станції знайшли застосування кілька десятиліть тому. Найбільша з них потужністю 1250 кВт давала струм в мережу електропостачання американського штату Вермонт безперервно з 1941 по 1945 р. Проте після поломки ротора досвід перервався - ротор не стали ремонтувати, оскільки енергія від сусідньої теплової електростанції обходилася дешевше. З економічних причин припинилася експлуатація вітроелектричних станцій і в європейських країнах.

Сьогодні вітроелектричні агрегати надійно постачають струмом нафтовиків; вони успішно працюють у важкодоступних районах, на далеких островах, в Арктиці, на тисячах сільськогосподарських ферм, де немає поблизу великих населених пунктів і електростанцій загального користування. Американець Генрі Ключ в штаті Мен побудував дві щогли і зміцнив на них вітродвигуни з генераторами. 20 акумулятором по 6 В і 60 по 2 У служать йому в безвітряну

погоду, а як резерв він має бензиновий двигок. За місяць Клюз отримує від своїх вітроелектричних агрегатів 250 кВт · год енергії; цього йому вистачає для освітлення всього господарства, живлення побутової апаратури (телевізора, програвача, пілососа, електричної друкарської машинки), а також для водяного насоса і добре обладнаній майстерні. Широкому застосуванню вітроелектричних агрегатів у звичайних умовах поки перешкоджає їх висока собівартість. Навряд чи потрібно говорити, що за вітер платити не потрібно, однак машини, потрібні для того, щоб запрягти його в роботу, обходяться дуже дорого. Зараз створені найрізноманітніші прототипи вітроелектричних генераторів (точніше, вітродвигунів з електрогенераторами). Одні з них схожі на звичайну дитячу вертушку, інші - на велосипедне колесо з алюмінієвими лопатями замість спиць. Існують агрегати у вигляді каруселі або ж у вигляді щогли з системою підвішених один над одним кругових ветроуловітелів, з горизонтальною або вертикальною віссю обертання, з двома або п'ятдесятьма лопатями. У проектуванні установки найважча проблема полягала в тому, щоб при різній силі вітру забезпечити однакове число оборотів пропелера. Адже при підключенні до мережі генератор повинен давати не просто електричну енергію, а тільки змінний струм із заданим числом циклів у секунду, тобто зі стандартною частотою 50 Гц. Тому кут нахилу лопатей по відношенню до вітру регулюють за рахунок повороту їх навколо поздовжньої осі: при сильному вітрі цей кут гостріше, повітряний потік вільніше обтікає лопаті і віддає їм меншу частину своєї енергії. Крім регулювання лопатей весь генератор автоматично повертається на щоглі проти вітру. При використанні вітру виникає серйозна проблема: надлишок енергії у вітряну погоду і нестача її в періоди безвітря. Як же накопичувати і зберегти про запас енергію вітру? Найпростіший спосіб полягає в тому, що вітряне колесо рухає насос, який накачує воду в розташований вище резервуар, а потім вода, стікаючи з нього, приводить в дію водяну турбину і генератор постійного або змінного струму. Існують і інші способи і проекти: від звичайних, хоч і малопотужних акумуляторних батарей до розкручування гігантських маховиків або нагнітання стислого повітря в підземні печери і аж до виробництва водню як палива. Особливо перспективним видається останній спосіб. Електричний струм розкладає воду на кисень і водень. Водень можна зберігати в зрідженому вигляді і спалювати в топках теплових електростанцій у міру потреби.

Енергія сонця. Майже всі джерела енергії, про які ми до цих пір говорили, так або інакше використовують енергію Сонця: вугілля, нафту, природний газ суть не що інше, як "законсервована" сонячна енергія. Вона поміщена в цьому паливі з незапам'ятних часів; під дією сонячного тепла і світла на Землі росли рослини, накопичували в собі енергію, а потім в результаті тривалих процесів перетворилися на вживалося сьогодні. Сонце щороку дає людству мільярди тонн зерна і деревини. Енергія річок і гірських водопадів також походить від Сонця, яке підтримує кругообіг води на Землі. У всіх наведених прикладах сонячна енергія використовується побічно, через багато проміжних перетворень. Заманливо було б виключити ці перетворення і знайти спосіб безпосередньо перетворювати теплове і світлове випромінювання Сонця, падаюче на Землю, в механічну або електричну енергію. Всього за три дні Сонце посилає на Землю стільки енергії, скільки її міститься у всіх розвіданих запасах викопних палив, а за 1 з - 170 млрд. Дж. Велику частину цієї енергії розсіює або поглинає атмосфера, особливо хмари, і лише третина її досягає земної поверхні. Вся енергія, що випускається Сонцем, більше тієї її частини, яку отримує Земля, в 5000000000 разів. Але навіть така "нікчемна" величина в 1600 разів більше енергії, яку дає решта всіх джерел, разом узяті. Сонячна енергія, падаюча на поверхню одного озера, еквівалентна потужності крупної електростанції. Згідно з легендою Архімед, перебуваючи на березі, знищив ворожий римський флот під Сиракузами. Як? За допомогою запальних дзеркал. Відомо, що подібні дзеркала робилися також у VI столітті. А в середині XVIII століття французький натураліст Ж. Бюффон провадив досліди з великим увігнутим дзеркалом, що складається з безлічі маленьких плоских. Вони були рухливими і фокусували в одну точку відображені сонячні промені. Цей апарат був здатний в ясний літній день з відстані 68 м досить швидко запалити просочене смолою дерево. Пізніше у Франції було виготовлено увігнуте дзеркало діаметром 1,3 м, у фокусі якого можна було за 16 секунд розплавити чавунний стрижень. В Англії ж відшліфували велике двоопукле скло, з його допомогою вдавалося розплавляти чавун за три секунди і граніт - за хвилину. Наприкінці XIX століття на Всесвітній виставці в Парижі винахідник О. Мушо демонстрував інсолатор - по суті перший пристрій, перетворює сонячну енергію в механічну. Але принцип був тим же: велике увігнуте дзеркало фокусувало сонячні промені на паровому котлі, який приводив у рух друкарську машину, що робила по 500 відбитків газети на годину. Через кілька років у Каліфорнії побудували діє за таким же принципом конічний

рефлектор в парі з паровою машиною потужністю 15 к. с. І хоча з тієї пори то в одній, то в іншій країні з'являються експериментальні рефлектори-нагрівачі, а в публікованих статтях все голосніше нагадують про невичерпність нашого світила, рентабельніше вони від цього не стають і широкого поширення поки не отримують: надто дороге задоволення це дармовий сонячне випромінювання. Сьогодні для перетворення сонячного випромінювання в електричну енергію ми маємо в своєму розпорядженні двома можливостями: використовувати сонячну енергію як джерело тепла для вироблення електроенергії традиційними способами (наприклад, за допомогою турбогенераторів) або ж безпосередньо перетворювати сонячну енергію в електричний струм в сонячних елементах. Реалізація обох можливостей поки знаходиться в зародковій стадії. У значно ширших масштабах сонячну енергію використовують також після її концентрації за допомогою дзеркал - для плавлення речовин, дистиляції води, нагріву, опалювання і т.д. Оскільки енергія сонячного випромінювання розподілена за великою площею (іншими словами, має низьку щільність), будь-яка установка для прямого використання сонячної енергії повинна мати збираючий пристрій (колектор) з достатньою поверхнею. Простий пристрій такого роду - плоский колектор; в принципі це чорна плита, добре ізольована знизу. Вона прикрита склом або пластмасою, яка пропускає світло, але не пропускає інфрачервоне теплове випромінювання. У просторі між плитою і склом найчастіше розміщують чорні трубки, через які течуть вода, масло, ртуть, повітря, сірчистий ангідрид і т.п. Сонячне випромінювання, проникаючи через скло або пластмасу в колектор, поглинається чорними трубками і плитою і нагріває робочу речовину в трубках. Теплове випромінювання не може вийти з колектора, тому температура в ньому значно вища (на 200-500 ° С), ніж температура навколишнього повітря. У цьому виявляється так званий парниковий ефект. Звичайні садові парники, по суті справи, є простими колекторами сонячного випромінювання. Але чим далі від тропіків, тим менш ефективний горизонтальний колектор, а повертати його услід за Сонцем дуже важко і дорого. Тому такі колектори, як правило, встановлюють під певним оптимальним кутом на південь. Більш складним і дорогим колектором є увігнуте дзеркало, яке зосереджує падаюче випромінювання в малому об'ємі біля певної геометричної точки - фокуса. Відбиває поверхня дзеркала виконана з металізованої пластмаси або складена з багатьох малих плоских дзеркал, прикріплених до великої параболічної підстави. Завдяки спеціальним механізмам колектори такого типу постійно повернені до Сонця, це дозволяє збирати можливо більшу кількість сонячного випромінювання. Температура в робочому просторі дзеркальних колекторів досягає 3000° С і вище. Сонячна енергетика відноситься до найбільш матеріаломістких видів виробництва енергії. Великомасштабне використання сонячної енергії спричиняє гігантське збільшення потреби в матеріалах, а отже, і в трудових ресурсах для видобутку сировини, її збагачення, отримання матеріалів, виготовлення геліостатів, колекторів, іншої апаратури, їх перевезення. Підрахунки показують, що для виробництва 1 МВт на рік електричної енергії за допомогою сонячної енергетики буде потрібно затратити від 10 000 до 40 000 людино-годин. У традиційній енергетиці на органічному паливі цей показник становить 200-500 людино-годин.

Text 8. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Grüne“ Gentechnik – Was bringt die Zukunft?

Der „World Food Price“ 2013 wurde diese Jahr an den umstrittenen Agrarkonzern Monsanto verliehen und damit erstmals für Errungenschaften im Bereich der gentechnischen Manipulation vergeben. Kritiker sehen darin ein Zeichen zunehmender Akzeptanz der Genmanipulation in der Landwirtschaft und fürchten unvorhersehbare Folgen für Umwelt und Gesundheit. Werden landwirtschaftliche Produkte in Zukunft aus dem Labor stammen?

Der Begriff „grüne“ Gentechnik bezieht sich auf den Einsatz von Gentechnik in der Landwirtschaft. Bei der „grünen“ Gentechnik züchten Biochemiker neue Pflanzenarten, indem sie einzelne Gene von verschiedenen Organismen auf Pflanzen übertragen. Durch diese Veränderung der natürlichen DNS sollen robustere Pflanzen entstehen, die widerstandsfähiger gegen Dürren oder Schädlingsbefall sind und höhere Ernteerträge erzielen. Die Hersteller von gentechnisch verändertem Saatgut (GM-Saatgut) versprechen, dass die neuartigen Pflanzen Hungersnöte durch Missernten und sich verändernde

Klimabedingungen vermeiden und somit zu stabileren und profitableren Ernten beitragen. Jedoch sind die Verfahren und Ergebnisse solcher in der Landwirtschaft genutzten Techniken umstritten.

Wo wachsen gentechnisch veränderte Pflanzen?

Nach Angaben der Gentechnik-Lobbyorganisation ISAAA nutzten 2012 weltweit 31 verschiedene Länder genmanipulierte Pflanzen in der Landwirtschaft. Insgesamt kam die „grüne“ Gentechnik auf ca. 11% der weltweiten Ackerfläche zum Einsatz. Die USA sind mit 69,5 Millionen Hektar und einem Anteil von ca. 43% an der weltweiten GM-Anbaufläche deutlich Spitzenreiter beim Anbau von GM-Saatgut. Danach kommen Brasilien (36,6 Millionen Hektar; 22%), Argentinien (23,9 Millionen Hektar; 14%) und Indien (11,6 Millionen Hektar; 7%).

Auf Europas Äckern werden ebenfalls Genprodukte angebaut, jedoch entspricht die Fläche des europäischen Gen-Anbaus lediglich 0,06% der weltweiten GM-Anbaufläche. In der EU sind derzeit genmanipulierter Mais des amerikanischen Konzerns Monsanto (MON810) und die Gen-Kartoffel Amflora des deutschen Konzerns BASF zugelassen. Amflora wurde in Deutschland im Jahre 2011 auf ca. 2 Hektar angebaut, 2012 wurde der Anbau der Gen-Kartoffel eingestellt. Der Anbau von genmanipuliertem Mais ist derzeit in einigen EU-Ländern verboten, darunter auch in Frankreich und Deutschland. Jedoch besteht ein solches Anbauverbot nicht in allen EU-Ländern, wodurch der Gen-Anbau beispielsweise in Spanien möglich ist.

Wie kommt die Gentechnik zu uns?

Trotz der Anbauverbote können gentechnisch veränderte Lebens- und Futtermittel aus anderen Ländern in den europäischen Markt eingeführt werden, wenn sie gekennzeichnet sind. Kennzeichnungspflichtig sind alle Produkte, die gentechnisch veränderte Organismen (GVO) enthalten, unabhängig davon, ob sich gentechnisch veränderte Bestandteile im Endprodukt nachweisen lassen oder nicht. Es gibt eine Ausnahme der Kennzeichnungspflicht, nämlich dann, wenn GVO Bestandteile den Schwellenwert von 0,9% nicht überschreiten und die Beimischung zufällig oder technisch unvermeidbar ist. Jedoch sind einige Lebensmittel, die mit Hilfe von gentechnisch veränderten Organismen erzeugt werden, von der Kennzeichnungspflicht ausgenommen. Dazu gehören beispielsweise Fleisch, Milch und Eier.

Trotz der strengen Regulierung der „grünen“ Gentechnik in Europa gelangen besonders GM-Futtermittel auf den europäischen Markt. Genmanipuliertes Soja als Futtermittel wird häufig aus den USA und Argentinien eingeführt und hier zur Tierzucht verwendet. Auf diesem Wege erzeugte Produkte sind von der Kennzeichnungspflicht ausgenommen, was zu Intransparenz für den Verbraucher führt. Darüber hinaus fehlen wichtige Regulierungen von GM-Produkten in vielen Ländern außerhalb der EU, so dass Verbraucher in anderer Region noch unzureichender über GM-Produkte informiert werden und teilweise keine Wahlmöglichkeiten haben.

Wie funktioniert die „grüne“ Gentechnik?

Um pflanzliche GVOs herzustellen müssen fremde DNS-Bausteine in die Zellen der Zielpflanze eingeführt werden. Dabei kommen hauptsächlich drei Methoden zum Einsatz:

1. Gentransfer mit *Agrobacter tumefaciens*: Beim Gentransfer mit Agrobakterien werden dem Bakterium *Agrobacter tumefaciens* seine typischen tumorbildenden Gene entfernt und gewünschte Fremdgene eingebaut, um danach die Zielpflanze mit diesem Bakterium zu infizieren. Das Bakterium funktioniert quasi wie ein „Gen-Taxi“.

2. Mikroinjektion: Hierbei wird mit einer sehr feinen Glaskanüle das fremde Genmaterial direkt durch die Zellwand gestochen und in die Zielzelle eingeführt.

3. Partikelkanone: Bei diesem „biolistischen“ Verfahren wird die gewünschte DNS an winzige Partikel Gold oder Wolfram gebunden und mit hohem Druck in die Zellen der Zielpflanze geschossen. Die DNS löst sich im Inneren der Zelle ab und wird in den Zellkern eingebaut.

Eine häufig verwendete genetische Veränderung in der Landwirtschaft ist die Übertragung von Genen zur Produktion von natürlichen Pestiziden. Das *Bacillus thuringiensis* (Bt) Bakterium produziert beispielsweise einen chemischen Abwehrstoff gegen einige schädliche Insektenlarven, welche Nutzpflanzen befallen können. In der „grünen“ Landwirtschaft wird das Gen zur Produktion des Bt Abwehrstoffes auf Nutzpflanzen übertragen, damit diese beim Anbau selbstständig das Gift des *Bacillus thuringiensis* herstellen und nicht von Schädlingen befallen werden.

Die Methoden der Gentechnik haben zwei Gemeinsamkeiten, die beide im Zentrum der Kritik stehen. Zum einen werden durch die Verfahren fremdes Erbgut und somit artfremde Eigenschaften auf einen anderen Organismus übertragen. Zum anderen wird der Erfolg oder Misserfolg eines Gentransfers mit Hilfe von Antibiotika-Markern festgestellt. Hierzu werden Antibiotika- oder Herbizidresistenz-Gene, sogenannte Markergene, verwendet. Das Prinzip ist relativ simpel: Den Zielzellen werden beim

Gentransfer auch Markergene übertragen, die bei gelungenem Gentransfer eine Antibiotika- oder Herbizidresistenz entwickeln. Nach dem Gentransfer werden die Zellen, je nach Markergenen, mit Antibiotika oder Herbiziden behandelt. Nur die Zellen, die den Gentransfer erfolgreich überleben, sind diejenigen Zellen, die das eigentliche Gen und somit auch das Markergene aufgenommen haben.

Warum werden transgene Pflanzen erschaffen?

Organisationen wie die Bill und Melinda Gates Stiftung investieren Millionen US-Dollar in die Forschung und Entwicklung von Getreidesorten, welche dürre- und überschwemmungsresistent sind und ohne künstliche Düngemittel auskommen sollen. In dem gentechnisch manipulierten Saatgut sehen die Stiftung und andere Befürworter eine Antwort auf die weltweite Lebensmittelknappheit und die Instabilität der Landwirtschaft durch wechselnde Klimabedingungen. Die Fähigkeit, Saatgut genetisch zu manipulieren, ermöglicht es, stärkere und widerstandsfähigere Pflanzen zu züchten, welche in der Natur beständiger sind als nicht manipulierte Pflanzen. Die Abhängigkeit vom Wetter und anderen externen Einflüssen wie Pilz- und Insektenbefall können so reduziert und Hungersnöte durch Missernten vermieden werden. Zusätzlich könne die Umweltbelastung durch den Einsatz von Pestiziden verringert werden, da GM-Pflanzen, wie im Falle von Bt, bereits resistent gegen diverse Schädlinge seien.

Des Weiteren eröffne GM-Saatgut vielen Kleinbauern aus Schwellen- und Entwicklungsländern einen Weg aus der Armut und sozio-ökonomische Aufstiegschancen. Eine aktuelle Studie der Georg-August Universität in Göttingen legt dar, dass GM-Saatgut in einigen Fällen positive wirtschaftliche Effekte für Kleinbauern in Indien hat. In der sechsjährigen Studie fand man heraus, dass Bauern in Indien unter Verwendung von genetisch verbesserter Bt Baumwolle ihre Ernteerträge um 24%, und ihren Gewinn sogar um 50% steigern konnten.

Risiken der „grünen“ Gentechnik

Die Gegner von GM-Saatgut unterstreichen die möglichen gesundheitlichen Risiken und die negativen Auswirkungen für Umwelt und Natur beim Einsatz von „grüner“ Gentechnik. GM-Getreide und die damit produzierten Lebensmittel seien schädlich für die Gesundheit. Hier werden allergische Reaktionen oder die Übertragbarkeit von Genen genannt, welche zu Antibiotika-Resistenzen führen können. Die in der Gentechnik verwendeten Antibiotika-Marker können von den Darmbakterien aufgenommen werden (horizontaler Gentransfer), wodurch eine Antibiotika-Resistenz entstehen kann. Dies wird bedenklich, wenn solche Resistenzgene auf Krankheitserreger übertragen werden, da eine Antibiotikabehandlung beim Menschen somit wirkungslos wird.

Aktuell fehlen vor allem Langzeitstudien zu den Gesundheitsrisiken der genetisch veränderten Nahrungsmittel. Allerdings beunruhigen Tierversuche mit dem genetisch veränderten Mais von Monsanto (Mon 863). Hier wurden Leber- und Nierenschäden an Ratten festgestellt, die mit Mon 863 gefüttert wurden. Versuche mit anderen gentechnisch manipulierten Nahrungsmitteln sind teilweise tödlich für Tiere ausgefallen. Obwohl sich solche Testergebnisse ohnehin nicht auf den Menschen übertragen lassen, geben sie Grund zur Besorgnis und bestätigen die Unausgereiftheit der Technologie.

Bedrohen gentechnisch veränderte Pflanzen die natürliche Artenvielfalt?

Kritiker befürchten, dass sich ein vermehrter Einsatz von GM-Saatgut negativ auf die Umwelt auswirkt, z.B. durch den Verlust konventioneller Pflanzen oder die Ausbreitung von manipulierten Genen auf andere Pflanzen. Eine Studie der britischen „Royal Society“ von 2003 verglich den konventionellen chemiegestützten Anbau mit dem genmanipulierten herbizidresistenten Anbau und fand heraus, dass die Vielfalt von Ackerkräutern, Vögeln und Insekten innerhalb der „grünen“ Landwirtschaft deutlich abnimmt. Durch den Einsatz der GM-Saat wurden Kräuterpflanzen verdrängt, welche die Nahrungsgrundlage für Insekten bilden. So wurden beispielsweise 24% weniger Schmetterlinge und 44% weniger Blütenpflanzen an den Rändern von herbizidresistenten GM-Rapsfeldern gefunden. Durch die Verarmung der Artenvielfalt würden auch Vögel und andere Tiere verdrängt. Auch der Pestizideinsatz scheint mit gentechnisch veränderten Pflanzen nicht wirklich weniger zu werden; Rückgänge seien nur kurzfristig spürbar und erhöhen sich nach wenigen Jahren wieder. In den USA, dem größten GM-Anbauland der Welt, würden mittlerweile 13% mehr Pestizide auf „Gen-Ackern“ verwendet als auf konventionellen Anbauflächen. Dieser Anstieg lässt sich mit der raschen Ausbreitung von resistenten Unkräutern erklären. Darüber hinaus scheinen die Genpflanzen durch Änderungen im Pflanzenstoffwechsel anfälliger gegenüber Schädlingen zu sein. Diese müssen dann mit neuen Pestiziden beseitigt werden.

Umstrittene Geschäftspraktiken der großen Agrarkonzerne

Die großen Agrarkonzerne sichern sich die Patentrechte an ihren eigens kreierten GM-Produkten. Diese Patente gehen deutlich weiter als der klassische Sortenschutz, da sie neben dem Saatgut und der Pflanze auch deren Nachkommen und Ernteprodukte mit einschließen. Das bedeutet, dass der eigene

Nachbau von GM-Produkten nur mit Genehmigung der Patentinhaber und Bezahlung der Nutzungsgebühren möglich ist. Somit können Bauern nach dem Einsatz der Agro-Gentechnik nicht mehr alleine über die Anbaumaßnahmen, den Einsatz von Spritz- und Düngemittel oder den Umgang mit Ernten entscheiden. Für die Landwirte erhöht sich somit die Abhängigkeit von einigen wenigen Agrarkonzernen. Die bewusste Bindung der Landwirte an die Konzerne kann sich in manchen Fällen sehr negativ auswirken, nämlich genau dann, wenn die Ernteerträge eben nicht ausreichen, um in den folgenden Jahren neue Samen bei Monsanto und Co zu kaufen, beziehungsweise die Anbaugebühren zu bezahlen. Dieses Risiko erscheint vor allem für Kleinbauern sehr belastend. Einige Kleinbauern in Indien wurden durch diese Abhängigkeit bis in den Selbstmord getrieben.

Am 08. August 2012 verkündete die indische Regierung, dass Mahyco Monsanto Biotech (ein Joint-Venture zur Herstellung von GM-Saatgut zwischen der aus Maharashtra stammenden Firma Mahyco und dem amerikanischen Konzern Monsanto) vom Handel mit Baumwolle innerhalb der Staatsgrenzen ausgeschlossen werde. Dieser Entschluß wurde auf Verlangen der Bauern erlassen, die sich über die schlechte Qualität der Mahyco Monsanto Biotech Samen beschwerten. Laut der Beschwerden sei nicht nur die Qualität der GM-Samen mangelhaft, sondern Mahyco Monsanto Biotech habe auch absichtlich Engpässe bei Samenlieferungen kreiert und sei in Schwarzmarkt-Transaktionen verwickelt gewesen. Diese Anschuldigungen machen deutlich, dass die Beseitigung von Hunger und Lebensmittelknappheit offenbar nicht zu den übergeordneten Zielen von Mahyco Monsanto Biotech gehören. Besonders der multinationale Konzern Monsanto steht häufig in der Kritik, unsicheres Saatgut oder hoch giftige Beiprodukte an Landwirte und Kleinbauern zu verkaufen. Zudem ist der amerikanischen Konzern wegen aggressiver Lobbyarbeit und starker Einflussnahme auf die Politik umstritten. Diverse Skandale im Bereich der Gentechnik lassen zusätzlich zur Skepsis an den gentechnisch veränderten Pflanzen und den produzierenden Firmen wachsen. Forderungen nach strengeren Kontrollen und Richtlinien im Bereich „grüne“ Gentechnik werden immer wieder gestellt.

Zukünftige Ausbreitung trotz Risiken?

Die genannten Ziele der „grünen“ Gentechnik, nämlich Missernten, Hungersnöte und Armut zu verringern, sind ohne jeden Zweifel erstrebenswert. Allerdings scheint es sich bei der „grünen“ Gentechnik um eine noch nicht vollständig erforschte Technologie zu handeln. Über die Auswirkungen auf Mensch und Natur ist bisher noch wenig bekannt. Die Folgen eines weltweiten Einsatzes von genmanipuliertem Saatgut könnten somit kontraproduktiv für die obengenannten Ziele sein. Beispielsweise dann, wenn durch den Verlust von Artenvielfalt Ökosysteme zerstört werden oder Kleinbauern in starke Abhängigkeiten geraten und ihren Lebensunterhalt langfristig nicht mehr sichern können. Trotz der Risiken der „grünen“ Gentechnik erweitern multinationale Konzerne ihren Einfluss auf die weltweite Landwirtschaft und arbeiten beständig an der Aufweichung von Anbauverböten. Dies spiegelt sich unter anderem in der Zahl der aktuellen Zulassungsanträge innerhalb der EU wider: Aktuell stehen ca. 70 gentechnisch veränderte Pflanzen auf der Warteliste für eine Zulassung in der EU. Die meisten Anträge beziehen sich auf Import- und Verarbeitungszulassungen. Es gibt jedoch auch Anträge auf Anbauzulassungen. Für weitere Informationen zu Zulassungsanträgen und Bearbeitungsstatus kann die GMO-Datenbank eingesehen werden.

Ob wir zukünftige überwiegend genetisch veränderte Produkte in den Supermärkten finden hängt davon ab, wie groß die Ablehnung gegenüber GM-Produkten in der Politik und letztendlich in der Bevölkerung bleibt. Um der Ausbreitung solcher Techniken in der Landwirtschaft Einhalt zu gebieten bedarf es klarer Richtlinien und Anbauverbote, sowohl innerhalb der EU als auch außerhalb.

Text 9. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Zusammenarbeit mit der NATO gibt es schon

Die Krim-Krise hat die Frage aufgeworfen, ob der Westen der Ukraine militärisch beistehen soll. Viele Wege sind denkbar. Doch die Hürden sind hoch.

Eine aktive Waffenhilfe zugunsten Kiews kann ausgeschlossen werden. Daran ließ US-Präsident Barack Obama unlängst in einem Interview mit dem US-Sender NBC keinen Zweifel: "Wir werden in der Ukraine nicht militärisch eingreifen."

Aber auch ohne direkte Unterstützung durch Soldaten könnte der Westen die Ukraine im Konflikt mit Russland militärisch stärken. Etwa durch die Aufnahme in das Nordatlantische Verteidigungsbündnis NATO. Einer solchen Mitgliedschaft steht jedoch ein ukrainisches Gesetz aus dem Jahr 2010 entgegen, demnach das Land sich keinem Militärbündnis anschließen darf. Zudem betonte der ukrainische Ministerpräsident Arseni Jazenjuk auch nach der de-facto-Annexion der Krim durch Russland mehrfach: "Die Frage eines NATO-Beitritts steht nicht auf der Agenda. Um das Land zu verteidigen wird es eine starke und moderne ukrainische Armee geben."

Trotzdem gibt es zahlreiche Verbindungen zwischen dem Nordatlantischen Bündnis und der Ukraine: Unter anderem ist die Ukraine Mitglied im NATO-Programm "Partnership for Peace", mit dem die militärische Zusammenarbeit zwischen den NATO-Mitgliedern und 22 anderen Staaten gestärkt werden soll. Auf dieser Basis beteiligt sich die ukrainische Armee regelmäßig an Operationen des Bündnisses. So stellt Kiew beispielsweise fast 30 Soldaten für den von der NATO-geführten ISAF-Einsatz in Afghanistan. Darüber hinaus gibt es seit 1997 die NATO-Ukraine-Kommission, die vorhandene Verbindungen ausbauen soll und gemeinsame Aspekte in der Sicherheitspolitik berät.

Auch einzelne Mitglieder der NATO pflegen militärische Beziehungen zur Ukraine. Das britische Militär beispielsweise hält trotz der Spannungen zwischen Russland und der Ukraine an einem seit langem geplanten multinationalen Manöver fest. Nahe der Grenze zu Polen würden bei der ukrainischen Stadt Lwiw, dem ehemaligen Lemberg, insgesamt 1300 Soldaten gemeinsam üben, schreibt die britische Zeitung "The Guardian". Die meisten Truppen kämen aus den USA.

Pläne für eine multinationale Brigade

Unter dem Eindruck der Krim-Krise geht das polnische Verteidigungsministerium noch einen Schritt weiter. Es wolle Pläne für eine multinationale Militärbrigade unter Beteiligung Litauens und der Ukraine vorantreiben, schrieb die Zeitung "The Telegraph". Gegenüber der Deutschen Welle gab der österreichische Politologe Gerhard Mangott diesem Vorhaben keine Erfolgchancen: "Das wäre ein Beitritt zur NATO durch die Hintertür. Denn würden Mitglieder dieser multinationalen Brigade aus Litauen und Polen in eine Kriegshandlung mit russischen Streitkräften kommen, wäre das Nordatlantische Bündnis verpflichtet, Polen und Litauen zur Hilfe zu kommen. "

Der ehemalige NATO-General Egon Ramms befahl das multinationale Korps Nordost
Der ehemalige deutsche NATO-General Egon Ramms teilte im Gespräch mit der DW diese Ansicht nicht ganz. Der Bündnisvertrag verpflichte keinen Mitgliedsstaat zum militärischen Handeln. Die NATO würde bei einem Angriff zwar reagieren, "aber die einzelnen NATO-Mitglieder entscheiden souverän, ob sie sich an einer solchen Reaktion beteiligen oder nicht beteiligen. Der Begriff Beistandsverpflichtung beschönigt den Sachverhalt. Eine zwingende Verpflichtung, sich militärisch zu beteiligen, gibt es nicht." Gleichwohl seien ehemalige Ostblock-Länder NATO-Mitglieder geworden, um in der Nordatlantischen Allianz geschützt zu werden.

Brigade als Keimzelle der NATO-Mitgliedschaft?

Ramms, der zweieinhalb Jahre das im polnischen Stettin stationierte multinationale Korps Nordost kommandierte, sieht in dem Vorstoß aus Warschau vor allem ein Signal an Moskau für engere militärische Zusammenarbeit. "Aber eine solche multinationale Brigade hätte keine Funktion und keine Rolle mit Blick auf eine NATO-Mitgliedschaft. Sie kann jedoch eventuell zu einem späteren Zeitpunkt eine NATO-Mitgliedschaft erleichtern."

Gemeinsame militärische Einheiten könnten helfen, den schlechten Ausrüstungsstand der ukrainischen Armee zu verbessern. Die Streitkräfte müssten vor einem NATO-Beitritt modernisiert werden - so wie es auch Ministerpräsident Jazenjuk will. Der Westen werde bei der Neuausrüstung voraussichtlich helfen, sagt Professor Mangott: Es könne unterhalb der Beitrittsschwelle eine militärische Annäherung geben, damit die Truppen der NATO und der Ukraine künftig zusammenarbeiten können. Das würde eine "erhebliche technische und finanzielle Hilfe für die Ukraine bedeuten. Das ist nur ein langfristig denkbare Programm".

Dass es so kommt, da ist sich Mangott sicher, denn es stehe auch das Ansehen des Nordatlantischen Bündnisses auf dem Spiel: "Der Westen muss sich fragen, ob er das Glaubwürdigkeitsdilemma der NATO höher einstuft - nämlich die Ukraine nicht näher an sich heranzuführen - oder ob er eine

Verschärfung des Konflikts mit Moskau verhindern will. Im Augenblick sehe ich das eher so, dass die NATO den ersten Weg beschreiten wird."

Der ehemalige General Ramms sieht ebenfalls den Westen unter Handlungsdruck. Immerhin gelte seit Jahren die sogenannte Medwedew-Doktrin. Der nach dem ehemaligen russischen Präsidenten Dimitri Medwedew benannte politische Leitfaden erlaubt den russischen Streitkräften grundsätzlich, eigene Bürger auch im Ausland zu schützen. Genau auf diesen Passus des insgesamt 116 Punkte umfassenden Papiers bezog sich Präsident Wladimir Putin, als er die Krim Russland einverleibte. "Bis vor drei oder vier Wochen hat sich im Westen über diese Doktrin keiner Gedanken gemacht", moniert Ramms.

Der Ex-Militär rät zwar von einem schnellen NATO-Beitritt der Ukraine ab. "Letztendlich kann Putin oder kann Russland, wenn die Ukraine so entscheidet und die NATO-Mitglieder entsprechend zustimmen, der Ukraine eine Mitgliedschaft in der NATO nicht verwehren. Wie Polen, wie Rumänien oder wie die Baltischen Staaten wird die Ukraine das machen, um unter den Schutz der NATO zu gelangen", ist Ramms überzeugt.

Text 10. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

НАТО і Україна

Відносини між НАТО і Україною постійно розвиваються з самого моменту отримання Україною незалежності в 1991 році. Зважаючи на стратегічну позицію України як моста між Східною і Західною Європою, відносини між НАТО і Україною мають провідне значення для розбудови миру і стабільності в євроатлантичному регіоні. НАТО і Україна беруть активну участь у міжнародних операціях з підтримання миру та розв'язанні спільних проблем безпеки. З часом визначились певні тенденції діалогу і практичної співпраці з широкого кола інших питань. Ключовим аспектом партнерства стала підтримка Альянсом і окремими країнами — членами НАТО зусиль України з впровадження реформ, яка отримала додатковий поштовх після драматичних подій Помаранчевої революції 2004 року і залишається надзвичайно важливою для задоволення прагнення України інтегруватись до євроатлантичних структур.

Офіційні відносини між НАТО і Україною розпочались у 1991 році, коли Україна приєдналася до Ради північноатлантичної співпраці (яка пізніше була замінена на Раду євроатлантичного партнерства), отримавши незалежність після розпаду Радянського Союзу. В 1994 році Україна стала першою країною — членом Співдружності Незалежних Держав (СНД), яка приєдналась до Партнерства заради миру (ПЗМ). Протягом 90-х років ця країна також продемонструвала своє прагнення взяти участь у забезпеченні євроатлантичної безпеки, надаючи підтримку миротворчим операціям під проводом НАТО на Балканах. 9 липня 1997 року в Мадриді український президент і глави держав і урядів НАТО підписали Хартію про Особливе партнерство між НАТО і Україною. Вона стала офіційною основою для відносин між НАТО і Україною і дала можливість державам НАТО підтвердити свою підтримку суверенітету, незалежності, територіальній цілісності, демократичному розвитку, економічного процвітання і статусу неядерної держави України, а також принципу недоторканності кордонів. Альянс вважає це ключовими чинниками стабільності і безпеки в Центральній і Східній Європі та на континенті загалом. Згідно з Хартією було створено Комісію Україна — НАТО (КУН), яка є органом прийняття рішень, відповідальним за розвиток відносин між НАТО і Україною та скерування спільної діяльності. Вона забезпечує проведення консультацій зі спільних питань безпеки і має завдання наглядати за відповідним виконанням положень Хартії, оцінку загального розвитку відносин між НАТО і Україною, огляд планів діяльності на майбутнє і пропозицію шляхів поліпшення та подальшого розвитку співпраці. Комісія також відповідає за перегляд спільної діяльності, яка ведеться у різних рамках, таких як Партнерство заради миру, а також спільні заходи між військовими, які здійснюються в контексті щорічних робочих планів, які розробляються спільно з Україною під егідою Військового комітету. Усі країни — члени НАТО і Україна представлені в КУН, яка проводить регулярні засідання на рівні послів і військових представників, періодично на рівні міністрів закордонних справ і міністрів оборони та начальників Генеральних штабів, а також у форматі самміту. Для виконання роботи у специфічних сферах створено спільні робочі групи. Зокрема, це оборонна реформа, озброєння, економічна безпека, наукова та екологічна співпраця, які визначені в Хартії як сфери політичних

консультацій і практичного співробітництва. До інших сфер належать оперативні питання, врегулювання кризових ситуацій і підтримка миру, співпраця між військовими та цивільне планування на випадок надзвичайних ситуацій. У травні 2002 року незадовго до п'ятої річниці підписання Хартії тодішній президент Леонід Кучма оголосив про бажання України вступити до НАТО. Пізніше того ж місяця на засіданні КУН в Рейк'явіку міністри закордонних справ наголосили на своєму прагненні підняти відносини на якісно новий рівень, зокрема через інтенсифіковані консультації і співпрацю з політичних, економічних і оборонних питань.

Розвиток контактів і співпраці

Україна була серед перших країн, які відкрили дипломатичні місії при НАТО в 1997 році, а у 1998 році вона відкрила Військову місію по зв'язках. Українські військовослужбовці працюють у Центрі координації партнерства, який розташований поряд з оперативним командуванням НАТО в Монсі, Бельгія. У травні 1997 року в Києві відкрився Центр інформації та документації НАТО (NIDC). Роль центру полягає в координації інформаційної діяльності, яка спрямована на підтримку взаємовигідного партнерства України і НАТО і пояснення політики Альянсу широким колам української громадськості. Центр прагне розповсюджувати інформацію і сприяти обговоренню питань євроатлантичної інтеграції та безпеки через публікації, семінари, конференції та інформаційні академії для студентів і державних службовців. Більше того, Центр нещодавно відкрив ряд інформаційних пунктів у деяких областях країни. У квітні 1999 року в Києві відкрито Офіс зв'язку НАТО (NLO), який очолює цивільна особа, і який повинен працювати безпосередньо з українськими офіційними особами, заохочуючи їх до цілковитого використання можливостей співпраці у рамках Хартії Україна — НАТО і програми ПЗМ. Він активно підтримує зусилля України, спрямовані на реформування галузі безпеки і оборони, на посилення співпраці відповідно до Плану дій та сприяє контактам між НАТО і українськими властями на усіх рівнях. Офіс має у своєму складі військовий зв'язковий елемент, який тісно співпрацює з українськими збройними силами над питаннями участі у спільних навчаннях, тренуванні та миротворчих операціях під проводом НАТО. В серпні 2004 року було відкрито Офіс оборонної документації НАТО в Україні, завданням якого є поліпшення доступу до документації підрозділам і штабам, які беруть участь у заходах ПЗМ.

Співпраця у сфері підтримання миру і безпеки

Протягом кількох років Україна утримувала в складі миротворчих сил під проводом НАТО в Боснії та Герцеговині піхотний батальйон, мотопіхотний батальйон та ескадрилья гелікоптерів. В операції під проводом НАТО в Косові взяли участь ескадрилья гелікоптерів та майже 300 миротворців, які продовжують служити в американському секторі у складі спільного польсько-українського батальйону. Україна продовжує робити свій внесок у міжнародну стабільність і боротьбу з тероризмом, надаючи право на проліт над її територією силам, які розгорнуті в Афганістані у складі Міжнародних сил сприяння безпеці під проводом НАТО (МССБ), або у складі коаліційних сил під егідою операції “Ендюрінг фрідом” під керівництвом США. Майже 1600 українських військовослужбовців було також розгорнуто в Іраку в складі багатонаціонального підрозділу під польським керівництвом в одному із секторів міжнародних стабілізаційних сил, до яких входять миротворці з країн — членів НАТО і партнерів. Держави Альянсу вітали пропозицію України взяти участь в операції “Ектив ендевор” — військово-морській операції НАТО в Середземномор'ї, спрямованій на стримування і припинення дій терористів та захист від них. Обмін листами, підписаними Генеральним секретарем НАТО Япом де Хооп Схеффером і міністром закордонних справ України Борисом Тарасюком у Вільнюсі 21 квітня 2005 року, допоміг встановити узгоджені процедури для участі України. Це проклало шлях для контактів на робочому рівні з метою обговорення планів інтегрування внеску України в операцію. Підтримка з боку України ще більше посилить співпрацю між НАТО і Україною в боротьбі з тероризмом і оперативну сумісність між збройними силами НАТО і України і додасть ще один конкретний елемент до значних внесків, які Україна робить в євроатлантичну безпеку.

Співпраця у галузі озброєнь

Співпраця між Україною і НАТО у галузі озброєнь зосереджена на вдосконаленні оперативної сумісності оборонних систем, що сприяє більш активній участі України в спільних операціях з підтримання миру. Співпраця у цій сфері розпочалась тоді, коли Україна приєдналася до програми ПЗМ і почала брати участь у роботі дедалі більших груп з питань озброєнь, які зустрічаються під егідою Наради національних керівників з питань озброєнь (CNAD) — вищої установи НАТО, що визначає можливості співпраці між державами з питань оборонних замовлень, звертаючи особливу увагу на технічні стандарти. Подальшим розвитком співпраці у цій сфері займається Спільна робоча група з озброєнь, яка провела своє перше засідання у березні 2004 року.

Цивільне планування на випадок надзвичайних ситуацій

Західні області України часто страждають від повеней; держави НАТО та інші партнери допомагали Україні долати наслідки потужних повеней у 1995, 1998 і 2001 роках. З 1997 року відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння з питань цивільного планування на випадок надзвичайних ситуацій і готовності до катастроф основна увага співпраці зосереджена на допомозі Україні краще підготуватись до таких надзвичайних ситуацій і більш ефективно долати їх наслідки. Навчання ПЗМ, зокрема ті, що проводились у Закарпатській області України у вересні 2000 року, допомагають випробувати процедури надання допомоги з ліквідації наслідків ката - строф. У 2001 році за участю сусідніх держав було розпочато проект з розробки ефективної системи попередження про повені та реагування на них в басейні річки Тиса. Навчання ПЗМ також допомагають розробляти плани і ефективні засоби долання наслідків інших природних катастроф, таких як лавини чи землетруси, або надзвичайних ситуацій техногенного характеру, пов'язаних з розливом токсичних речовин чи терористичних актів із застосуванням хімічних, біологічних, радіологічних або ядерних агентів.

Питання науки і довкілля

Участь України в науковій програмі НАТО розпочалася у 1991 році. Додаткового поштовху вона отримала зі створенням Спільної робочої групи з наукової і екологічної співпраці. Протягом тривалого часу тільки Росія випереджає Україну за кількістю отриманих від НАТО грантів на наукову співпрацю. На додаток до застосування наукових розробок до боротьби з тероризмом і новими загрозами відповідно до нового напрямку наукової програми НАТО пріоритети України в цій співпраці включають інформаційні технології, біологію клітини і біотехнологію, нові матеріали, захист довкілля та раціональне використання природних ресурсів. Екологічна співпраця зосереджена, зокрема, на екологічних проблемах оборонного характеру. НАТО також фінансує ряд проектів зі створення базової інфраструктури комп'ютерних мереж українських науково дослідних установ та забезпечення їм доступу до Інтернету.

Text 11. Übersetzen Sie den Text in die Muttersprache.

Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik der Europäischen Union

Die **Gemeinsame Außen- und Sicherheitspolitik (GASP)**; englisch *Common Foreign and Security Policy, CFSP*; französisch *Politique étrangère et de sécurité commune, PESC*) ist ein Politikbereich der Europäischen Union. Er bezeichnet die Zusammenarbeit der EU-Mitgliedstaaten in den Bereichen Außen-, Sicherheits- und Verteidigungspolitik und ist damit der wichtigste Teil des „auswärtigen Handelns der Union“, das daneben noch Bereiche wie die Entwicklungs- und Handelspolitik umfasst. Ein Unterbereich der GASP ist die Gemeinsame Sicherheits- und Verteidigungspolitik (GSVP), für die teilweise eigene Regeln gelten.

Die GASP wurde mit dem Vertrag von Maastricht 1993 eingerichtet. Es handelt sich dabei um eine rein intergouvernementale (zwischenstaatliche) Kooperation der Regierungen; wichtige Beschlüsse können daher grundsätzlich nur einstimmig von allen Mitgliedstaaten im Europäischen Rat oder im Rat der Europäischen Union gefasst werden.

Europäischer Rat und Rat der EU

Die strategischen Interessen der EU werden nach Art. 26 EU-Vertrag vom Europäischen Rat definiert. Dieser legt durch einstimmigen Beschluss auch die Ziele und die allgemeinen Leitlinien der GASP fest. Auf Grundlage dieser Vorgaben formuliert dann der Rat der EU (in der Zusammensetzung als Außenministerrat) die Beschlüsse zur GASP im Einzelnen. Auch er entscheidet grundsätzlich einstimmig. Lediglich in bestimmten Fällen, etwa wenn ein reiner Durchführungsbeschluss zu einer schon zuvor beschlossenen Aktion gefasst wird, sind auch Entscheidungen mit qualifizierter Mehrheit möglich. Insgesamt haben sich also die Mitgliedstaaten der Europäischen Union im Bereich der Außen- und Sicherheitspolitik sehr starke Mitwirkungsrechte vorbehalten. Die Zusammenarbeit in der GASP erfolgt intergouvernemental; aufgrund des Einstimmigkeitsprinzips behält letztlich jeder Mitgliedstaat die volle Kontrolle über die Entwicklung der GASP. Im Gegenzug haben die Mitgliedstaaten nach Art. 31 Abs. 1 EU-Vertrag die GASP aktiv und vorbehaltlos zu unterstützen. Sie müssen untereinander solidarisch zusammenarbeiten und sich jeglicher Handlungen enthalten, die die Effizienz der GASP beeinträchtigen könnte.

Ein spezielles unterstützendes Gremium des Rates ist das Politische und Sicherheitspolitische Komitee (PSK, Art. 38 EU-Vertrag). Es setzt sich aus hochrangigen Beamten der nationalen Außenministerien zusammen und tagt in der Regel zweimal pro Woche. Das PSK kann Stellungnahmen zur internationalen Lage abgeben, überwacht die Durchführung der GASP-Politiken und kann mit der Leitung von Operationen zur Krisenbewältigung beauftragt werden.

Hoher Vertreter der EU für Außen- und Sicherheitspolitik

Bei der Durchführung der GASP nimmt der Hohe Vertreter der EU für Außen- und Sicherheitspolitik eine Schlüsselrolle ein, der die EU auch gegenüber Drittstaaten und internationalen Organisationen vertritt (Art. 27 EU-Vertrag). Der Hohe Vertreter, umgangssprachlich auch als *EU-Außenminister* bezeichnet, ist zugleich Vorsitzender des Außenministerrates und Vizepräsident der Europäischen Kommission; er vereint dadurch die außenpolitischen Kompetenzen beider Organe. Allerdings ist noch unklar, wie die genaue Aufgabenverteilung zwischen dem Hohen Vertreter und dem Präsidenten des Europäischen Rates gestaltet sein wird, denn auch dieser nimmt nach Art. 15 EU-Vertrag „auf seiner Ebene und in seiner Eigenschaft, unbeschadet der Befugnisse des Hohen Vertreters [...], die Außenvertretung der Union in Angelegenheiten der Gemeinsamen Außen- und Sicherheitspolitik wahr“. Beide Ämter wurden in ihrer heutigen Form erst mit dem Vertrag von Lissabon 2009 geschaffen. Catherine Ashton und Herman Van Rompuy übten diese Ämter als jeweils Erste aus. Am 1. November 2014 übernahm Federica Mogherini das Amt der Hohen Vertreterin für Außen- und Sicherheitspolitik.

Europäischer Auswärtiger Dienst

Dem Hohen Vertreter ist der Europäische Auswärtige Dienst (EAD) unterstellt, der ebenfalls erst mit dem Vertrag von Lissabon geschaffen wurde (Art. 27 Abs. 3 EU-Vertrag). Der EAD baut auf den bisherigen Delegationen der Europäischen Kommission auf und umfasst zudem Beamte aus dem EU-Ratssekretariat und aus den diplomatischen Diensten der Mitgliedstaaten. Auf Vorschlag des Hohen Vertreters kann der Rat zudem für bestimmte Aufgaben und Handlungsfelder EU-Sonderbeauftragte ernennen (Art. 33 EU-Vertrag). Zurzeit sind dies neun Personen mit jeweils regionalen Einsatzgebieten auf dem Balkan, im Nahen und Mittleren Osten sowie in Ostafrika.

Weitere EU-Organe

Das Europäische Parlament hat aufgrund des zwischenstaatlichen Charakters der GASP nur geringe Mitspracherechte. Nach Art. 36 EU-Vertrag muss der Hohe Vertreter dem Parlament regelmäßig Bericht erstatten und bei seiner Tätigkeit die Auffassungen des Parlaments „gebührend berücksichtigen“.

Außerdem kann das Parlament Anfragen und Empfehlungen an den Rat richten und führt zweimal jährlich eine Aussprache zu den Fortschritten der GASP durch. Auch der Gerichtshof der Europäischen Union ist nach Art. 275 AEU-Vertrag für die GASP nicht zuständig. Er kann lediglich überwachen, dass die Organe ihre Kompetenzen nicht überschreiten, und sich mit Klagen wegen im Bereich der GASP gefassten restriktiven Maßnahmen gegen Einzelpersonen befassen. Ein prominentes Beispiel hierfür ist der Fall Kadi, in dem sich der Gerichtshof mit einer im Rahmen der GASP erstellten Terroristenliste auseinandersetzte. Zuständiger Ausschuss des Europäischen Parlaments ist der Ausschuss für auswärtige Angelegenheiten, Menschenrechte, Gemeinsame Sicherheit und Verteidigungspolitik.

Das Institut der Europäischen Union für Sicherheitsstudien (IEUSS) trägt als Denkfabrik der EU zur Entwicklung der GASP und der GSVP bei. Zu diesem Zweck betreibt das Institut akademische Forschung, erstellt politische Analysen, veranstaltet Seminare und führt Informations- und Kommunikationstätigkeiten in diesem Bereich durch.

Im Rahmen der GASP kann die EU nach Art. 31 EU-Vertrag keine Gesetzgebungsakte erlassen. Stattdessen gibt es zur Festlegung und Durchführung der GASP verschiedene andere Politikinstrumente, auf die der Europäische Rat und der Rat für Auswärtige Angelegenheiten zurückgreifen können.

Beschlüsse

Der Europäische Rat legt die *strategischen Interessen der Union* und die *allgemeinen Leitlinien der GASP* fest, die bis zum Vertrag von Lissabon als Gemeinsame Strategien bezeichnet wurden. Dabei handelt es sich um langfristig angelegte politische Konzepte, die verschiedene Aktionen auf mehreren Handlungsebenen beinhalten.

Der Rat für Auswärtige Angelegenheiten kann folgende Arten von Beschlüssen erlassen:

- *Aktionen der Union* (früher Gemeinsame Aktionen), mit denen die EU selbst auf einem bestimmten Gebiet der Außenpolitik operativ tätig wird (Art. 28), etwa mit Sanktionen gegen andere Staaten oder mit der Entsendung von Wahlbeobachtern. Beschlüsse zu Aktionen müssen Ziele, Umfang, Finanzierung, Bedingungen und gegebenenfalls den Zeitraum ihrer Durchführung beinhalten.
- *Standpunkte der Union* (früher Gemeinsame Standpunkte), die sich mit „einer bestimmten Frage geographischer oder thematischer Art“ befassen (Art. 29 EU-Vertrag). Sie gelten verbindlich für alle Mitgliedstaaten und sind primär auf deren Tätigwerden gerichtet.
- *Durchführungsbeschlüsse* über die Einzelheiten zu bereits beschlossenen Aktionen oder Standpunkten.

Zudem kann der Rat Erklärungen abgeben, mit denen die EU zu aktuellen politischen Ereignissen Stellung nimmt. Sie binden die EU und ihre Mitgliedstaaten politisch, haben aber keine rechtsverbindliche Wirkung.

Beschlüsse im Rahmen der GASP können vom Hohen Vertreter, aber auch von allen Mitgliedstaaten vorgeschlagen werden (Art. 30 EU-Vertrag); anders als in anderen Politikbereichen der EU liegt das Initiativrecht hier also nicht nur bei der Europäischen Kommission. Die Beschlüsse werden vom Rat nach Art. 31 EU-Vertrag grundsätzlich einstimmig gefasst, jeder Staat hat also ein Vetorecht. Allerdings können sich Mitgliedstaaten bei Beschlüssen auch enthalten und dazu eine förmliche Erklärung abgeben. Die betreffenden Beschlüsse gelten für diese Staaten dann nicht, treten aber für die übrigen dennoch in Kraft. Die Staaten, die sich enthalten haben, müssen sich an der Durchführung nicht beteiligen, dürfen sie aber auch nicht behindern. Falls sich mindestens ein Drittel der Mitgliedstaaten, die zugleich ein Drittel der Unionsbevölkerung vertreten, auf diese Weise enthalten, tritt der Beschluss nicht in Kraft.

In einigen Fällen beschließt der Rat nach Art. 31 Abs. 2 EU-Vertrag auch mit qualifizierter Mehrheit. Dies geschieht dann, wenn der Rat lediglich Vorgaben des Europäischen Rates konkretisiert, wenn er Durchführungsbeschlüsse zu bereits beschlossenen Standpunkten oder Aktionen erlässt oder wenn er Sonderbeauftragte ernannt. Allerdings hat auch in diesen Fällen jeder Mitgliedstaat ein Vetorecht, soweit der Beschluss wichtigen Interessen seiner nationalen Politik zuwiderläuft. Er muss diese Interessen jedoch konkret benennen. Falls keine einvernehmliche Lösung erzielt werden kann, kann der Rat eine solche Angelegenheit an den Europäischen Rat verweisen. Durch eine sogenannte Passerelle-Klausel kann der Europäische Rat durch einstimmigen Beschluss auch festlegen, dass der Rat noch in

weiteren Fällen mit qualifizierter Mehrheit entscheidet. Beschlüsse mit militärischen oder verteidigungspolitischen Bezügen müssen jedoch grundsätzlich einstimmig getroffen werden.

Völkerrechtliche Verträge

Ein weiteres wichtiges Instrument der GASP sind die völkerrechtlichen Verträge, die die EU als Völkerrechtssubjekt nach Art. 37 EU-Vertrag mit Drittstaaten oder internationalen Organisationen schließen kann. Die Verhandlungen dazu werden vom Hohen Vertreter geführt, die Ratifikation erfolgt durch einstimmigen Beschluss des Rates.

Solche völkerrechtlichen Abkommen der EU sind erst seit dem Vertrag von Lissabon möglich, da die EU erst durch ihn Rechtspersönlichkeit erhielt. Zuvor konnte nur die Europäische Gemeinschaft internationale Verträge schließen. Sie war Vollmitglied bei zahlreichen internationalen Organisationen, wie der WTO und der FAO, und mit zahlreichen Drittstaaten über Verträge verbunden. Mit dem Vertrag von Lissabon trat die EU die Rechtsnachfolge der Europäischen Gemeinschaft an.

Für die Durchführung der Beschlüsse im Rahmen der GASP sind der Hohe Vertreter und die EU-Mitgliedstaaten gemeinsam verantwortlich (Art. 26 Abs. 3 EU-Vertrag). Dem Hohen Vertreter ist dafür der Europäische Auswärtige Dienst unterstellt, der mit den nationalen diplomatischen Diensten zusammenarbeitet. Die Auslandsvertretungen der Mitgliedstaaten und die EU-Delegationen in Drittstaaten und auf internationalen Konferenzen stimmen sich ab und tauschen Informationen aus (Art. 35 EU-Vertrag). Grundsätzlich sind der Hohe Vertreter und die Mitgliedstaaten im Rat verpflichtet, dem Kohärenzgebot Sorge zu tragen; nach Art. 24 Abs. 3 EU-Vertrag müssen die Mitgliedstaaten die GASP „aktiv und vorbehaltlos im Geiste der Loyalität und der gegenseitigen Solidarität“ unterstützen. Allerdings gibt es keine Mechanismen, durch die ein Mitgliedstaat faktisch zur Durchführung eines gemeinsamen Beschlusses gezwungen werden könnte.

Sofern eine gemeinsame Aktion beschlossen wurde, sind alle Mitgliedstaaten verpflichtet, eigene Maßnahmen in diesem Bereich zuvor im Rat abzustimmen (Art. 28 Abs. 3 EU-Vertrag). Lediglich bei zwingender Notwendigkeit können die Mitgliedstaaten auch Sofortmaßnahmen ergreifen, über die sie den Rat erst im Nachhinein informieren. Auch in internationalen Organisationen und bei internationalen Konferenzen koordinieren die Mitgliedstaaten ihr Handeln (Art. 34 EU-Vertrag); sofern nur einzelne Mitgliedstaaten vertreten sind, setzen diese sich für die Standpunkte der Union ein und unterrichten die übrigen Mitgliedstaaten und den Hohen Vertreter laufend über alle relevanten Fragen. Auch die EU-Mitgliedstaaten, die Mitglied im Sicherheitsrat der Vereinten Nationen sind, stimmen sich ab und setzen sich für die Standpunkte der Union ein.

Nach Art. 41 EU-Vertrag werden Verwaltungsausgaben für die GASP vollständig vom EU-Haushalt getragen. Operative Ausgaben gehen ebenfalls zulasten der EU, es sei denn sie betreffen Aufgaben mit militärischen oder verteidigungspolitischen Bezügen oder der Rat fasst einen entsprechenden einstimmigen Beschluss. In diesem Fall sind die operativen Ausgaben von den Mitgliedstaaten zu tragen. Staaten, die sich bei einem Beschluss mit einer förmlichen Erklärung enthalten haben, müssen sich auch an der Finanzierung der entsprechenden Maßnahmen nicht beteiligen.

Text 12. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Роль держави в утвердженні європейських цінностей та стандартів в Україні

Духовне державотворення України - це перехід до домінування громадянських, політичних і духовних цінностей, інтересів людини і суспільства, принципів моральної, відкритої та відповідальної політики, високого професіоналізму й відданості, всього того, що можна назвати служінням народу і Батьківщині. Духовне відродження, як державна ідеологія, як національна ідея, на практиці має означати послідовну виражену й відкриту політику, чесні, стабільні й прозорі правила в бізнесі, повну свободу слова і гарантований судовий захист конституційних прав людини і громадянина, соціальну справедливість і захищеність особи, всі необхідні умови для саморозвитку та самореалізації людини.

Саме людина, громадянин має стати в центрі державної політики. Той самий «пересічний українець» має бути усвідомленим як головна цінність, найбільше багатство країни. Максимально

повне розкриття та використання її потенціалу, досягнення кожною людиною сили, досконалості та щастя повинно стати основною метою діяльності органів державної влади.

Серед найголовніших суспільних цінностей духовного відродження України можна назвати повне очищення від корупції, створення таких «правил гри» у вигляді стабільної законодавчої бази, що сприяє детінізації та швидкому розвитку виробництва. Серед таких цінностей - підкріплене дієвими механізмами право простої людини на захист від адміністративної сваволі та маніпулювання, практична реалізація гасла «Закон один для всіх!». Адже, як зауважив американський президент Р. Рейган, «Людина не може бути вільною, якщо надмірно вільний уряд».

Недостатня імплементація демократичних цінностей у суспільній свідомості українського суспільства є загрозою розбудови конституційно проголошеної демократії європейського гатунку.

Згадаємо вдале визначення Поль Валері, який бачив «півострів Азії» як сукупність максимумів: «Всюди, де домінує європейський дух, ми бачимо максимум потреб, максимум праці, максимум капіталу, максимум прибутку, максимум честолобства, максимум влади, максимум змін зовнішньої природи, максимум зв'язків і обміну. Цей ансамбль і є «Європа, або картина Європи». Європа - це специфічні цінності: демократії, свободи, верховенства права, активної реалізації своїх прав і відповідальності за свої вчинки.

Але чи готова політична система нашої держави до європейського способу життя? Чи формальне приєднання до ЄС перетворить одразу Україну на демократичну державу? Ми маємо зрозуміти, що нашій інтеграції до Європейської спільноти заважають не стільки політичні чинники, скільки чинники ментальні. Європейці не хочуть бачити в своєму союзі тих, хто не поділяє їх цінностей, насамперед у правовому полі, адже висока правосвідомість індивідів та уособлення себе як відповідального громадянина є наріжним каменем демократичної теорії та практики.

Що в таких умовах має робити відповідальна політико - управлінська еліта? Сформувати державну програму демократичної просвіти та формування європейських демократичних цінностей в українському суспільстві, оскільки ще Г. Алмонд і С. Верба визначали запровадження світоглядно-ідеологічних цінностей демократії в суспільну свідомість як необхідну передумову політичної трансформації країн, що стали на шлях розбудови демократичних суспільств. Чи усвідомлюють це наші керманичі? Так. Чи хочуть вони це робити? Радше ні, бо політична кон'юнктура диктує їм вимогу отримувати сьогоднішні результати і зумовлює їх небажання працювати на перспективу. Адже виховати демократичні орієнтації громадян значно важче (і значно довше в часі), аніж вивести їх на майдани боротися зі штучно сформованим «образом ворога». При цьому політичні лідери, що на словах сповідують демократію, забувають, що демократію неможливо нав'язати, вона носить консенсусний характер і виникає за столами переговорів. Більше того, всі демократичні держави «створювалися демократичними методами, іншого шляху просто не існувало. Вони створювалися шляхом переговорів, компромісів і угод».

Сформовані в економічно розвинутих країнах високі стандарти рівня життя досягаються, головним чином, через високі доходи від зайнятості, і саме це слугує важливим мотивом активізації поведінки населення на ринку праці.

Власне, за великим рахунком, суспільство і культуру в самому узагальненому вигляді можна розглядати як саморегулюючу систему цінностей. Вони повідомляють індивіду про оптимальні способи поведінки та засоби досягнення цілей, сприяють його соціалізації, орієнтують у суспільному житті, оцінюють його дії, забезпечують заохочення або покарання людини тощо.

Як відзначає академік Національної академії наук України, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України Е. Лібанова, декларовані Україною прагнення юридичної, а не тільки фактичної європейської інтеграції, мають на меті і формування

європейського способу життя, і перехід на відповідну модель розвитку. До цього ж спонукає і поширення серед українського населення європейських стандартів життя, природно спричинене інтенсивними поїздками наших громадян за кордон. На практиці це означає бажання більшості українців мати таке саме житло, харчуватися, одягатися і відпочивати як середній європеєць. Звичайно, для цього потрібні гроші, відповідно, саме рівень оплати праці став сьогодні визначальним критерієм вибору робочого місця. Зокрема, за даними Інституту соціальних досліджень, так вважають 95 % опитаних жителів України.

У вивченні цінностей сучасної України великий інтерес становить проблема характеристики реального стану ціннісної системи суспільства. Для її розв'язання Інститутом проблем державного управління та місцевого самоврядування Національної академії державного управління при Президентові України зроблено спробу експертної оцінки значущості тих або інших цінностей для розвитку суспільства. Наведемо результати цього опитування: найбільш високу оцінку отримують такі цінності, як духовність - 73 %, сімейні цінності - 71 %, свобода - 70 %, мир і злагода - 68 %, національно-культурні цінності - 68 %, патріотизм - 67 %. Цінностями другого ешелону виступають: гуманізм - 53 %, матеріальні цінності - 50 %, релігійність - 48 %, християнські цінності - 44 %, європейські цінності - 43 %. Не отримують підтримку українців комуністичні й соціалістичні цінності - 72 %, низької підтримки, капіталістичні - 51 %, американські - 51 %, соціал-демократичні - 47 %. Ціннісну картину сучасного українського суспільства в її перевагах можна розглядати в рамках тенденції зсуву від цінностей тоталітарної колективності до пріоритетів цінності людини, його свідомості в системі рушійних сил саморозвитку суспільства.

Можна погодитися з доктором соціологічних наук, професором Ю. Сурміним, який вважає, що сьогодні потрібна серйозна творча діяльність усього суспільства зі створення й освоєння ціннісної системи держави. Держава зобов'язана взяти на себе тягар турбот про цю ціннісну систему, забезпечити діалог у суспільстві громадян, які належать до різних ціннісних сегментів. При цьому принципово важливо домагатися того, щоб воно розглядалося не як деяка недиференційована, абстрактна цінність, а оцінювалося людьми інституційно, конкретно.

А що ж собою становлять так звані «європейські цінності»? Які вони мають сильні й слабкі сторони? Чому так багато людей, причому не лише в самій Європі, а й на інших континентах, вважають ціннісні стандарти Європи взірцем? Перш за все, необхідно взяти до уваги, що європейська модель розвитку спрямована на побудову світу справедливості, заснованого на принципі цілісності людської гідності. Бурхливий та суперечливий розвиток Європи, її поліетнічність сприяли тому, що європейські цінності сформувалися як продукт кількох великих релігійних і філософських традицій. Жорстокі війни та катаклізми викристалізували гуманістичний підхід до людини, людського життя й здоров'я. Секрет такої популярності всього «європейського» у тому, що найважливішою цінністю європейського суспільства стала людська гідність, людина як особистість та індивідуум.

Відповідно до європейських стандартів, максимально наближеним до ідеального є таке суспільство, в якому створені належні умови, що мають забезпечити усім громадянам рівні стартові можливості для розвитку й застосування їхніх потенційних здібностей, досягнення суб'єктивно привабливих і водночас соціально значущих цілей як умови реалізації найголовнішої соціально-психологічної потреби особистості - потреби в самовизначенні та самоствердженні. Політична, моральна та суспільна безпека й свобода кожної людини - важливий елемент європейських цінностей.

Європейські стандарти - це чи не, в першу чергу, і нематеріальні речі, певні духовні і моральні цінності, а серед них і толерантність. І, можливо, перед тим, як досягнути матеріальних стандартів, ми повинні досягнути нематеріальних, у тому числі і толерантності до себе і до інших. Бо до Європи неможливо потрапити (чи стати нею) якійсь частині українців: нею стане або вся країна і всі українці разом з нею, або ніхто. І досягти ми цього можемо лише разом, розуміючи і поважаючи думки, переконання та дії інших. Але чи готові українці до такого рівня толерантності? Якщо ми поглянемо на наше суспільство, то ми власне й можемо побачити, що маючи спільне прагнення достойного та забезпеченого життя, ми не здатні виявити толерантність

один до одного, не здатні домовитися між собою та об'єднатися. І брак толерантності є проблемою усього українського суспільства. Ми шукаємо вихід з будь-якої ситуації або кризи, чи то політичної або економічної, шукаємо його у Брюсселі, Москві та Вашингтоні, звертаємось за фінансуванням до МВФ, замість того, щоб шукати вихід у серцях, душах та очах один одного. Замість того, щоб виявляти толерантність. Замість того, щоб спільно рухатися по шляху - до Європи чи ще кудись, але рухатися вперед, до кращого життя. Але досягнути такого рівня взаєморозуміння та толерантності, ми зможемо, лише якщо зрозуміємо, що поважати інших та їх цінності, ставитися до них толерантно, це зовсім не означає піти всупереч своїй гордості. Зрозуміло, що всі добрі прагнення, всі наші спільні мрії можуть розбитися лише внаслідок того, що ми не сприймаємо, не поважаємо один одного. Неможливо досягти цілі без єдності. А єдності неможливо досягти без поваги, терпимості та толерантності. Люди, які йтимуть пліч-о-пліч до цілі, але при цьому керуватимуться лише власними інтересами та переконаннями, ніколи не отримають бажаного. Всі ми, кожен з нас прекрасно знає, що треба зробити, щоб у нашій державі все (чи принаймні хоч щось) змінилося на краще. Але надто мало хто розуміє, що починати слід із самого себе та своїх ближніх. Чи часто ми можемо спокійно вислухати думку стороннього, протилежну нашій? Чи часто ми можемо відреагувати на неї, не ображаючи іншого? Чи часто ми можемо згодитися з тим, що інший має рацію, а ти ні? Чи часто ми можемо дійти до компромісу? А це і є толерантність.

Хотілось би також зауважити, що однією з важливих європейських цінностей є переконаність у тому, що мова будь-яких етносів - незалежно від чисельності її носіїв - є однією з найкоштовніших вартостей людства як цивілізованої спільноти. Подібний підхід сприяє розвитку культури кожної окремої держави, а як наслідок - усієї Європи і світу. Значних успіхів досягнуто на шляху забезпечення тендерної рівності. Цей аспект суспільного життя не можна недооцінювати, адже саме рівність усіх людей, незалежно від їх статі, може наочно довести життєздатність ціннісних орієнтирів Європи.

Характерною рисою європейської моделі є увага до навколишнього середовища. Хоча Європа не єдиний регіон, який зіткнувся з екологічними проблемами, вона є єдиною політичною зоною, де ці проблеми на сьогодні були взяті до уваги. Повага до навколишнього середовища, бережливе ставлення до природи проявляється як на побутовому, так і на глобальному рівнях.

Також європейські цінності неможливі без так званого «європейського типу громадянина», який є безпосереднім їх носієм. Для нього характерна здатність приймати необхідні рішення та відповідати за них, жити й діяти в певному соціумі, зберігаючи власне самовизначення, зважаючи на власну громадянську позицію; вміння орієнтуватись у політичному, економічному, культурному та правовому контекстах. Він готовий до сприйняття нового; здатний пристосовуватись до ситуації, змінювати напрямки діяльності, володіти декількома європейськими мовами, спілкуватись та взаємодіяти з іншими, поважаючи їх права, культуру, самобутність; вміє коректно розв'язувати конфлікти.

Саме відкритість до всякого роду нововведень, суспільна мобільність є провідною рисою європейської цивілізації і європейського способу життя. Європейською цінністю є також ідеал вільного ринку, який дозволяє максимально забезпечити високий рівень життя населення. Ця модель, яку часто описують як соціально-ринкову економіку, пропонує чесний компроміс між свободою та соціальною справедливістю, між виробництвом та перерозподілом, між ринком та державою.

Як відомо, потужним носієм сучасних європейських цінностей є Європейський Союз - фінансово-економічна й політична структура, що передбачає певний рівень єдності її членів. Противники європейської моделі розвитку вважають, що за таких умов стираються національні особливості держав-членів ЄС, відбувається повна уніфікація суспільно-політичного, економічного й національного життя. Багато дослідників вважає, що ці побоювання мають раціональне зерно, адже вільний рух робочої сили, товарів та фінансів сприяє міжетнічному діалогу, нівелює відмінності між різними націями. Однак в Європі здійснюються заходи, що повинні зашкодити негативному процесу уніфікації. Освітня система кожної окремої держави

складається з двох важливих складових: загальноєвропейської та національної. Поряд з вихованням толерантності, поваги до іншої нації чи етнічної групи, вміння вести діалог та знаходити компроміс, важливим є також виховання національної самосвідомості, що вбирає в себе віру в духовні сили своєї нації, її майбутнє; вміння осмислювати моральні та культурні надбання своєї нації, історію, звичаї, обряди, символіку; систему вчинків, що мотивуються любов'ю, вірою, волею, осмисленням відповідальності перед нею. Ідеалом є патріотизм, однак патріотизм не суто національний, а й загальноєвропейський.

Таким чином, попри все, європейські цінності - це важливий здобуток не лише Європи, а й усього людства. Тому орієнтація на європейські стандарти при високій національній самосвідомості сприятиме істотному цивілізаційному успіху нашого суспільства. Адже європейські цінності - унікальне явище, найбільш досконале на сьогодні вираження філософського, релігійного й морального розвитку різних епох і народів, засноване на загальнолюдських ідеалах та прагненнях.

Прийняття європейських цінностей (а фактично західноєвропейських цінностей) необхідно не для того, щоб потрапити в західноєвропейські організаційні структури, а для того, щоб зробити нашу економіку більш продуктивною, технологію державного управління - більш ефективною, людську особистість - більш захищеною від різного роду загроз і т. ін. Тобто прийняття даних стандартів необхідне для того, щоб зробити життя громадян України більш заможним і комфортним, але лише за умови, якщо ми визнаємо зв'язок між євростандартами, що осмислюються як цінності, і кінцевим результатом - матеріально та культурно забезпеченими потребами населення. В цьому контексті доречно виділити процедурні та технологічні стандарти і наскільки важливими і значущими вони є? Адже ні демократія, ні свобода слова, ні макроекономічні показники, ні приватна власність самі по собі не є і не можуть бути самостійною й абсолютною цінністю. Ці стандарти ми осмислюємо саме як процедурні, тобто умовні цінності тому, що за певних умов вони є тими процедурами, способами дій, певною технологією, застосування яких у комплексі дає можливість радикально підвищити рівень життя населення і сприяти комфортному самопочуттю людини в суспільстві. В остаточному підсумку, підкреслює він, тільки рівень життя, інакше кажучи, ступінь задоволення матеріальних і духовних потреб людини від максимально можливих у даному соціально-культурному середовищі, є тією самоціллю, на яку повинна орієнтуватися держава і кожна політична сила, що бореться за владу.

Чітке уявлення про справжню кінцеву мету внутрішньої політики держави дозволяє своєчасно коректувати співвідношення мети і засобів, а отже, й відступати від процедурних стандартів (нехай це навіть євростандарти) тоді, коли їх формальне дотримання не дає належного кінцевого результату ні в економіці, ні в політиці. Другий висновок: саме тому, що ці цінності й стандарти мають технологічний характер, вони можуть застосовуватися в принципі в усякій країні незалежно від регіону, входження або не входження даної країни в європейські організації, від культури та звичаїв народів, що там мешкають. Ці стандарти можуть втілюватися також у відносинах між різними країнами будь-якого регіону, а не тільки між європейськими. Ніщо не заважає Україні, перебуваючи поза європейськими організаційними структурами і навіть не ставлячи собі на меті курс на інтеграцію у ці структури в перспективі, запроваджувати в своїй країні певні правові, політичні, економічні й управлінські стандарти, тобто переходити у будь-якій галузі життя на європейські технології прийняття рішень, розв'язання завдань і вирішення проблем. Така ситуація надає Україні можливість детально вивчити необхідність і можливість запровадження в себе тих чи інших євростандартів, не зумовлюючи цей процес відмовою від культурних звичок українського народу, притаманних українцям морально-етичних цінностей, зокрема колективізму і певної інерції поведінки.

Отже, розуміння євроінтеграційного курсу України може бути таким: Україні необхідно наблизитися до Європи не за процедурними, а за кінцевими стандартами і показниками і кінцева мета євроінтеграційного курсу України - набуття повноправного членства у ЄС - вимагає глибоких внутрішніх трансформаційних процесів на користь європейських цінностей, реформування інституційної системи нашої держави в інститути європейського зразка, утвердження європейських стандартів соціально-економічного та політичного розвитку відповідного рівня та

якості життя населення. Реалізація таких перетворень вимагає спільних зусиль українських політиків, керівників держави та самого суспільства. Зазначимо, що демократизація політичних процесів в Україні в ціннісному аспекті передбачає імплементацію в суспільну свідомість основних громадянсько-політичних цінностей демократії шляхом формування та реалізації національної програми формування нової ціннісної системи суспільного світогляду та демократичної політичної культури як базисних засад національної ідеї України.

Text 13. Übersetzen Sie den Text ins Deutsche.

Міжнародні організації

Міжнародна організація — це об'єднання держав відповідно до міжнародного права і на основі міжнародного договору для здійснення співробітництва в політичній, економічній, культурній, науково-технічній, правовій та інших галузях, що має необхідну для цього систему органів, права й обов'язки, похідні від прав і обов'язків держав, і автономну волю, обсяг якої визначається волею держав-членів.

З цього визначення можна виділити такі ознаки будь-якої міжнародної організації:

— членство трьох і більше держав.

При наявності меншої кількості держав виникає їх спілка, але не міжнародна організація, що створюється з метою колективного вирішення певних задач;

— повага суверенітету держав-членів організації і невтручання у внутрішні справи.

Ця ознака є основною функціональною ознакою міжнародної організації, тому що в процесі її діяльності всі держави, що є членами організації, мають рівні права і несуть рівні обов'язки в якості суб'єктів міжнародного права незалежно від розміру своєї території, кількості населення, рівня економічного розвитку й інших ознак, що характеризують державу. Втручання у внутрішні справи держави-члена організації ніяким чином не допускається, за винятком випадків, коли такою державою порушені міжнародні зобов'язання, узяті в рамках цієї організації відповідно до її статутних положень;

— створення відповідно до міжнародного права.

Ця ознака має конституююче значення, тому що будь-яка міжнародна організація повинна бути створена на правомірній основі. А це означає, насамперед, що установчий документ організації повинен відповідати загально визнаним принципам і нормам міжнародного права, і насамперед принципам *jus cogens*. Якщо міжнародна організація створена неправомірно або її діяльність суперечить міжнародному праву, то установчий акт такої організації повинен бути визнаний неістотним і дія його припинена в найкоротший термін;

— заснування на основі міжнародного договору.

Зазвичай, міжнародні організації створюються на основі міжнародного договору (конвенції, угоди, протоколу і т.д.). Об'єктом такого договору є поведінка як суб'єктів договору, так і самої міжнародної організації. Сторонами установчого акта є суверенні держави. Проте в останні роки повноправними учасниками міжнародних організацій є також і міжурядові організації. Наприклад, Європейський Союз є повноправним членом багатьох міжнародних міжурядових організацій;

— здійснення співробітництва в конкретних галузях діяльності.

Міжнародні організації створюються для координації зусиль держав у тій або іншій профільній галузі, наприклад у політичній (ОБСЄ), військовій (НАТО), науково-технічній (Європейська організація ядерних досліджень), економічній (Європейський Союз), валютно-фінансовій (Міжнародний банк реконструкції і розвитку, Міжнародний валютний фонд), соціальній (Міжнародна організація праці), у сфері медицини (Всесвітня організація охорони

здоров'я) і в багатьох інших галузях. Водночас на міжнародній арені є організації, що уповноважені координувати діяльність держав практично в усіх галузях, наприклад ООН та ін. Таким чином, міжнародні організації поряд з іншими формами міжнародного спілкування (багатосторонні консультації, конференції, наради, семінари і т.д.) виступають у якості органу співробітництва зі специфічних проблем міжнародних відносин;

— наявність відповідної організаційної структури (постійні органи і штаб-квартира).

Ця ознака, що характеризує інституціональну будову міжнародної організації, є однією із найважливіших. Вона ніби демонструє та підтверджує постійний характер організації і тим самим відрізняє її від численних інших форм міжнародного співробітництва. На практиці ця ознака виявляється в тому, що міжурядові організації мають штаб-квартири, членів в особі суверенних держав і необхідну систему головних (основних) і допоміжних органів. Зазвичай вищим органом організації є сесія (асамблея, конгрес), що скликається один раз у рік (іноді один раз у два роки). У якості виконавчих органів виступають ради. Адміністративний апарат очолюється виконавчим секретарем (генеральним директором) організації. Всі організації мають постійні або тимчасові виконавчі органи з різноманітним правовим статусом і компетенцією;

— наявність прав і обов'язків організацій

Особливістю компетенції міжнародної організації є те, що її права й обов'язки похідні від прав і обов'язків держав-членів. Таким чином, жодна організація без згоди держав-членів не може почати дій, що торкаються інтересів своїх членів. Права й обов'язки будь-якої організації в загальній формі закріплюються в її установчому акті, резолюціях вищих і виконавчих органів, в угодах між організаціями. Ці документи встановлюють і закріплюють наміри держав-членів і їх волю щодо меж і сфер діяльності міжнародної організації, що далі повинні бути нею реалізовані. Держави також вправі заборонити організації почати ті або інші дії, і організація не може перевищити свої повноваження;

— самостійні міжнародні права й обов'язки організації.

Незважаючи на те, що міжнародна організація наділяється державами-членами правами й обов'язками, у процесі її діяльності вона починає набувати свої, відмінні від початкових, права й обов'язки. Таким чином, мова йде про виникнення в міжнародній організації автономної волі, відмінної від волі держав-членів. Ця ознака означає, що в межах своєї компетенції будь-яка організація вправі самостійно обирати засоби і способи виконання прав і обов'язків, покладених на неї державами-членами;

— установлення порядку прийняття рішень і їхньої юридичної чинності.

Ця ознака свідчить про те, що в рамках міжнародної організації характерним є прийняття рішень у спеціально розробленій процедурі. Кожна з міжнародних міжурядових організацій має свої правила процедури. Крім того, юридичну чинність рішень, прийнятих у рамках міжнародної організації, встановлюють самі держави-члени міжнародної організації.

Вже відзначалося, що в міжнародному праві існує два види міжнародних організацій:

— міжнародні міжурядові організації (ММУО) — організації, створені на основі міжнародної угоди. Саме їм держави делегують певну частину своїх суверенних прав. Проте міжнародна правосуб'єктність цих організацій залишається обмеженою, тому що вони діють у рамках тільки тих повноважень, що передали їм держави;

— міжнародні неурядові організації (МНУО) — організації, утворювані міжнародною громадськістю з метою встановлення міжнародного співробітництва з актуальних питань міжнародного життя.

У свою чергу, ММУО можна класифікувати на декількох підставах:

1. За предметом діяльності — політичні, економічні, кредитно-фінансові, військово-політичні, із питань охорони здоров'я, культури, торгівлі та ін.

2. За колом учасників:

— універсальні — їхніми членами є практично всі держави світу (наприклад, Організація Об'єднаних Націй);

— регіональні — їхніми членами є держави певного географічного регіону світу (наприклад, Організація Американських держав);

— субрегіональні — їхніми членами є групи держав усередині географічного регіону (наприклад, Організація Чорноморського економічного співробітництва);

— міжрегіональні — у їхній роботі беруть участь держави різних географічних регіонів світу (наприклад, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, членами якої є як європейські держави, так і держави Середньої Азії).

3. За порядком приймання нових членів:

— відкриті — відповідно до статутних документів їхнім членом може бути будь-яка держава;

— закриті — конкретні учасники цих організацій і їхня кількість заздалегідь обумовлюються в статутних документах таких міжнародних організацій.

4. За сферами діяльності:

— організації з загальною компетенцією — вони вправі розглядати будь-яке питання міжнародного життя (наприклад, ООН, ОБСЄ);

— організації зі спеціальною компетенцією — коло аналізованих ними питань заздалегідь обговорене у їхніх статутних документах і стосується певної сфери міжнародного життя (наприклад, ВООЗ, МОП).

5. За цілям і принципам діяльності:

— правомірні — вони створюються відповідно до міжнародного права;

— протиправні — вони створюються з порушенням загальновизнаних норм міжнародного права з цілями, що суперечать інтересам міжнародного миру і міжнародної безпеки.

У МНУО можна виділити певні ознаки міжнародних організацій (створення відповідно до міжнародного права, наявність певної організаційної структури, наявність прав і обов'язків та ін.), а також застосувати до них деякі класифікуючі видові ознаки ММУО, насамперед градацію за предметом діяльності. За цією ознакою МНУО діляться на такі групи:

— політичні, ідеологічні, соціально-економічні, профспілкові організації;

— жіночі організації, а також організації з охорони родини і дитинства;

— молодіжні, спортивні, наукові, культурно-просвітні організації;

— організації в галузі преси, кіно, радіо, телебачення;

— організації місцевих (регіональних) влад. Слід, проте, мати на увазі, що суб'єктами міжнародного права є тільки ММУО. Таким чином, міжнародна міжурядова організація — це добровільне об'єднання суверенних держав або міжнародних організацій, створене на основі міждержавного договору або резолюції міжнародної організації загальної компетенції для координації діяльності держав у конкретній галузі співробітництва, що має відповідну систему головних і допоміжних органів, що володіє автономною волею, відмінною від волі її членів.

Особлива значимість діяльності міжнародних організацій, їхня роль в обговоренні і вирішенні найбільш складних питань міжнародних відносин викликали необхідність виникнення в міжнародному праві окремої галузі — права міжнародних організацій. Норми права міжнародних організацій — є переважно нормами договірної характеру, а саме право організацій — однією з найбільш кодифікованих галузей міжнародного права. Джерелами цієї галузі є установчі документи міжнародних організацій. Сюди ж входять Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах із міжнародними організаціями універсального

характеру 1975 року, Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року, угоди про привілеї й імунітети міжнародних організацій та ін.

Проте, незважаючи на те, що міжнародні організації, що є похідними суб'єктами міжнародного права, мають самостійну волю, відмінну від простої сукупності воель держав, що беруть участь в організації, їх воля, на відміну від волі держав, не є суверенною. Таким чином, право міжнародних організацій утворює сукупність норм, що регулюють правове становище, діяльність організації, взаємодію її з іншими суб'єктами міжнародного права, участь у міжнародних відносинах.

Загальнополітичні організації: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Ліга Арабських Держав (ЛАД), Організація Американських Держав (ОАД), Організація Африканської Єдності (ОАЄ), Співдружність Незалежних Держав (СНД), Азіатсько-Тихоокеанська Рада (АЗПАК).

Військово-політичні організації: Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Західноєвропейський союз ЗЄС), АНЗІУС тощо.

Міжнародні економічні об'єднання: Велика вісімка, Світова організація торгівлі (СОТ), Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК), Організація чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), .

Регіональні організації: Європейський Союз (ЄС), Організація за демократію та економічний розвиток ГУАМ (ГУАМ), Центральноевропейська ініціатива (ЦЄІ).

Валютно-фінансові організації: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародний Валютний Фонд (МВФ).

Створення Організації Об'єднаних Націй. Першим кроком до створення ООН стала союзницька декларація, підписана в Лондоні 12 червня 1941 року, у якій союзники зобов'язалися «працювати разом, з іншими вільними народами, як у війні, так і в мирі».

-14 серпня 1941 року президентом Сполучених Штатів Америки Франкліном Делано Рузвельтом і прем'єр-міністром Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії (далі: Сполучене Королівство) Уїнстоном Черчіллем був підписаний документ, у якому вони запропонували звід принципів міжнародного співробітництва в підтримці миру і безпеки. Документ, підписаний під час зустрічі «десь на морі», відомий як Атлантична хартія.

1 січня 1942 року представниками 26 союзних держав, що воювали проти країн «осі», була підписана Декларація Об'єднаних Націй, у якій вони заявили про підтримку Атлантичної хартії. У цьому документі вперше була офіційно використана назва «Об'єднані Нації», запропонована президентом Рузвельтом.

У декларації, підписаній в Москві 30 жовтня 1943 року в ході спеціальної конференції (Московська конференція), уряди Радянського Союзу, Сполученого Королівства, Сполучених Штатів Америки і Китаю закликали до якнайшвидшого створення міжнародної організації для підтримки миру і безпеки.

Ця мета була знову підтверджена на зустрічі керівників Сполучених Штатів Америки, СРСР і Сполученого Королівства на зустрічі в Тегерані 1 грудня 1943 року (Тегеранська конференція).

Перші контури ООН були окреслені на конференції в особняку, відомому за назвою «Думбартон-Окс», у Вашингтоні. На двох серіях засідань, що проходили з 21 вересня до 7 жовтня 1944 року, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство, СРСР і Китай домовилися про цілі, структури і функції цієї організації.

11 лютого 1945 року після зустрічей у Ялті (Ялтинська конференція) Рузвельт, Черчіль і Сталін заявили про свою рішучість заснувати «загальну міжнародну організацію для підтримки миру і безпеки».

25 квітня 1945 року делегати від 50 країн зібралися в Сан-Франциско на Нараду Об'єднаних Націй із питань міжнародних організацій (Конференція в Сан-Франциско).

Делегати підготували Статут із 19 глав і 111 статей, що був одногосно прийнятий 25 червня 1945 року. Наступного дня делегати підписали його в будинку Меморіалу ветеранів війни.

24 жовтня 1945 року Статут ООН ратифікований п'ятьма постійними членами Ради Безпеки, більшістю інших держав, що підписали його, і набрав сили. Таким чином, Організація Об'єднаних Націй була створена, а 24 жовтня стало днем ООН.

З початку 1946 року починають створюватися й активно діяти основні органи ООН:

10 січня 1946 року в Центральному залі Вестмінс-терського палацу в Лондоні відкривається перша Генеральна Асамблея, на якій було представлено 51 державу; 17 січня 1946 року у Вестмінстерському палаці вперше збирається Рада Безпеки і приймає свої правила процедури;

24 січня 1946 року Генеральна Асамблея приймає першу резолюцію. її головні теми: мирне використання атомної енергії та ліквідація атомної й інших видів зброї масового знищення;

1 лютого 1946 року Трюгве Чи (Норвегія) стає першим Генеральним Секретарем ООН;

10 грудня 1948 року Генеральна Асамблея приймає Загальну декларацію прав людини;

24 жовтня 1949 року закладений перший камінь теперішнього будинку Центральних установ ООН у Нью-Йорку.

Організація Об'єднаних Націй і її органи п'ять разів удостоювалися Нобелівської премії миру:

1954 рік: Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців (УВКБ ООН) за допомогу біженцям у Європі;

1965 рік: Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) за допомогу в порятунку життя дітей у всьому світі;

1969 рік: Міжнародна організація праці (МОП) за досягнуті успіхи у встановленні норм, що захищають права працюючих і забезпечують їх безпеку;

1981 рік: Управління Верховного комісара ООН у справах біженців за допомогу біженцям в Азії;

1988 рік: сили Організації Об'єднаних Націй з підтримки миру за миротворчі операції.

Крім того, Нобелівської премії миру в зв'язку з діяльністю ООН були визнані гідними:

1945 рік: Кордел Халл, колишній державний секретар Сполучених Штатів Америки, за керівну роль у створенні ООН;

1949 рік: лорд Джон Бойд Орр, Великобританія, перший генеральний директор Продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО);

1950 рік: Ральф Бунче, Сполучені Штати Америки, посередник ООН у Палестині, за керівну роль в укладанні угод про перемир'я, підписаних у 1949 році Ізраїлем, Єгиптом, Йорданією, Ліваном і Сирією;

1957 рік: Лестер Пірсон, колишній державний секретар Канади, голова Генеральної Асамблеї, за роботу на благо справи миру протягом усього життя і за керівну роль у зусиллях ООН із врегулювання кризи навколо Суецького каналу;

1961 рік: Дат Хаммаршельд, Швеція, Генеральний Секретар ООН, за допомогу у врегулюванні кризи в Конго;

1974 рік: Шон Макбрайд, Ірландія, Комісар ООН по Намібії.

Завдання, цілі і принципи ООН знайшли своє закріплення в Статуті організації, підписаному 26 червня 1945 р. у Сан-Франциско.

Преамбула до Статуту Організації Об'єднаних Націй містить таке:

«Ми, народи об'єднаних націй, сповнені рішучості

— врятувати прийдешні покоління від лихоліть війни, що двічі в нашому житті принесла людству невимовне горе, і

— знову затвердити віру в основні права людини, у гідність і цінність людської особистості, у рівноправність чоловіків і жінок і в рівність прав великих і малих націй, і

— створити умови, при яких можуть дотримуватися справедливість і повага до зобов'язань, що випливають із договорів та інших джерел міжнародного права, і

— сприяти соціальному прогресу та поліпшенню умов життя при більшій свободі, і в цих цілях — виявляти толерантність і жити разом, у мирі один з одним, як добрі сусіди, і

— об'єднати наші сили для підтримки міжнародного миру і безпеки, і

— забезпечити прийняттям принципів і встановленням методів, щоб збройні сили застосовувалися не інакше, ніж у спільних інтересах, і

— використовувати міжнародний апарат для сприяння економічному і соціальному прогресу всіх народів, вирішили об'єднати наші зусилля для досягнення цих цілей.

Відповідно до цього наші відповідні уряди через представників, які зібралися в місті Сан-Франциско, що пред'явили свої повноваження, знайдені в належній формі, погодилися прийняти дійсний Статут Організації Об'єднаних Націй і дійсним засновують міжнародну організацію за назвою «Об'єднані Нації».

У статті 2 Статуту ООН закріплені демократичні принципи цієї організації:

— суверенна рівність членів ООН;

— сумлінне виконання ними зобов'язань за Статутом ООН;

— розв'язання міжнародних спорів тільки мирними засобами;

— відмова від погрози силою або її застосування в будь-яких цілях, несумісних із Статутом ООН;

— обов'язок членів ООН надавати їй усемірну допомогу в усіх діях, що здійснюються відповідно до Статуту, і утримуватися від допомоги державам, проти яких ООН приймає примусові заходи;

— забезпечення Організацією Об'єднаних Націй такого положення, щоб держави, що не входять в ООН, у разі потреби діяли відповідно до її Статуту;

— невторчання ООН у внутрішні справи держав.

Членство в ООН. Членами ООН можуть бути миролюбні держави, що приймуть на себе зобов'язання, котрі містяться в Статуті, і які, на думку ООН, можуть і бажають ці зобов'язання виконувати. Початковими членами ООН була 51 держава.

Прийом нових членів в ООН провадиться за рекомендацією Ради Безпеки Генеральною Асамблеєю більшістю в 2/3 голосів. У тому ж порядку провадиться виключення з ООН держав, що систематично порушують Статут, і призупинення здійснення прав і привілеїв, що випливають із членства в ООН, стосовно держав, проти яких ООН уживає заходів превентивного або примусового характеру.

Головні органи ООН. Статут ООН до числа головних органів відносить Генеральну Асамблею, Раду Безпеки, Економічну і Соціальну Раду, Раду з опіки, Міжнародний Суд і Секретаріат.

Генеральна Асамблея — сесійний орган ООН — складається з представників усіх держав-членів. В даний час членами ООН за станом на 1 травня 2000 року є 188 держав світу (у вересні 1999 року в члени ООН прийняті острівні держави Кирибаті, Науру і Тонга).

Генеральна Асамблея має право обговорювати будь-які питання, що входять у компетенцію ООН. Вона уповноважена розглядати загальні принципи міжнародного співробітництва в справі підтримки миру і безпеки, включаючи проблему роззброювання. Проте будь-яке питання, по котрому необхідно почати дії, до і після його обговорення Генеральною Асамблеєю повинно бути передане Раді Безпеки, тому що вона є єдиним органом ООН, уповноваженим приймати рішення щодо таких дій.

Чергові сесії Генеральної Асамблеї проводяться 1 раз у рік. В міру необхідності можуть проводитися також спеціальні сесії Генеральної Асамблеї, що скликаються Генеральним секретарем за вимогою Ради Безпеки або більшості членів ООН. На сесіях кожний член ООН може бути представлений делегацією, що складається не більш ніж із п'яти делегатів і п'яти заступників, кожна делегація має один голос.

На кожній черговій сесії створюється сім головних комітетів, у роботі яких можуть брати участь представники всіх держав-членів ООН: Комітет з політичних питань і питань безпеки (Перший комітет) — цей комітет займається в основному питаннями роззброювання; Спеціальний політичний комітет — у нього передаються політичні питання, що входять у компетенцію Першого комітету; Комітет з економічних і фінансових питань (Другий комітет);

Комітет з соціальних, гуманітарних питань і питань культури (Третій комітет); Комітет із питань міжнародної опіки і територій, що не самоуправляються (Четвертий комітет); Комітет з адміністративних і бюджетних питань (П'ятий комітет); Комітет з правових питань (Шостий комітет). Генеральна Асамблея може також утворювати тимчасові або постійні допоміжні органи (наприклад, подібним способом створена Комісія з роззброювання, Конференція ООН з торгівлі і розвитку і Комісія ООН з міжнародного права).

Генеральна Асамблея на своїх сесіях приймає постанови, рішення і рекомендації. Постановами іменуються акти, прийняті Генеральною Асамблеєю за рекомендацією Ради Безпеки, що звернені до держав-членів і нагадують їм про їхні права й обов'язки. Постанови можуть прийматися і з питань прийняття або виключення держав з організації. Відповідно до статті 13 Статуту ООН Генеральна Асамблея організує дослідження і робить рекомендації членам ООН із метою сприяння міжнародному співробітництву в політичній галузі і заохочення прогресивному розвитку міжнародного права та його кодифікації, а також сприяння міжнародному співробітництву в галузі економічній, соціальній, культури, освіти і т.д. Рішення Генеральної Асамблеї, відповідно до пункту 2 статті 18 Статуту ООН, приймаються з важливих питань (рекомендації відносно миру і безпеки, вибори непостійних членів Ради Безпеки, прийом нових членів Організації, призупинення прав та привілеїв членів ООН) більшістю в 2/3 присутніх і тих, що беруть участь у голосуванні членів Асамблеї.

Рада Безпеки. Являє собою найважливіший постійно діючий орган ООН, що складається з 15 членів: 5 із них — Росія, США, Великобританія, Франція і Китай — є постійними, а 10 — непостійними, що обираються Генеральною Асамблеєю на термін 2 роки (5 членів щорічно).

На Раду Безпеки покладається головна відповідальність за підтримку міжнародного миру і безпеки. Її рішення, прийняті у встановленому порядку, обов'язкові для держав — членів ООН, що зобов'язані підпорядковуватися рішенням Ради Безпеки і виконувати їх.

Рада Безпеки: уповноважена розслідувати будь-які спори або ситуації, що можуть викликати міжнародні спори, для визначення того, чи не може продовження цього спору чи ситуації загрожувати підтримці міжнародного миру і безпеки; робити рекомендації щодо процедури або методів врегулювання таких спорів; розробляти плани створення системи регулювання озброєнь;

визначати наявність загрози миру або акту агресії і робити рекомендації про заходи, що слід прийняти; робити рекомендації щодо прийому нових членів і виключення з ООН, умов, на яких держави можуть стати учасниками Статуту Міжнародного Суду, і про призначення Генерального секретаря; вибирати разом із Генеральною Асамблеєю членів Міжнародного Суду; здійснювати в «стратегічних районах» функції ООН з опіки; представляти щорічні і спеціальні доповіді Генеральній Асамблеї.

Рішення Ради Безпеки з процедурних питань можуть бути прийняті дев'ятьма голосами будь-яких членів Ради. При виборах членів Міжнародного Суду достатньо навіть восьми голосів будь-яких членів Ради Безпеки. Для ухвалення рішення з усіх інших питань потрібно дев'ять голосів, включаючи голоси всіх п'яти постійних членів Ради Безпеки.

Для здійснення Радою Безпеки своїх функцій у підтримці міжнародного миру і безпеки держави-члени зобов'язуються надавати в її розпорядження в разі потреби збройні сили, допомогу і відповідні засоби обслуговування, включаючи право проходу.

Роль ООН і, зокрема, Ради Безпеки, у підтримці миру і забезпеченні міжнародної безпеки зводиться до здійснення таких основних заходів;

1. Превентивна дипломатія — це дії, спрямовані на попередження виникнення спорів між сторонами, недопущення переростання існуючих спорів у конфлікти й обмеження масштабів конфліктів після їх виникнення.

2. Миротворчість — це дії, спрямовані на те, щоб схилити ворогуючі сторони до угоди, головним чином за допомогою таких мирних засобів, що передбачені в главі VI Статуту ООН.

3. Підтримка миру — це забезпечення присутності ООН в даному конкретному районі, що зв'язане з розгортанням військового і/або поліцейського персоналу ООН, а нерідко і цивільного персоналу.

4. Миробудівництво в конфліктний період — це дії, спрямовані на запобігання спалаху насильства між країнами і народами після ліквідації конфлікту або конфліктної ситуації.

Економічна і Соціальна Рада (ЕКОСОП) складається з 54 членів, що обираються Генеральною Асамблеєю: 18 членів ЕКОСОП обираються щорічно терміном на 3 роки. Таким чином, склад Ради обновляється щорічно на 1/3, причому член Ради, який вибуває, може бути переобраний на новий термін.

Обрання відбувається в такому порядку: 6 членів — від держав Східної Європи; 13 — від держав Західної Європи й інших держав; 11 — від держав Азії; 14 — від держав Африки; 10 — від держав Латинської Америки. Кожний член ЕКОСОП має одного представника.

Рада має за мету сприяння розвитку міжнародного співробітництва в економічній і соціальній галузях. Вона здійснює дослідження й складає доповіді з міжнародних питань. Чергові сесії проводяться два рази в рік, рішення приймаються простою більшістю. Органами Ради є три сесійних комітети (економічний, соціальний і координаційний), шість постійних комітетів (з технічної допомоги, з неурядових організацій, з промислового розвитку, з житлового будівництва, з планування, з використання з метою розвитку досягнень науки і техніки), функціональні комісії (з народонаселення, з прав людини, з права жінок, з наркотичних засобів). При ЕКОСОП мають консультативний статус більше 600 неурядових організацій із питань, що входять у компетенцію ЕКОСОП.

Рада з опіки була створена для надання допомоги Генеральній Асамблеї в здійсненні міжнародної системи опіки. За Статутом ООН Рада з опіки повинна включати: а) держави, що управляють територіями під опікою; б) постійних членів Ради Безпеки, що не мають територій під опікою, і в) членів Ради з опіки, що обираються Генеральною Асамблеєю на три роки.

Міжнародний Суд - головний судовий орган ООН. Міжнародний Суд діє на основі Статуту ООН і Статуту Міжнародного Суду ООН, що є невід'ємною частиною Статуту. Держави — не члени ООН також можуть брати участь у Статуті Міжнародного Суду на умовах, обумовлених у кожному окремому випадку Генеральною Асамблеєю за рекомендацією Ради Безпеки. Суд складається з 15 незалежних суддів, обраних із числа осіб високих моральних якостей, що задовольняють вимогам, запропонованим у їхніх країнах для призначення на вищі судові посади, або тих, хто є юристами з визнаним авторитетом в галузі міжнародного права. При цьому в складі Суду не може бути двох громадян тієї самої держави. Члени Суду діють в особистій якості і не є представниками держави свого громадянства. Вони також не можуть виконувати ніяких політичних або адміністративних обов'язків і не вправі присвячувати себе ніякому іншому заняттю фахового характеру. При виконанні судових обов'язків члени Суду користуються дипломатичними привілеями та імунітетами. Держави

представляють список кандидатур у члени Суду Генеральному секретареві ООН. Члени Суду обираються на роздільних засіданнях Генеральною Асамблеєю ООН і Радою Безпеки. Термін повноважень суддів — дев'ять років, при цьому кожні три роки переобираються п'ять суддів. Кворум утворює присутність дев'ятох суддів. Слід враховувати, що стороною в справі, що розбирається Судом, може бути тільки держава. Фізичні та юридичні особи звертатися в Суд не вправі. До ведення Суду належать усі справи, передані йому сторонами, і питання, спеціально передбачені Статутом ООН або чинними конвенціями. За загальним правилом, юрисдикція Суду факультативна, що означає, що Судвправі розглядати конкретні спори за участю тієї або іншої держави тільки з її згоди. Проте держави можуть робити заяви про визнання для себе обов'язкової юрисдикції Суду.

Генеральний секретар призначає персонал Секретаріату і керує його роботою. При виконанні своїх обов'язків Генеральний секретар і персонал не повинні запитувати або одержувати указівок від яких-небудь урядів. Співробітники Секретаріату призначаються Генеральним секретарем за правилами, що встановлюються Генеральною Асамблеєю. Прийом на службу в Секретаріат і визначення її умов провадиться на договірній основі, з урахуванням необхідності забезпечення високого рівня працездатності, компетентності і сумлінності. Співробітники секретаріату, чисельність яких перевищує 25 тисяч чоловік, є міжнародними громадянськими службовцями.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) — міжнародна організація, заснована 24 жовтня 1945 на конференції у Сан-Франциско на підставі Хартії Об'єднаних Націй. Декларованою метою діяльності організації є підтримання і зміцнення миру і міжнародної безпеки та розвиток співробітництва між державами світу.

Головні органи ООН: Генеральна Асамблея (ГА), Рада Безпеки (РБ), Секретаріат (генеральний секретар обирається Генеральною Асамблеєю за рекомендацією Ради Безпеки на 5 років), Міжнародний Суд, Економічна і соціальна рада; Рада з Опіки; штаб-квартира розташована у Нью-Йорку.

Члени-засновники — 51 держава (в т. ч. Україна). Станом на 1998 рік ООН нараховувала 185 держав-членів. З 14 липня 2011 року має 193 держави-члени[1]. Західна Сахара та інші маленькі держави не приєдналися до ООН через їх невизнання.

Організація фінансується з обов'язкових та добровільних внесків від своїх держав-членів, і користується шістьма офіційними мовами: арабська, китайська, англійська, французька, російська та іспанська.

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, скорочено ЮНЕСКО

(англ. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) — міжнародна організація, спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй, яка при співпраці своїх членів-держав у галузі освіти, науки, культури сприяє ліквідації неписьменності, підготовці національних кадрів, розвиткові національної культури, охороні пам'яток культури тощо.

Рада Європи — міжнародна організація 47 держав-членів в європейському просторі.

Членство відкрите для всіх європейських держав, які визнають принцип верховенства права і гарантують основні права людини і свободи для своїх громадян.

Один з найбільших успіхів Ради це Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка слугує основою для Європейського суду з прав людини.

Штаб-квартира Ради Європи знаходиться у Страсбурзі на французько-німецькому кордоні. Спочатку засідання Ради відбувалися в Університетському Палаці Страсбургу, у 1977 році для засідань Ради на околиці міста був зведений Палац Європи.

Рада Європи не є частиною Євросоюзу і її не слід плутати із Радою Європейського Союзу чи Європейською Радою.

Організація з безпеки і співробітництва в Європі(англ. Organization for Security and Cooperation in Europe, OSCE) — до 1995 р. називалася Народою з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЕ).

Міжнародна організація праці (МОП) (англ. International Labour Organization) — спеціалізована установа Ліги Націй, а після Другої світової війни — Організації Об'єднаних націй (ООН), що була заснована у 1919 році урядами різних країн для підтримки міжнародного співробітництва у справі забезпечення миру в усьому світі й зменшення соціальної несправедливості за рахунок поліпшення умов праці. У 20 столітті першочерговими завданнями діяльності Міжнародної організації праці є підтримка демократії і соціального діалогу, боротьба з бідністю і безробіттям, заборона дитячої праці.

Міжнародна агенція з атомної енергії або МАГАТЕ (англ. International Atomic Energy Agency) є провідним світовим міжнародним урядовим форумом науково-технічної співпраці в області мирного використання ядерної технології.

Європейський банк реконструкції та розвитку (Євробанк, ЄБРР)— міжнародний фінансово-кредитний інститут, який надає допомогу країнам від Центральної Європи до Центральної Азії для проведення ринкових реформ, активного інтегрування економік цих країн у міжнародні господарські зв'язки. Створений в 1991 році.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)(англ. World Health Organization (WHO)) — спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй. Штаб-квартира розташована у Женеві. До складу ВООЗ входить 193 країни.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Поточне тестування, модульні контрольні роботи, контроль усних відповідей під час практичних занять, оцінка за ІНДЗ

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

1. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография / В. В. Виноградов. – М. : Наука, 1977. – 310 с.
2. Денисенко С. І. Дискурс іноземномовної комунікації / С. І. Денисенко, Т. Р. Кияк, В. М. Козловський. – Львів, 2002. – 495 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад / Р. П. Зорівчак. – Львів, 1989. – 216 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : посіб.-довід. / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2001. – Ч. 1 : Граматичні труднощі. – 299 с.
5. Карабан В. І. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (Вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) : навч. посіб. / В. І. Карабан, О. В. Борисова. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 208 с.
6. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу : підруч. / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 592 с.
7. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Освіта, 1986. – 174 с.
8. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания / Л. К. Латышев. – М. : Просвещение, 1988. – 217 с.
9. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. очерки лингвистической теории перевода / И. Я. Рецкер. – М. : Вагриус, 1974. – 216 с.
10. Семенец О. Е. История перевода / О. Е. Семенец, А. Н. Панасьев. – К. : Вышш. шк., 1991. – 380 с.
11. Стрелковский Г. М. Научно-технический перевод / Г. М. Стрелковский, Л. К. Латышев. – М. : Просвещение, 1980. – 175 с.
12. Чередниченко О. І. Про мову та переклад / О. І. Чередниченко. – К. : Либідь, 2007. – 247 с.
13. Doring S. Kulturspezifika im Film: Probleme ihrer Translation / S. Doring. – Berlin, 2006. – 155 s.
14. Honig H.-G. Konstruktives Übersetzen / H.-G. Honig. – Tübingen, 1995. – 195 s.
15. Kautz U. Handbuchdidaktik des Übersetzens und des Dolmetschens / U. Kautz. – München, 2002. – 643 s.
16. Reiß K. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie / K. Reiß, H. Vermeer. – Tübingen, 1991. – 248 s.
17. Slapp A.-M. Community Interpreting in Deutschland / A.-M. Slapp. – München, 2004. – 139 s.
18. Wolf F. Technik des Übersetzens / F. Wolf. – Ismaning, 2003. – 146 s.
19. Deutschland. Forum für Politik, Kultur, Wirtschaft und Wissenschaft. – 2003. – №. 1. – 18 s.
20. Deutschland. Forum für Politik, Kultur und Wirtschaft. – 2008. – №. 2 (April/Mai). – s. 23–25.
21. DAAD Letter – Das Magazin für DAAD-Alumni. – 2006. – №. 2 (Aug.). – 138 s.
22. www.goethe.de/ins/ua/kie/wis/litklub/briefwechsel/uk8373723.htm

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ

1. Безсмертна Н.В. Німецька мова. Інтенсивний курс [Текст] : підручник / Н. В. Безсмертна, Н. Ф. Бориско, Н. О. Красовська, 1995. - 368 с. – 46 екз.
2. Логін І. Німецька мова для студентів-германістів [Текст] : підручник / О. В. Сидоров, В. В. Скачкова, Н. І. Відюкова та ін., 2014. - 344 с. – 10 екз.
3. Чоботар О.В. Німецька мова з перспективами. Німецька мова як друга іноземна мова (після англійської). Навчальна книга 1 [Текст] : навчальний посібник / О. В. Чоботар, 2003. - 150 с.– 25екз.
4. Гавриш О.О. Фахова німецька мова. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / О.О. Гавриш, 2006. - 284 с.– 3екз.
5. Хоменко Л.О. Німецька мова [Текст] : підручник / Л.О.Хоменко, 2002. - 232 с. . – 35екз

